

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

GUIA DE L'ESTUDIANT 2016-2017

FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES
GRAU EN MESTRE D'EDUCACIÓ INFANTIL

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	1
FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES	2
CALENDARI ACADÈMIC	4
ORGANITZACIÓ DE L'ENSENYAMENT	5
PLA D'ESTUDIS	8
ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE PRIMER CURS	12
Didàctica Artística I	13
Didàctica i Currículum Escolar	17
Educació Audiovisual i TIC	20
English for Academic Purposes	25
Escola, Sistema Educatiu i Funció Docent	29
Naturalesa del Coneixement Artístic i Literari	33
Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic	38
Psicologia del Desenvolupament	42
Sociologia de l'Educació	45
Tècniques d'Expressió i Comunicació	49
ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE SEGON CURS	53
Desenvolupament Psicomotor i Expressió Corporal	54
Educació Musical I	57
Escola Infantil. Aula 0-3	60
Escola Infantil. Aula 3-6	67
Evolució de l'Educació Contemporània	72
Família, Escola i Entorn	77
Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat	82
Psicologia de l'Educació	86
Psicologia de la Primera Infància. 0-6 anys	89
Pràctiques I	92
ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE TERCER CURS	94
Didàctica Artística II	95
Didàctica de la Matemàtica I	99
Didàctica del Coneixement del Medi I	102
Didàctica del Llenguatge I	105
Didàctica del Llenguatge II	109
Educació Musical II	113
Teaching English	116
Pràctiques II	119
ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE QUART CURS	122
Didàctica de la Matemàtica II	123
Didàctica del Coneixement del Medi II	126
Literatura Infantil	130
Pràctiques III	133
Triball de Fi de Grau	136
ASSIGNATURES OPTATIVES	140
Approaches and Methods for Teaching English	141
Aprendre Jugant. Psicopedagogia del Joc	144
Art i Joc a l'Escola. 0-6 anys	147
Audició, Repertori i Educació Estètica	151
Cançó i Veu	153
De l'Acte al Pensament. Moviment Corporal Lliure	155
Dinamització de la Bebeteca	158
Diversitat i Diferència a l'Escola. Eixos de Desigualtat i d'Educació	162
Diversitat i Relacions en el Joc	166
Documentar. Reflexió Pedagògica i Tècniques de Documentació	169
English I	172

English II	174
English Literature	177
Estratègies de Planificació i Organització de l'Aula Inclusiva	180
Fonaments de la Didàctica de la Música	184
Identificació i Resposta davant de les Dificultats d'Aprenentatge	187
Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament	191
Jocs Matemàtics i Exploratius	195
La Convivència a l'Aula i a l'Escola. Prevenció i Resolució de Conflictes	197
Música i Cos	201
Recerca Educativa	204
Referents Pedagògics Essencials en l'Educació Infantil	208
Resources and Strategies for Teaching English	212

PRESENTACIÓ

En nom de les persones que formem l'equip de deganat, del professorat i del personal d'administració i serveis d'aquesta Facultat, em plau donar-te una cordial benvinguda, tot esperant que el contingut d'aquesta Guia de l'Estudiant t'orienti i t'acompanyi al llarg del curs.

En aquesta guia hi trobaràs tant informacions bàsiques sobre els teus estudis, com la manera d'accedir a altres informacions que no hi figuren de forma completa. Hi podràs consultar el calendari acadèmic, el pla d'estudis de la titulació que curses, la metodologia emprada, el sistema d'avaluació i l'accés als programes de les assignatures de la teva titulació.

També és important que tinguis en compte que, al Campus Virtual, al qual pots accedir a través del portal web de la Universitat de Vic, pots trobar altres informacions acadèmiques: la normativa acadèmica, els horaris de curs, les qualificacions de les assignatures i com fer diversos tràmits acadèmics.

Finalment, només et volem fer saber que el personal d'administració, el professorat, l'equip de deganat de la Facultat i, d'una manera més particular, la persona responsable de coordinar els estudis del teu grau, estem a la teva disposició per orientar-te i acompanyar-te durant tot el curs i tot el temps que estudiaràs aquí.

Eduard Ramírez Banzo

Degà de la Facultat

FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES

Estructura

La Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic ofereix les titulacions oficials següents:

- Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- Grau en Educació Social
- Grau en Mestre d'Educació Infantil
- Grau en Mestre d'Educació Primària
- Grau en Psicologia
- Grau en Traducció i Interpretació
- Grau en Llengües Aplicades i Traducció
- Grau en Mestre d'Educació Infantil / Mestre d'Educació Primària amb Menció en Llengua anglesa (Programa Millora i Innovació de la Formació de Mestres)
- Màster Universitari en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania
- Màster Universitari en Educació Inclusiva
- Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes (Especialitat en Educació Física)
- Màster Universitari en Innovació en Didàctiques Específiques
- Màster Universitari en Pedagogia Montessori (0-6 anys)
- Màster Universitari en Traducció Especialitzada
- Màster Universitari en Pedagogia Musical 0-12

Departaments

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha sis departaments:

Departament de Didàctica de les Arts i de les Ciències

- Director: Jordi Martí i Feixas

Departament de Ciències de l'Activitat Física

- Director: Albert Juncà i Pujol

Departament de Filologia i didàctica de la llengua i la literatura

- Directora: M. Àngels Verdaguer i Pajerols

Departament de Pedagogia

- Directora: Ixaso Tellado Ruiz de Gauna

Departament de Psicologia

- Director: José Ramón Lago Martínez

Departament de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades

- Director: Marcos Cánovas Méndez

Òrgans de govern

El Consell de Govern

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

- El degà de la Facultat, que el presideix
- La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
- Els directores i les directores de Departament
- Un estudiant escollit entre els delegats de les titulacions que s'imparteixen al centre
- Un membre claustral del personal d'administració i serveis
- Un membre claustral del personal docent i investigador assignat al centre

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat que té delegades executivament les funcions del Consell de Govern del centre i, en general, les que són pròpies del seguiment ordinari i execució dels acords del Consell de Govern. El consell es reuneix de forma plenària i per comissions (ple de titulacions, ple de departaments i altres).

- El degà de la Facultat, que el presideix
- La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
- Els directores i les directores de Departament

L'equip de deganat

S'encarrega de la gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat i està format pel degà, el vicedegà, la cap d'estudis, les persones coordinadores de titulacions, la secretària de deganat i la responsable de la secretaria de centre.

- Eduard Ramírez i Banzo, degà
- Josep Casanovas i Prat, vicedegà
- Jordi Chumillas i Coromina, cap d'estudis
- Berta Vila i Saborit, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Infantil
- Anna Vallbona i González, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Primària
- Anna Gómez i Mundó, coordinadora dels estudis d'Educació Social
- Eduard Comerma i Torras, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- M. Teresa Julio i Giménez, coordinadora dels estudis de Traducció i Interpretació i de Llengües Aplicades i Traducció
- Pilar Prat i Viñolas, coordinadora dels estudis de Psicologia
- Mariona Casas i Deseuras, coordinadora del doble grau en Mestre d'Educació Infantil / Mestre d'Educació Primària (Pla de millora)
- José Ramón Lago i Martínez, coordinador de màsters

CALENDARI ACADÈMIC

Inici de la docència del curs 2016-2017

12 de setembre de 2016

- Inici de les classes de tots els cursos del grau en CAFE, tots els cursos del grau Psicologia, els 2ns, 3rs i 4ts dels graus d'Educació Social, Mestre Educació Infantil i Primària i el 2n, 3r i 4t del Pla de Millora de Mestres.

19 de setembre de 2016

- Inici del curs dels estudiants en Traducció i Interpretació.

26 de setembre de 2016

- Inici del curs dels estudiants de 1r del grau en Psicologia.

26 de setembre de 2016

- Inici del curs dels estudiants de 1r dels graus en Mestre en Educació Infantil i Primària, Pla de Millora i Educació Social.

Vacances de Nadal

- Del 23 de desembre de 2016 al 8 de gener de 2017, ambdós inclosos.

Vacances de Setmana Santa

- Del 10 al 17 d'abril de 2017, ambdós inclosos

Dies festius

- Dimecres, 12 d'octubre de 2016 - El Pilar
- Dilluns, 31 d'octubre - Pont
- Dimarts, 1 de novembre - Tots Sants
- Dilluns, 5 de desembre de 2016 - Pont
- Dimarts, 6 de desembre de 2016 - La Constitució
- Dijous, 8 de desembre de 2016 - La Puríssima
- Dilluns, 5 de juny de 2017 - Dilluns de Pasqua Granada (festiu pendent d'aprovació)
- Dissabte, 24 de juny de 2017 - Sant Joan
- Dimecres, 5 de juliol de 2017 - Sant Miquel (festa local)
- Dilluns, 11 de setembre de 2017 - Diada Nacional

Observació: Aquest calendari està supeditat a la publicació de les festes locals, autonòmiques i estatals.

ORGANITZACIÓ DE L'ENSENYAMENT

Objectius generals

- Conèixer els objectius, continguts i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.
- Facilitar els aprenentatges durant l'etapa de la primera infància de manera globalitzadora i integradora en les diferents dimensions desenvolupament.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatges en contextos de diversitat.
- Fomentar la convivència i resolució pacífica de conflictes.
- Conèixer estratègies i metodologies d'observació de contextos diversos.
- Reflexionar sobre l'acceptació de normes. Promoure l'autonomia i singularitat de cada alumne. Apreciar els sentiments i valors de la primera infància.
- Conèixer les fases de l'evolució del llenguatge, la identificació de possibles disfuncions i els mètodes i formes d'intervenció. Aprenentatge de llengües en contextos multiculturals. Expressió oral i escrita.
- Dominar les possibilitats i aplicacions de les TIC a l'educació infantil.
- Conèixer els fonaments de dietètica i higiene infantil.
- Comprendre els processos psicològics i de construcció d'aprenentatge de la primera infància.
- Conèixer l'organització dels centres d'educació infantil.
- Ser capaç de desenvolupar la funció docent i tutorial en un context canviant i conèixer les maneres d'intervenir amb les famílies.
- Tenir una actitud de reflexió activa per a la innovació docent i dominar habilitats de treball en equip.

Metodologia

Els crèdits ECTS

El crèdit ECTS (o crèdit europeu) és la unitat de mesura del treball de l'estudiant en una assignatura. Cada crèdit europeu equival a 25 hores que inclouen totes les activitats que realitza l'estudiant dins d'una determinada assignatura: assistència a classes, consulta a la biblioteca, pràctiques, treball de recerca, realització d'activitats, estudi i preparació d'exàmens, etc. Si una assignatura té 6 crèdits vol dir que es preveu que el treball de l'estudiant haurà de ser equivalent a 150 hores de dedicació a l'assignatura (6 x 25).

Les competències

Quan parlem de competències ens referim a un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds aplicades al desenvolupament d'una professió. Així doncs, la introducció de competències en el currículum universitari ha de possibilitar que l'estudiant adquireixi un conjunt d'atributs personals, habilitats socials, de treball en equip, de motivació, de relacions personals, de coneixements, etc., que li permetin desenvolupar funcions socials i professionals en el propi context social i laboral.

Algunes d'aquestes competències són comunes a totes les professions d'un determinat nivell de qualificació. Per exemple, tenir la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, o de treballar en equip, són **competències generals o transversals** de pràcticament totes les professions. És de suposar que un estudiant universitari les adquirirà, incrementarà i consolidarà al llarg dels seus estudis, primer, i, després, en la seva vida professional.

Altres competències, en canvi són **específiques** de cada professió. Un educador o educadora social, posem per cas, ha de dominar unes competències professionals molt diferents de les que ha de dominar una traductora o un intèrpret.

L'organització del treball acadèmic

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant, demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que en els ensenyaments en modalitat presencial parlem de tres tipus de treball a l'aula o en els espais de la Universitat de Vic, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte dels estudiants amb el professorat:

- Les **sessions de classe** s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.
- Les **sessions de treball dirigit** s'entenen com a hores d'activitat dels estudiants amb la presència del professorat (treball a l'aula d'ordinadors, correcció d'exercicis, activitats en grup a l'aula, col·loquis o debats, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, etc. Aquestes sessions podran estar dirigides a tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.
- Les **sessions de tutoria** són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual o en petit grup els estudiants per conèixer el progrés que van realitzant en el treball personal de l'assignatura, orientar o dirigir els treballs individuals o grupals o per comentar els resultats de l'avaluació de les diferents activitats. La iniciativa de l'atenció tutorial pot partir del professorat o dels mateixos estudiants per plantejar dubtes sobre els treballs de l'assignatura, demanar orientacions sobre bibliografia o fonts de consulta, conèixer l'opinió del professorat sobre el propi rendiment acadèmic o aclarir dubtes sobre els continguts de l'assignatura. La tutoria és un element fonamental del procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Dins el pla de treball d'una assignatura també s'hi preveuran les sessions dedicades al **treball personal dels estudiants** que són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la consulta a la biblioteca, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc.

Consulteu els plans de treball de les assignatures de les titulacions que s'imparteixen també en modalitat online per veure com s'organitza el treball acadèmic en aquesta modalitat.

El pla de treball

Aquesta forma de treballar demana planificació per tal que l'estudiant pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat.

El pla de treball reflecteix la concreció dels objectius, continguts, metodologia i avaluació de l'assignatura dins l'espai temporal del semestre o del curs. Es tracta d'un document que guia per planificar temporalment les activitats concretes de l'assignatura de forma coherent amb els elements indicats anteriorment.

El pla de treball és l'instrument que dona indicacions sobre els continguts i les activitats de les sessions de classe, les sessions de treball dirigit i les sessions de tutoria i consulta. En el pla de treball s'hi concreten i planifiquen els treballs individuals i de grup i les activitats de treball personal de consulta, recerca i estudi que caldrà realitzar en el marc de l'assignatura.

El pla de treball es centra bàsicament en el treball de l'estudiant i l'orienta perquè planifiqui la seva activitat d'estudi encaminada a l'assoliment dels objectius de l'assignatura i a l'adquisició de les competències establertes.

L'organització del pla de treball pot obeir a criteris de distribució temporal (quinzenal, mensual, semestral, etc.) o bé pot estar organitzat seguint els blocs temàtics del programa de l'assignatura (o sigui, establint un pla de treball per a cada tema o bloc de temes del programa).

Procés d'avaluació

Avaluació

Segons la normativa vigent de la Universitat de Vic, "els ensenyaments oficials de grau s'avaluaran de manera continuada i hi haurà una única convocatòria oficial per matrícula". La convocatòria contempla dos períodes diferenciats d'avaluació, un de primer que comprèn les setmanes de docència, inclosa la setmana de tancament, i un segon període de recuperació.

L'avaluació continuada es realitzarà durant les setmanes de docència i la setmana de tancament de les assignatures. La setmana de tancament, situada al final del semestre, és una setmana docent especial, ja que no s'aporten continguts nous a les assignatures, però hi ha programades activitats d'avaluació per a tot l'estudiantat (tutories, retorn de treballs, presentacions orals o qualsevol activitat d'avaluació que preferentment no sigui recuperable).

Durant la setmana de recuperació es podran recuperar totes aquelles activitats d'avaluació que hagin estat identificades en la guia docent com a recuperables. El conjunt d'activitats a recuperar durant aquest període no pot tenir un pes en l'avaluació superior al 50% de l'assignatura.

En els cas dels màsters l'avaluació es realitzarà d'acord amb la normativa específica, que contempla una única convocatòria oficial.

L'avaluació de les competències que l'estudiant ha d'assolir en cada assignatura requereix que el procés d'avaluació no es redueixi a un únic examen final. Per tant, s'utilitzaran diferents instruments per poder garantir una avaluació continuada i més global que tingui en compte el treball que s'ha realitzat per assolir els diferents tipus de competències. És per aquesta raó que parlem de dos tipus d'avaluació:

- **Avaluació de procés:** seguiment del treball individualitzat per avaluar el procés d'aprenentatge realitzat al llarg de l'assignatura. Aquest seguiment es pot fer amb les tutories individuals o grupals, el lliurament de treballs de cada tema i la seva posterior correcció, amb el procés d'organització i assoliment que segueixen els membres d'un equip de forma individual i col·lectiva per realitzar els treballs de grup, etc. L'avaluació del procés es farà a partir d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Alguns exemples serien: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències, etc. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del semestre.
- **Avaluació de resultats:** correcció dels resultats de l'aprenentatge de l'estudiant. Aquests resultats poden ser de diferents tipus: treballs en grup de forma oral i escrita, exercicis de classe realitzats individualment o en petit grup, reflexions i anàlisis individuals en les quals s'estableixen relacions de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, redacció de treballs individuals, exposicions orals, realització d'exàmens parcials o finals, etc.

PLA D'ESTUDIS

Tipus de matèria	Crèdits
Formació Bàsica (FB)	100
Obligatòria (OB)	60
Optativa (OP)	30
Treball de Fi de Grau (TFG)	9
Pràctiques Externes (PE)	41
Total	240

* Cada curs està organitzat en dos semestres de 30 crèdits cadascun d'ells. La distribució de les assignatures per semestre pot variar segons els curs acadèmic.

PRIMER CURS	Crèdits	Tipus
Didàctica Artística I	3,0	OB
Didàctica i Currículum Escolar	6,0	FB
Educació Audiovisual i TIC	6,0	OB
English for Academic Purposes	6,0	FB
Escola, Sistema Educatiu i Funció Docent	6,0	FB
Naturalesa del Coneixement Artístic i Literari	9,0	FB
Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic	6,0	FB
Psicologia del Desenvolupament	6,0	FB
Sociologia de l'Educació	6,0	FB
Tècniques d'Expressió i Comunicació	6,0	FB

SEGON CURS

	Crèdits	Tipus
Desenvolupament Psicomotor i Expressió Corporal	7,0	FB
Educació Musical I	3,0	OB
Escola Infantil. Aula 0-3	6,0	FB
Escola Infantil. Aula 3-6	6,0	FB
Evolució de l'Educació Contemporània	6,0	FB
Família, Escola i Entorn	6,0	FB
Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat	6,0	FB
Psicologia de l'Educació	6,0	FB
Psicologia de la Primera Infància. 0-6 anys	6,0	FB
Pràctiques I	8,0	PE

TERCER CURS

	Crèdits	Tipus
Didàctica Artística II	6,0	OB
Didàctica de la Matemàtica I	3,0	OB
Didàctica del Coneixement del Medi I	3,0	OB
Didàctica del Llenguatge I	6,0	OB
Didàctica del Llenguatge II	6,0	OB
Educació Musical II	6,0	OB
Teaching English	3,0	OB
Pràctiques II	15,0	PE
Optatives	12,0	OP

QUART CURS

	Crèdits	Tipus
Didàctica de la Matemàtica II	6,0	OB
Didàctica del Coneixement del Medi II	6,0	OB
Literatura Infantil	3,0	OB
Pràctiques III	18,0	PE
Treball de Fi de Grau	9,0	TFG
Optatives	18,0	OP

OPTATIVES - MENCIÓ EN CULTURA I LLENGUATGES DE LA INFANTESA

	Crèdits
Aprendre Jugant. Psicopedagogia del Joc	6,0
Documentar. Reflexió Pedagògica i Tècniques de Documentació	6,0
Jocs Matemàtics i Exploratius	6,0
Referents Pedagògics Essencials en l'Educació Infantil	6,0
Art i Joc a l'Escola. 0-6 anys	6,0
Diversitat i Relacions en el Joc	6,0
De l'Acte al Pensament. Moviment Corporal Lliure	6,0
Dinamització de la Bebeteca	6,0

OPTATIVES - MENCIÓ EN EDUCACIÓ INCLUSIVA I ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

	Crèdits
Estratègies de Planificació i Organització de l'Aula Inclusiva	6,0
Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament	6,0
Diversitat i Diferència a l'Escola. Eixos de Desigualtat i d'Educació	6,0
Identificació i Resposta davant de les Dificultats d'Aprenentatge	6,0
La Convivència a l'Aula i a l'Escola. Prevenció i Resolució de Conflictes	6,0

OPTATIVES - MENCIÓ EN EDUCACIÓ MUSICAL

	Crèdits
Fonaments de la Didàctica de la Música	6,0
Música i Cos	6,0
Audició, Repertori i Educació Estètica	6,0
Pràctica Instrumental a l'Aula	6,0
Cançó i Veu	6,0

OPTATIVES - MENCIÓ EN LLENGUA ANGLESA

	Crèdits
Approaches and Methods for Teaching English	6,0
English I	6,0
English II	6,0
Resources and Strategies for Teaching English	6,0
English Literature	6,0

OPTATIVES - SENSE ITINERARI

	Crèdits
Recerca Educativa	6,0

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE PRIMER CURS

Didàctica Artística I

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 3,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Montserrat Rierola De Mas

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a la didàctica artística. El seu plantejament és teòric i pràctic i vol dotar l'alumnat de coneixements, estratègies i recursos per treballar l'educació artística a les aules de l'etapa d'educació infantil.

Objectius:

1. Donar a conèixer els codis, els procediments teòrics bàsics i estratègics que permetin als futurs mestres incorporar l'expressió plàstica al procés d'ensenyament-aprenentatge a l'etapa d'educació infantil.
2. Veure l'educació artística com un aprenentatge significatiu pel desenvolupament del nen.
3. Veure l'educació artística com una pràctica transversal i inclusiva. Treballar la relació entre art i societat, entorn des de l'escola.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Mostra sensibilitat per l'expressió en els diferents llenguatges plàstics. (RA1)
- Aplica correctament les diferents tècniques plàstiques. (RA2)
- Utilitza diferents recursos plàstics per la seva aplicació a l'aula. (RA3)
- Comunica de manera clara coneixements, metodologies, idees, problemes i solucions en l'àmbit de l'educació infantil. (RA9, RA8)
- Assumeix diferents responsabilitats en el treball individual i col·lectiu i avalua els resultats obtinguts. (RA11)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i

educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.
- Ser capaç de transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.

CONTINGUTS:

---

1. La plàstica com a llenguatge

1.1. El punt

1.2. La línia

1.3. La taca

1.4. La textura

1.5. El color

1.6. La composició

1.7. El volum

1.8. La construcció

2. La didàctica de l'expressió plàstica i els recursos metodològics

2.1. Experiències artístiques a l'escola

2.2. Experiències didàctiques en els centres culturals

2.3. Visita a una sala d'exposicions

3. Producció de material didàctic per a l'aula

3.1. El tema com a treball didàctic i artístic

3.2. La recerca d'informació del tema

3.3. El procés de treball com a terreny d'experimentació, joc i descoberta

3.4. La producció: correcció formal i conceptual

3.5. La presentació

AVALUACIÓ:

L'avaluació és continuada i consta de:

Avaluació de procés:

- Construcció d'una eina 20%
- Propostes d'activitats 20%

Avaluació de resultats:

- Realització d'un personatge 30%
- Presentació del material educatiu 30%

La nota final de l'assignatura serà el resultat de les notes que corresponguin a l'avaluació de procés i a l'avaluació de resultats.

Cal presentar tots els treballs per superar l'assignatura

En cas de suspendre l'assignatura es pot lliurar la proposta que s'especifiqui durant la setmana de recuperació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Eisner, Elliot W. (2004). *El arte y la creación de la mente*. Barcelona: Paidós.
- Escola Cooperativa el Puig (2010) *Freqüències*. Esparreguera.
- Heller, E. (2004). *Psicología del color*. Barcelona: Gustavo Gili.
- Balada, M i Sans, S. (2012) *Pinta! Fragmentos 13*. Barcelona:A.M. Rosa Sensat.

Complementària

- Balada, M i Sans, S. (2006) *Siluetes. Fragmentos 06*. Barcelona:A.M. Rosa Sensat.
- Berger, J.; Christie, J. (2000). *Te mando este rojo cadmio? Cartas entre John Berger i John Christie*. Barcelona: Actar.
- Chanco, Joaquim (2005). *Prospectiva 1973-2003* Hospitalet: Centre Cultural Metropolità Tecla Sala.
- Garcin, Gilbert.(2006) *El testimoni*. Hospitalet: Centre Cultural Metropolità Tecla Sala.
- Herriott L. (2007). *Packaging y plegado*. Barcelona: Gustavo Gili.
- Hopfengart, C.; Wiederkehr, E. (2006). *Paul Klee. Hand Puppets*. Gerd Hatje.
- Munari, B. (2002). *I Prelibri*. Corraini.
- Munari, B. (2001). *Cappucetto bianco*. Maurizio Corraini.
- Munari, B. (1990). *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili.
- Pastoureau, M. (2009). *Diccionario de los colores*. Barcelona: Paidós.
- Torres García, J. Aladdin.(2005). *Juguetes transformables*. Museo Torres García.
- Varichon A. (2009). *Colores Historia de su significado y fabricación*. Barcelona: Gustavo Gili.
- Vecchi, Vea. *Arte y creatividad en Reggio Emilia. El papel de los talleres y sus posibilidades en educación infantil*. Madrid: Morata.

Revistes

- Nicole Nuss. "Els llibres de Warja Lavater". *Infància*. 1992 Març-abril p. 28-34.

Vídeos

- Canudas, Jordi i l'escola la Sínia. (2011). Al Portal de casa_ i els constructors_ Barri del Remei de Vic.
- Goldsworthy, Andy.(2008) Rios y mareas. Alemanya.
- Mai Balaguer; Lora, O. (2007). Colors en sèrie. Equip 33.
- Viladebó, C. Alexander Calder. (1961). Les mobiles de Calder. París.

Enllaços

- ACVIC Centre d'Arts Contemporànies. [IP-01]. Criss-Crossing de Jordi Lafon? [IP_02] Correspondències? [IP_03] Al portal de casa_ i els constructors_? <http://www.acvic.org>
- Escola d'arts plàstiques de Torelló <http://www.ajtorello.cat/frontal/directori/detall.php?entitat=141>
- Escola La Farinera centre d'arts visuals de Vic <http://www.lafarinera.cat/jugarnadala.htm>
- Una mà de contes. TV3 <http://www.super3.cat/unamadecontes/>

Didàctica i Currículum Escolar

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Rosa M. Guitart Aced

OBJECTIUS:

- Reflexionar sobre el propi pensament educatiu per prendre consciència dels models i les teories educatives explícites i implícites.
- Conèixer les bases i els components de la Didàctica i del disseny i desenvolupament curricular.
- Aplicar els coneixements adquirits en diferents contextos i situacions educatives.
- Adquirir actituds favorables i competències d'acció envers la reflexió, l'anàlisi de la pràctica i la innovació educatives adreçades a la planificació de l'educació i la seva aplicació al centre i a l'aula.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

1. Reflexiona de manera crítica davant els diferents plantejaments pedagògics i paradigmes educatius seva repercussió en la concepció, organització i avaluació dels processos educatius (RA2)
2. Identifica elements de millora en la qualitat educativa i d'avanç professional dels mestres d'educació infantil (RA3)
3. Coneix l'estructura bàsica i organització del marc curricular de les diferents àrees de l'etapa d'educació infantil (RA5)
4. Comunica adequadament continguts de caràcter específic i aplicats en el context educatiu (RA8)
5. Recopila i interpreta dades i informacions sobre les quals fonamentar les seves conclusions incloent, la reflexions sobre assumptes d'índole social, científica o ètica (RA9)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

CONTINGUTS:

---

1. La Didàctica dins l'educació
  1. Característiques i finalitats de la Didàctica
  2. L'acte comunicatiu educatiu
  3. El procés d'ensenyament-aprenentatge a l'escola
  4. Els equipaments i el material didàctic
  5. L'organització dels espais d'aprenentatge
2. Currículum escolar
  1. Paradigmes i models curriculars
  2. El currículum de l'Estat espanyol i Catalunya
  3. Els components del currículum. L'avaluació
  4. La planificació didàctica. Models
3. L'infant i el grup-classe
  1. El grup com a instrument per l'aprenentatge i per a la socialització
  2. La participació de l'alumnat
  3. La convivència i els conflictes

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés (20%)

- Per al seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació activa en les sessions de classe i en les de treball dirigit, per la qual cosa serà necessària la presencialitat per fer el seguiment del curs. (10 %)
- Seguiment de les activitats i pràctiques que es plantegin en les sessions de classe i les de treball dirigit. (10 %)

Avaluació de resultats: 80%

- Treball grupal sobre una unitat de programació: 30%
  - Memòria (15 %)
  - Presentació i debat (15 %)
- Treball individual de reflexió sobre alguna temàtica de l'assignatura (10%)
- Prova escrita individual: 20%
- Estudi de casos, producció de materials, anàlisi crítica de documentació: 20%

BIBLIOGRAFIA:

General

- Aldamiz-Echevarría, M. del Mar i altres (2000): *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*. Barcelona: Graó.
- Antón, Montserrat. (2009): *Planificar la etapa 0-6. Compromiso de sus agentes y práctica cotidiana*. Barcelona: Graó.
- Bassedas, Eulàlia; Huguet, Teresa; Solé, Isabel (2007): *Aprender i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó, 10a ed. rev.
- Carda, Rosa M., Larrosa, Faustino. (2007): *La organización del centro educativo. Manual para maestros*. Alicante: Club universitario.
- Díez Navarro, M. Carmen (2007): *Mi escuela sabe a naranja. Estar y ser en la escuela infantil*. Barcelona, Graó.
- Domènech, Joan; Arànega, Susanna (2006): *L'educació primària. Reptes, dilemes i propostes*. Barcelona: Graó, 2a ed.
- Sáenz, Óscar. (dir.) (1994): *Didáctica general: Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil

Bloc 1. La Didàctica dins l'educació

- Diversos autors (2001): *Estrategias organizativas de aula*. Barcelona, Graó (Claves para la innovación educativa, 8).
- Escaño, José; Gil de la Serna, María (2006): *Cómo se aprende y cómo se enseña*. Barcelona: Horsori, 4a ed.
- Medina, Antonio; Salvador, Francisco (2002): *Didáctica General*. Madrid: Pearson Educación.
- Parcerisa, Artur. (2001): *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona: Graó, 5a ed.
- Pozo, Juan Ignacio i altres (2006): *Nuevas formas de pensar la enseñanza y el aprendizaje. Las concepciones de profesores y alumnos*. Barcelona: Graó.

Bloc 2. Currículum escolar

- Arnau, Laia; Zabala, Antoni (2008): *Cómo aprender y enseñar competencias*. Barcelona: Graó.
- Coll, Cèsar. i altres (1992): *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Santillana, Col. Aula XXI.
- Del Carmen, Luis i altres (2004): *La planificación didáctica*. Barcelona: Graó.
- Escamilla, Amparo (2009): *Las competencias en la programación de aula. Infantil y primaria 3-12*. Barcelona: Graó.
- Giné, Núria; Parcerisa, Artur. (coord.) (2003): *Planificación y análisis de la práctica educativa. La secuencia formativa: fundamentos y aplicación*. Barcelona: Graó.
- Salinas, Dino (2002): *!Mañana examen! La evaluación: entre la teoría y la realidad*. Barcelona: Graó.
- Zabala, Antoni (1995): *La práctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó.

Bloc 3. L'infant i el grup-classe

- Fabra, M. Lluïsa (2004): *Técnicas de grupo para la cooperación*. Barcelona: Ceac, 2a ed.
- Franch, Joaquim i altres (1991): *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial.
- Pujolàs, Pere (2003): *Aprender juntos alumnos diferentes. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial.

Educació Audiovisual i TIC

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Marta Marimón Martí
- Miquel Pérez Mas

OBJECTIUS:

---

1. Prendre consciència de les implicacions socials i educatives de les tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Conèixer els principis didàctics i pedagògics de la utilització de les TIC en els processos d'ensenyament-aprenentatge.
3. Conèixer els procediments tècnics i sistemes de producció bàsics dels mitjans audiovisuals i proporcionar eines metodològiques i conceptuals bàsiques per iniciar-se en l'anàlisi dels missatges audiovisuals.
4. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment les tecnologies i els recursos digitals com a eines per promoure l'aprenentatge i el coneixement, i per potenciar la innovació educativa i professional.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

98. Proposa aplicacions tecnològiques per a la resolució o millora de problemes i situacions educatives (RA1)
99. Analitza críticament l'aplicació i l'ús de les tecnologies de la informació en l'educació dels alumnes al llarg de l'educació infantil (RA2)
100. Mostra capacitat per desenvolupar-se professionalment en contextos globals i digitals (RA3)
101. Coneix les bases del llenguatge i la comunicació audiovisual (RA4)
102. Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de treball de l'educació infantil (RA5)
103. Es desenvolupa en contextos d'interacció virtual mitjançant l'ús de les TIC (RA6)
104. Assumeix diferents responsabilitats en el treball individual col·laboratiu i avalua els resultats obtinguts (RA7)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació i els diferents llenguatges audiovisuals tot valorant les potencialitats comunicatives i creatives que comporten.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.
- Mostrar habilitats per a l'exercici professional en entorns multidisciplinaris i complexos, en coordinació amb equips de treball en xarxa, ja sigui en entorns presencials o virtuals, mitjançant l'ús informàtic i informacional de les TIC.

CONTINGUTS:

Implicacions socioeducatives de la Societat de la Informació

- El paradigma de la Societat Informacional
- Implicacions de les TIC sobre la cultura i l'educació
- Paper de les TIC en l'aprenentatge autònom i al llarg de la vida
- Processos de comunicació i interacció basats en la Xarxa per al treball socioeducatiu en xarxa i les comunitats d'aprenentatge
- Tractament de les TIC a l'educació: matèria d'aprenentatge, recurs didàctic i agents educatius

Principis didàctics i pedagògics de la utilització de les TIC en els processos d'ensenyament-aprenentatge

- Teories de l'aprenentatge i TIC
- Dimensió social de l'aprenentatge a través de la Xarxa
- Rol de les TIC en els projectes educatius de centre
- Integració curricular de les TIC
- Competències digitals per a docents i discents

- Funcions del coordinador/a TIC del centre
- Anàlisi de bones pràctiques d'incorporació de les TIC a l'aula

Avaluació i ús de recursos i eines digitals a l'aula

- Pissarra digital interactiva (PDI)
- Programari educatiu (JClic)
- Recursos i portals educatius
- Presentacions multimèdia
- Eines 2.0 (Web, Bloc, Wiki)
- Metodologies formatives a través d'Internet (WebQuest, Caceres del Tresor, MiniQuest)

Els audiovisuals a l'Educació Infantil

- Imatge, realitat i ficció
- La percepció visual i sonora
- La imatge fixa i la imatge seqüencial
- La imatge i els mitjans de comunicació de masses
- Televisió i educació

El llenguatge audiovisual

- La imatge fixa: de la mecanització de la imatge a la imatge digital
- La fotografia: característiques, procediments tècnics i sistemes de producció
- La imatge seqüencial: dels precedents de la imatge en moviment a articulació del llenguatge audiovisual
- El vídeo: característiques, procediments tècnics i sistemes de producció

Aplicacions educatives dels mitjans audiovisuals

- Anàlisi de la representació audiovisual i dels mitjans de comunicació
- La producció audiovisual com a eina d'aprenentatge, d'expressió i socialització: la fotografia digital i analògica, l'animació i el vídeo a l'aula
- La fotografia i el vídeo com a eina de documentació: la producció de material didàctic
- Recursos multimèdia a l'aula: editors gràfics, presentacions gràfiques i audiovisuals (P3, PWP, WMV)

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Acompliment del pla de treball.
- Procés individual d'aprenentatge seguit per cada estudiant.
- Procés de treball de grup seguit per cada equip de treball.
- Tutories individuals per al seguiment de les activitats de classe.
- Tutories de petit grup per al seguiment del treball.

Avaluació de resultats:

- Realització de les activitats de classe (30% audiovisuals i 30% TIC)
- Realització del treball grupal (20% audiovisuals i 20% TIC)

Les activitats de classe i el treball grupal a realitzar es concretaran a l'inici de curs. En qualsevol cas, les activitats de classe no són recuperables, mentre que el treball grupal es podrà recuperar durant el període de recuperació.

La nota dels dos blocs de l'assignatura (audiovisuals i TIC) ha d'estar aprovada independentment per aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Belver, M.; Acaso, M.; Merodio, I. (eds.) *Arte infantil y cultura visual*. Editorial Eneida, 2005.
- Cabero, J. (coord.) *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid: McGraw-Hill, 2006.
- Cases, J.; Torrecasana, M. R. *Les TIC a l'educació infantil*. Barcelona: Editorial UOC, 2006.
- Castells, M. *La era de la informació. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 1, 2, 3. Madrid: Alianza, 1997.
- Ferrés, J. *Educar en la cultura del espectáculo*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Ferrés, J. (coord.) *Com veure la TV?*, I, II i III. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Consell de l'Audiovisual de Catalunya, 1998.
- Monereo, C.; Badia, A.; Domènech, M.; Escofet, A.; Fentes, M. *Internet y competencias básicas*. Barcelona: Graó, 2005.
- Sardelich, M.E. *Las nuevas tecnologías en educación. Aplicación e integración de las Nuevas Tecnologías en el desarrollo curricular*. Vigo: Ideaspropias Editorial, 2006.
- Torregrosa, Juan Francisco. *Los medios audiovisuales en la educación*. Ediciones Alfar, 2006.
- Wolton, D. *Internet ¿y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación*. Barcelona: Gedisa, 2000.

Complementària

- Aparici, R.; García, A.; Valdívila, M. *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
- Arnheim, R. *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Bartolomé, A.R.; Cabanellas, I.; Andrea Contin, S.; Grané, M.; Sanmartí, N. *Las tecnologías de la información y de la comunicación en la escuela*. Barcelona: Graó, 2002.
- Berger, J. *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili, 2000.
- Berger, J.; Mohr, J. *Otra manera de contar*. Barcelona: Gustavo Gili, 2007.
- Ferrés, J. *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Freedman, Kerry. *Enseñar la cultura visual*. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Freund, G. *La fotografía como documento social*. Barcelona: Gustavo Gili, 2001.
- Gros, B. *El ordenador invisible. Hacia la apropiación del ordenador en la enseñanza*. Barcelona: Gedisa EDIUOC, 2000.
- Hernández, M.; Acaso, M. *Arte, infancia y creatividad*. Madrid: Complutense, 2003.
- Martínez, F.; Prendes, M.P. *Nuevas tecnologías y educación*. Madrid: Pearson, 2004.
- Ortega, J.A.; Chacón, A. (coord.) *Nuevas tecnologías para la educación en la era digital*. Madrid: Pirámide, 2007.
- Pérez, A.; Redondo, S. *Projectes telemàtics a l'educació primària: un recurs per transformar l'escola*. Barcelona: Editorial UOC, 2006.
- Rhonda, M. *Enseñar al profesorado cómo utilizar la tecnología*. Barcelona: Editorial UOC. 1994.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona: Gedisa, 2000.
- Tisseron, S. *Internet, videojocs, televisió...* Barcelona: Graó, 2006.

Webgrafia

- Departament d'Educació. <http://www.gencat.cat/educacioXarxa>
- Telemàtica Educativa de Catalunya. <http://www.xtec.cat>
- Ajuntament de Barcelona. Educació. <http://www.bcn.es/educacio/Unesco>: <http://www.unesco.org>
- Pangea, Internet solidario. <http://www.pangea.orgMitjans>.
- Xarxa d'Educadors i Comunicadors. <http://mitjans.pangea.org/>
- Intercambiar información y experiencias en educación especial. <http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>

- Enciclopèdia virtual de Tecnologia Educativa. <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>
- Revista electrònica de Tecnologia Educativa. <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>
- Revista Quaderns Digitals. <http://www.quadernsdigitals.net/>
- Portal Educatiu de la Generalitat de Catalunya. <http://www.edu365.com>
- Portal de la Corporaci3 Catalana de Mitjans Audiovisuals. <http://www.edu3.cat>
- Portal educativo CNICE Educaci3 y TIC. <http://www.aulatic.com>
- Tallers de cinema a escoles i instituts pùblics de Catalunya <http://www.cinema-en-curs.org>
- *Un color nou*. Sèrie d'entreteniment cultural (Batabat i TV3, 2009) <http://www.tv3.cat/3alacarta>

English for Academic Purposes

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Marta Corominas Salom
- Núria Medina Casanovas

OBJECTIUS:

In today's world, the ability to access information has become of overriding importance. It is estimated that 80% of the information on the Internet is in English, and that around 50% of all scientific and academic publications are written in this language. Against this background, this subject aims to develop students' ability to extract, understand and produce information in written and spoken English.

Students will be required to:

- ? develop the habit of consulting English-language documents, both written and oral, that deal with matters related to Education
- ? acquire the tools, strategies and techniques that will enable them to access the information in English-language documents, both written and oral
- ? acquire the necessary resources to enable them to understand and interpret scientific, academic and professional English-language texts
- ? develop strategies to enable them to express themselves, orally and in writing, in English
- ? develop their ability to autonomously synthesise and summarise information from oral and written English-language texts
- ? learn and use the grammatical structures and vocabulary appropriate to the academic context in the field of Education
- ? develop the abilities required to make oral presentations in English

RESULTATS D'APRENTATGE:

Comprendre de manera correcta textos acadèmics en llengua anglesa d'un nivell B1. (RA3)

Prepara, organitza i realitza produccions orals en llengua anglesa de nivell B1. (RA4, RA1)

Crea textos breus de nivell B1 en llengua anglesa. (RA2)

Comprèn missatges orals de nivell B1 i escrits de diferent tipologia de forma completa expressats en les llengües pròpies i en anglès. (RA7, RA8)

Selecciona correctament la informació de les fonts consultades. (RA5)

Comunica a tot tipus d'audiències (especialitzades o no) de forma clara i precisa coneixements, metodologia, idees, problemes i solucions en l'àmbit de l'educació. (RA6)

Desenvolupa estratègies d'ensenyament i aprenentatge en contextos de multiculturalitat i plurilingüisme (RA4)

Utilitza adequadament el llenguatge oral (verbal i no verbal) en la interacció personal i professional en

anglès. (RA 7)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.
- Promoure l'aprenentatge del llenguatge i de les llengües en l'educació infantil en entorns multilingües a través de diferents estratègies i recursos que fomentin la sensibilitat literària i les competències comunicatives.

Bàsiques

- Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau alt d'autonomia.

Transversals

- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.

CONTINGUTS:

Contents

? Strategies for academic reading

1. Effective reading
2. Reading for an overview
3. Focused reading

? Strategies for academic writing

1. Sentence structure, word order and connectors
2. Paragraph structure: thesis, development and conclusion
3. Text structure
4. Citations and paraphrasing

? Strategies for oral presentations

1. Strategies for understanding academic oral presentations
2. The process of preparing an oral presentation
3. The language of oral presentations

? Academic vocabulary

1. Effective use of dictionaries

AVALUACIÓ:

Assessment

The subject will be continually assessed, with evaluation of personal work, directed work, exams, oral presentation and classroom participation.

Process evaluation:

? Personal work: preparation, presentation and correctness of reading and writing tasks in accordance with the agreed deadlines

? Directed work: monitoring of the work done in preparation for the English-language oral presentation of a subject related to Physical Activity and Sports Sciences

? Participation: attending the classes having prepared the work required in advance and participating productively in classroom discussions

Evaluation of results:

? 2 exams: tests aimed at evaluating the assimilation of the course contents

? Group work: Presentation in English about a school webpage presented both orally and in writing. The presentation will be done by the whole group but individual marks will be awarded

The Final Mark is calculated in the following way:

? Exams (2): 40%

? Group work: 30%

? Assessed activities: 20%

? Active participation in class: 10%

To pass the subject it is necessary to obtain a mark of 5 or more for each of the assessed elements.

All work presented must be unpublished and produced by the students themselves.

Recuperation of assessed elements:

If one (or more) of the assessed pieces of work has/have failed to obtain a pass mark (5 or more), the opportunity exists to redo the work before the end of the semester.

However, in order to have the right to recuperate the failed piece of work, it must have been presented in accordance with the established deadline. It is not possible to recuperate any assessed work that was not presented on time.

Any assessed activities and/or the oral part of the group work that did not obtain a mark of 5 or more in the first evaluation, can be presented again, with the appropriate improvements made, during the final week of the subject. The recuperation of the exams and/or of the written version of the group work will be done during the recuperation week.

Recuperations are only for those students who failed the first evaluation. It is not possible to present again pieces of assessed work that obtained a mark of 5 or more, or retake exams that were passed, in order to try to obtain a higher mark.

If one (or more) of the assessed pieces of work fails to obtain a mark of 5 or more after the recuperation period, the whole subject will have to be repeated.

BIBLIOGRAFIA:

- Bailey, S. (2006). *Academic writing. A handbook for international students*. Londres: Routledge.
- McCarthy, M.; O'Dell, F. (2008). *Academic vocabulary in use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- *Longman language activator*. (1993). Londres: Longman.
- Murphy, R. (2004). *English grammar in use*. Intermediate. Cambridge: Cambridge University Press.
- *Oxford pocket català per a estudiants d'anglès*. (2002). Oxford: Oxford University Press.
- Paterson, K.(2013). *English Grammar and Practice for Academic Purposes*. Oxford University Press.
- Philpot, S.; Curnick, L. (2007). *New Headway. Academic skills*. Level 3. Oxford: Oxford University Press.
- Seal, B. (1997). *Academic encounters*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Terry, M.; Wilson, J. (2004). *Focus on academic skills*. Londres: Pearson Longman.

Escola, Sistema Educatiu i Funció Docent

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Esther Fatsini Matheu

OBJECTIUS:

- Adquirir les competències necessàries per dur a terme la tasca professional.
- Conèixer i reflexionar sobre els elements interns i externs que conformen el marc pedagògic, l'estructura, el funcionament i la vida d'un centre escolar.
- Fonamentar-se en una visió sistèmica de l'escola, els seus elements i els agents amb els quals s'interrelaciona a l'hora de fer anàlisis, interpretacions i presa de decisions educatives.
- Reconèixer i analitzar indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per poder prendre decisions de millora en el seu funcionament.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

1. Identifica els principals models educatius i corrents pedagògiques en contrast amb les experiències educatives desenvolupades al nostre país així com en altres contextos d'àmbit internacional (RA1)
2. Identifica els elements de la funció docent a través de l'acció tutorial amb els alumnes, mestres i famílies així com des dels equips educatius (RA4)
3. Mostra sensibilitat i compromís per a l'exercici de la funció docent en contextos d'inclusió escolar (RA7)
4. Comunica adequadament continguts de caràcter específic i aplicats en el context educatiu (RA8)
5. Recopila i interpreta dades i informacions sobre les quals fonamentar les seves conclusions incloent, la reflexions sobre assumptes d'índole social, científica o ètica (RA9)
6. Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió (RA10)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Comprendre el marc legislatiu i organitzatiu del sistema educatiu i de l'educació infantil, a nivell nacional i internacional, per conèixer noves polítiques educatives que fomentin la millora de la qualitat de l'educació.
- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

---

1. L'escola i l'educació
  1. Finalitats de l'educació
  2. L'escola com a eina social. Centres educatius i entorn social
  3. Paradigmes educatius i escola
2. Fer de mestres
  1. El perfil professional de les i dels mestres: competències
  2. Tasques i responsabilitats dels i de les mestres en la interacció. La funció tutorial
3. El marc legal i les polítiques educatives
  1. Legislació de l'àmbit educatiu.
  2. Escolarització i polítiques educatives
  3. Caracterització laboral i professional de les i dels mestres
4. Organització del centre educatiu
  1. Estructura del sistema educatiu
  2. Tipologies dels centres educatius
  3. Estructura organitzativa de l'escola
5. La presa de decisions del centre com a comunitat educativa
  1. L'autonomia del centre educatiu
  2. Documents i instruments per a l'organització i la gestió escolar
  3. L'organització dels òrgans personals
  4. L'organització dels recursos materials
  5. L'organització dels recursos funcionals
  6. Les relacions amb l'entorn

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés (30%)

- (10%) Per al seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació activa en les sessions de classe i en les de treball dirigit, per la qual cosa serà necessària la presencialitat per fer el seguiment del curs. Activitat no recuperable.
- (20%) Seguiment de les activitats i pràctiques que es plantegin en les sessions de classe i les de treball

dirigit. Activitat no recuperable.

Avaluació de resultats (70%)

- (20%) Treball individual d'aprofundiment en un tema de l'assignatura. Recuperable només si s'han fet tutories de seguiment.
- (35%) Treball grupal a partir de la normativa legal i la realitat escolar (0-3 o 3-6). Recuperable només si s'han fet tutories de seguiment.
- (15%) Prova escrita individual. Recuperable.

Caldrà haver superat totes les parts per poder aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

General

- Carda, Rosa M.; Larrosa, Faustino (2007): *La organización del centro educativo. Manual para maestros*. Alicante: Club Universitario
- Cantón, Isabel (coord.) (1996): *Manual de organización de centros educativos*. Barcelona: Oikos-tau
- Cela, Jaume; Palou, Juli (2004): *Va de mestres. Carta als mestres que comencen*. Barcelona: Rosa Sensat
- Fullan, Michael; Hargreaves, Andy (1997): *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones MCEP
- Gairin, Joaquin i altres (1996): *Manual de organización de instituciones educativas*. Madrid: Escuela Española
- Santos Guerra, Miguel Angel (1997): *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona: Aljibe

Bloc 1. L'escola i l'educació

- Delors, Jacques (1996): *La educación encierra un tesoro. Informe de la Unesco*. Madrid: Santillana
- Gimeno, José (2000): *La educación obligatoria: su sentido educativo y social*. Madrid: Morata.
- Gimeno, José; Pérez, Ángel (1992): *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata.
- Imbernón, Francesc (coord.) (1999): *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó
- Morín, Edgar (2001): *Los siete saberes necesarios para la educación del futuro*. Barcelona: Paidós
- Pérez Gómez, Angel (1998): *La cultura escolar en la sociedad neoliberal*. Madrid: Morata

Bloc 2. Fer de mestres

- Arnaiz Pere i altres (2001): *La acción tutorial*. Barcelona: Graó
- Comellas, M. Jesús (coord) (2002): *Las competencias del profesorado para la acción tutorial*. Barcelona: Praxis
- Giner, Antoni i altres (2008): *La tutoria y el tutor. Estrategias para su práctica*. Barcelona: Horsori (Cuadernos de Formación del Profesorado, 21)

Bloc 3. El marc legal i les polítiques educatives

- DDAA (2002): *Informe educativo 2002. La calidad del sistema educativo*. Madrid: Santillana/Fundación Hogar del empleado
- Escamilla, Amparo; Lagares, Ana Rosa (cols.) (2006): *La LOE: perspectiva pedagógica e histórica. Glosario de términos esenciales*. Barcelona: Graó
- Ferrer Julià, Ferran (director); Ferrer Esteban, Gerard; Castel Baldellou, José Luís (2006): *PISA 2003 a Catalunya. Una ullada a les desigualtats educatives*. Barcelona: Fundació Bofill (Publicacions Digitals, 2)
- Laukkanen, Reijo (2006): *Claus de l'èxit del sistema educatiu finlandès*. Barcelona: Fundació Bofill

(Debats d'Educació, 7)

- Marchesi, Alvaro (2000): *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza Editorial
- Santamaría, Germán (1998): *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEC*. Madrid: Universidad de Alcalá

Bloc 4. Organització del centre educatiu

- Antúnez, Serafí (2000): *La acción directiva en las instituciones escolares. Análisis y propuestas*. Barcelona: ICE UB/Horsori
- Bolívar, Antonio (2000): *Los centros educativos como organizaciones que aprenden*. Madrid: La Muralla
- Cantón, Isabel (coor.) (2000): *Las organizaciones escolares: hacia nuevos modelos*. Buenos Aires: Fundec
- Gairín, Joaquín (2000): *La organización escolar: contexto y texto de actuación*. Madrid: La Muralla
- Gairín, Joaquín; Antúnez, Serafí (2008): *Organizaciones educativas al servicio de la sociedad*. Madrid: Wolters Kluwer España
- Gimeno, José; Carbonell, Jaume (coord.) (2004): *El sistema educativo. Una mirada crítica*. Madrid: Praxis
- Pastora, José Francisco (1996): *Organización y funcionamiento de centros de educación infantil y primaria*. Madrid: Escuela Española
- Santos Guerra, Miguel Angel (1994): *Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar*. Archidona, Málaga: Aljibe

Bloc 5. La presa de decisions del centre com a comunitat educativa

- DDAA (2000): *El Proyecto Educativo de la institución escolar*. Barcelona: Graó
- Antúnez, Serafí i altres (2000): *El proyecto educativo de la institución escolar*. Barcelona: Graó
- Armengol, Carme; Freixas, Mònica; Pallarès, Rosa M. (2000): *Seguint el fil de l'organització*. Cerdanyola: Serveis de publicacions UAB
- Domènech, Joan; Viñas, Jesús (1997): *La organización del espacio y del tiempo*. Barcelona: Graó
- Domínguez Fernández, Guillermo i Mesanza, Jesús (coord.) (1996): *Manual de organización de instituciones educativas*. Madrid: Escuela Española
- Gairín, Joaquín; Antúnez, Serafí (1996): *La organización escolar. Práctica y fundamentos*. Barcelona: Graó
- Gairín, Joaquín; Darder, Pere (coord.) (1994): *Organización de centros educativos. Aspectos básicos*. Barcelona: Praxis
- García Albadalejo, Antonio (coord) (2008): *La autonomía de los centros escolares*. Madrid: Secretaria general técnica del Ministerio de Educación, Política y Deporte
- García Requena, Filomena. (1997): *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Archidona, Málaga: Aljibe
- Parcerisa, Artur (1996): *Materiales curriculares. Como elaborar-los, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona: Graó

Naturalesa del Coneixement Artístic i Literari

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 9,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Maria Assumpta Cirera Bergadà
- Rosa Maria Güell Devesa

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a les bases teòriques i conceptuals de l'educació artística i de la didàctica de la llengua i de la literatura a l'educació infantil. El seu plantejament teoricopràctic permet vincular-la amb altres assignatures afins del Grau, en la mesura que dota l'alumnat de coneixements, estratègies i recursos per al treball d'educació artística i de llengua i literatura a l'aula d'educació infantil.

Objectius

- Introduir els estudiants en el treball de llengua, comunicació i literatura oral a l'escola, en general i en l'etapa d'educació infantil, en particular.
- Dotar l'alumnat dels elements teòrics mínims que li permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a l'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura a l'etapa d'educació infantil.
- Introduir els estudiants en els conceptes fonamentals de la història i la teoria artístics.
- Dotar els estudiants d'una base conceptual i històrica que fonamenti el currículum d'educació artística al Grau d'Educació Infantil.
- Proporcionar estratègies i recursos metodològics per a treballar els diferents llenguatges artístics a l'aula.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Entén i pren consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua. (RA2)
- Disposa d'un repertori de recursos en l'àmbit de la literatura i la tradició oral per a la seva interpretació a l'aula. (RA 4)
- Utilitza diferents recursos artístics en el disseny d'intervencions a l'aula. (RA1)
- Mostra interès i sensibilitat per a les diferents manifestacions artístiques i literàries. (RA 2)
- Afronta situacions complexes o que requereixen el desenvolupament de noves solucions pel que fa referència a l'àmbit acadèmic, laboral o professional de l'acció educativa. (RA 5)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

CONTINGUTS:

Bloc 1. Naturalesa del Coneixement Artístic

L'educació artística

1. Art i educació. Les arts i el desenvolupament creatiu
2. L'educació artística en contextos formals i no formals
3. Educació artística i escola

Art i coneixement

1. Definicions i aproximacions a l'art
2. Les arts i els llenguatges artístics
3. L'experiència estètica. El concepte de bellesa. Realitat i representació
4. La figura de l'artista
5. L'expressió artística contemporània

Pedagogia a través de les arts plàstiques

1. Experiències i propostes d'educació artística
2. La descoberta de l'entorn
3. Recursos i materials didàctics

Bloc 2. Naturalesa del Coneixement Literari

La llengua i la literatura en la infància

1. La comunicació a l'aula d'EI. El mestre com a model de llengua
2. La llengua del mestre i de l'infant

Introducció a la didàctica del conte. Com explicar contes

1. Narrativa literària de tradició oral: les rondalles, les faules, les llegendes
2. Versions i adaptacions de contes
3. Veu, narració i dramatització
4. Materials didàctics

Introducció a la didàctica de la poesia. Saber dir la poesia

1. Tipus i models de poesia
2. Veu, dicció i fonètica en la recitació
3. Materials didàctics

AVALUACIÓ:

Bloc 1 (60% de l'assignatura)

Avaluació de procés:

S'avaluarà el procés d'assimilació de continguts teòrics i pràctics a través de la participació activa de l'alumne a classe i del seguiment d'exercicis, propostes, lectures i l'anàlisi de documents textuais, visuals i audiovisuals proposats a classe. Aquest seguiment es farà a través de tutories.

Avaluació de resultats:

L'avaluació de resultats es farà a través del conjunt de tots els exercicis que formen part de l'avaluació continuada de procés i de la realització d'un projecte aplicant recursos de didàctica de l'art.

Percentatges en la nota global:

- Participació, assistència, propostes i exercicis 70%
- Projecte de didàctica de l'art 30%

La recuperació es farà en el període establert per mitjà d'activitats similars o equivalents.

Bloc 2 (40% de l'assignatura)

Avaluació de procés:

L'avaluació del bloc és continuada. Al llarg del semestre l'alumne realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts del bloc. El professorat en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Convé tenir en compte que:

- Cal aprovar totes les tasques per separat.
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció no serà avaluada de contingut.
- Quant a les produccions orals de l'alumnat, es tindran en compte els criteris de correcció propis de l'estàndard oral i l'aplicació i seguiment de les pautes de producció de textos orals proposades a l'assignatura Tècniques de Comunicació i d'Expressió de 1r curs del Grau.

Avaluació de resultats:

La nota final del bloc serà el resultat de tres notes parcials, que convé tenir aprovades per separat, de les quals només es podrà recuperar la prova escrita, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Notes parcials. Percentatges en la nota global.

- Tasques de curs 30%
- Projecte didàctic 30%
- Prova escrita 40%

La recuperació de la prova escrita es farà durant la setmana de recuperació.

Nota final de l'assignatura

Sortirà de la suma del 60% de la part artística i el 40% de la part literària.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Akoschky, J.; Brandt, E.; Calvo, M.; Chapato, E.; Harf, R.; Kalmar, D.; Spravkin, M.; Teregi, F.; Wiskitski, J. (1998). *Artes i escuela. Aspectos curriculares i didàctics de la educació artística*. Buenos Aires: Paidós.
- Bryan, Sara C. (2003). *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària.
- Gombrich, E. (1981). *Historia del Arte*. Madrid: Alianza Editorial.
- Jané, A. (2010). *El llibre de les faules*. Barcelona: Combel.
- Rodari, G. (2002). *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna.
- Vallvé, L. (2009). *Ha de ploure cap amunt. Reflexions d'un mestre de plàstica*. Barcelona: Rosa Sensat.
- *Vet aquí un gos, vet aquí un gat... Els contes de sempre (2)*, a cura de Francesc Codina, Assumpta Fargas i Maica Bernal (2013). Vic: Eumo Editorial.

Complementària

- Acaso, M. (2009). *La educació artística no son manualidades*. Madrid: Catarata.
- Alcoverro, C. (2006). "La llengua oral en la infància". *Escola Catalana*, núm. 433.
- Arenas i Sampera, Joaquim; Muset i Adel, Margarita. (2008) *La immersió lingüística a Catalunya, un projecte compartit*. Vic: Eumo Editorial.
- Berger, J. (2000). *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili.
- Bernal, M. C. i altres. (1990). *Primers contes (enregistrament vídeo)*. Vic: Eumogràfic.
- Cirlot, L. (1998). *Las claves de las vanguardias artísticas en el siglo XX, como identificarlas*. Barcelona: Ariel.
- Codina, F. i altres. (1990). "Els contes tradicionals com a primeres lectures". *Guix*, núm. 150.
- DDAA. (1992). *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial.
- Eco, U. (2004). *Historia de la belleza*. Barcelona: Lumen.
- Eco, U. (2007). *Historia de la fealdad*. Barcelona: Lumen.
- López del Castillo, L. (1976). *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia.
- Prats, Margarida. (2009). "La poesia per a infants. Estat de la qüestió en llengua catalana". *Caplletra* 46, primavera, p. 149-182.
- Read, H. (1984). *Historia de la pintura moderna*. Barcelona: Ediciones del Serbal.
- Sáez, J. (2006). *El Arte. Conversaciones imaginarias con mi madre*. Barcelona: Reservoir Books.
- Sanz, G. (2005). *Comunicació efectiva a l'aula: tècniques d'expressió oral per a docents*. Barcelona: Graó.
- Tatkiewicz, W. (1995). *Historia de seis ideas. Arte, belleza, forma, creatividad, mimesis, experiencia estética*. Madrid: Tecnos.
- Tió, J. (1981). *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial.
- Vigotsky, L.S. (2012). *La imaginación y el arte en la infancia*. Madrid: Akal.

Revistes

- *Aula d'Innovació Educativa*
- *Escola Catalana*
- *Faristol*
- *Guix*
- *In-fàn-ci-a*

Webgrafia

- Art a l'educació infantil: <http://www.xtec.cat/~mbardera/>
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació: www.edu365.cat
- Institut d'Estudis Catalans: www.iec.cat
- Serveis Lingüístics de la UVic: <http://sl.uvic.cat/>
- Pujol, M. *Interaccions amb l'art a l'educació infantil*: <http://phobos.xtec.cat/mpujol75/>
- Recull de narracions explicades als infants: <http://www.unamadecontes.cat/>
- Robinson Ken. Expert internacional en el desenvolupament de la creativitat ¿Mata la escuela la creatividad?

<http://video.google.es/videoplay?docid=-9133846744370459335>

<http://sirkenrobinson.com/>

<http://www.youtube.com/watch?v=Z78aaeJR8no>

- Universitat de Barcelona. Els sons del català: <http://www.ub.edu/sonscatala/>
- Viu la poesia: <http://www.viulapoesia.com>
- XTEC (Xarxa de Telecomunicacions Educatives de Catalunya): www.xtec.cat

Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Sebastià Riera Cusí
- Víctor Grau Torre-marín

OBJECTIUS:

Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic és una assignatura de primer curs que forma part del mòdul de formació bàsica II, en el qual hi ha incloses les matèries de psicopedagogia, psicologia de la primera infància, desenvolupament psicomotor i filosofia. Els objectius generals de l'assignatura són:

- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció del coneixement científic i matemàtic.
- Identificar els elements que caracteritzen l'activitat científica.
- Conèixer les bases dels currículums de ciències i matemàtiques de l'educació infantil.
- Analitzar els processos d'aprenentatge infantil de les ciències i les matemàtiques.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Utilitza diversos recursos científics i matemàtics en el disseny d'intervencions en el aula d'educació infantil. (RA3)

Mostra interès i sensibilitat cap al coneixement i el saber. (RA2)

Coneix les bases psicopedagògiques de la construcció del coneixement científic i matemàtic. (RA 3)

Afronta situacions complexes o que requereixen el desenvolupament de noves solucions tant en l'àmbit acadèmic com laboral o professional de l'acció educativa. (RA5)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Analitzar, reflexionar i promoure el valor de la funció docent en relació amb la comunitat educativa, amb la societat en general i amb la cultura.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

CONTINGUTS:

---

1. Naturalesa del coneixement científic
  1. La ciència com a forma de conèixer la realitat: observar, investigar i modelitzar.
2. Com aprenen ciències els infants.
  1. Del coneixement intuïtiu al coneixement científic en l'etapa infantil
  2. Les teories implícites dels infants. Possibilitats i limitacions per a l'aprenentatge
3. Les ciències al currículum d'Infantil
  1. Capacitats vinculades a l'aprenentatge científic.
  2. L'àrea de Descoberta de l'entorn.
4. Naturalesa del coneixement matemàtic
  1. Processos matemàtics: raonament, comunicació, representació, resolució de problemes i connexions
5. Com aprenen matemàtiques els nens i nenes.
  1. Els processos d'aprenentatge de les matemàtiques.
  2. Les dificultats d'aprenentatge de les matemàtiques: identificació i tractament.
  3. Idees prèvies.
  4. Ús informal de les matemàtiques.
6. Currículums de matemàtiques.
  1. Competències bàsiques: la competència matemàtica.
  2. El tractament de les matemàtiques al currículum actual.

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés

- Qüestionari inicial d'autoavaluació
- Assajos de reflexió vinculats al qüestionari inicial d'autoavaluació
- Exercicis breus

Avaluació dels resultats

- Realització des dues proves, una primera corresponent a la part de ciències i una segona a la part de matemàtiques, sobre els continguts teòrics de l'assignatura. Cada prova compta un 25% de la nota global de l'assignatura.
- Treball en grup: disseny d'una breu seqüència d'activitats que incorpori continguts científics i matemàtics (50%)

Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a 5.
En la setmana de recuperacions, caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Bowman, B.T.; Donovan, S. M.; Susan Bums, M. *Eager to learn: Educating our preschoolers*. Washington DC: National Academy Press. 2001.
- Bishop, A. *Enculturación matemática la educación matemática desde una perspectiva cultural*. Barcelona [etc.] Paidós cop, 1999.
- Cockburn, A.D.; Littler, G. *Mathematical misconceptions*. London: SAGE Publications Ltd, 2008.
- Eshach, H. *Science literacy in Primary schools and pre-schools*. Dordrecht: Springer. 2006.
- Gelman, R. et al. *Preschool pathways to science*. Baltimore: Paul H Brookes. 2010.
- Gené, A.; Cortada, T. et al. *Pensar, que bé! Com acompanyar els infants a descobrir el món*. Lleida: Pagès, 2007.
- Hansen, A.(Editor) *Children's Errors in Mathematics. Understanding common misconceptions in primary schools*. Exeter (U.K.): Learning Matters Ltd, 2008.
- Kamii, C. *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1983.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Onrubia, J.; Rochera, M.J.; Barberà, E. *La enseñanza y el aprendizaje de las matemáticas: una perspectiva psicológica*. Dins C. Coll, J. Palacios i A. Marchesi, *Desarrollo psicológico y educación 2. Psicología de la educación escolar*, pág. 487-508. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales?, 2003.

Complementària

- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Carey, S. *Conceptual change in childhood*. Cambridge: MIT Press. 1985.
- Diversos autors. *Las ciencias en la escuela. Teorías y prácticas*. Barcelona: Graó. 2002.
- Diversos autors. *Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos*. Barcelona: Graó. 2009.
- Chamorro, M. del Carmen. *Didáctica de las matemáticas para infantil*. Madrid: Pearson Educación, 2005.
- Feu, M.T.; Schaaff, O. *Descoberta de l'entorn 3/6*. Barcelona: Ciència Activa. 1998.
- Hannell, G. *Dyscalculia. Action plans for successful learning in mathematics*. New Youk: David Fulton Publishers, 2005.
- Inhelder, B.; Piaget, J. *Psicología del niño*. Madrid: Morata. 2000.
- Lovell, K. *Desarrollo de los conceptos básicos matemáticos y científicos en los niños*. Madrid: Morata, 1986.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Assessment Standards for School Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1995.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Professional Standards for Teaching Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1991.
- Vega, S. *Laboratorios de ciencias en la escuela infantil*. Barcelona: Graó, 2006.
- Vila, B.; Cardo, C. *Material sensorial (0-3 años). Manipulación y experimentación*. Barcelona: Graó, 2005.

Enllaços

Revistes

- Alambique
- Aula de infantil
- Guix d'Infantil (0-6)
- Infancia y aprendizaje
- In-fan-cia
- Uno
- Science & children

Webgrafia

- Departament d'Educació. Currículum d'Educació Infantil (parvulari): [<http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/> <http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/>]
- National Council of Teachers of Mathematics: [<http://www.nctm.org/resources/elementary.aspx> <http://www.nctm.org/resources/elementary.aspx>]
- Projecte La main à la patte (en francès): [<http://www.lamap.fr/> <http://www.lamap.fr/>]
- CESIRE-CDEC (Centre de Documentació i Experimentació en Ciències): [<http://www.xtec.cat/cdec/portada.htm> *]
- <http://www.xtec.cat/cdec/portada.htm>]
- CESIRE-CREAMAT (Centre de Recursos per Ensenyay i Aprendre Matemàtiques): [<http://phobos.xtec.cat/creammat/joomla/>]
- <http://phobos.xtec.cat/creammat/joomla/>]

Psicologia del Desenvolupament

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna M. Pujol Costa

OBJECTIUS:

- Assolir una representació significativa dels coneixements psicològics per afavorir el seu ús en la pràctica educativa.
- Conèixer des de diferents perspectives teòriques quins són els canvis globals i els trets fonamentals del desenvolupament psicològic humà.
- Descriure, analitzar i interpretar els canvis globals i els aspectes fonamentals del desenvolupament psicològic de les persones, tenint també com a referència els contextos on es porta a terme.
- Adquirir habilitats cooperatives en la realització de treballs i activitats i habilitats comunicatives en la seva presentació pública.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Coneix els principals elements del desenvolupament humà de l'àmbit cognitiu, emocional, social i físic durant l'etapa d'educació primària i al llarg del cicle vital (RA2)

Mostra habilitats de lideratge i treball en equip (RA6)

Identifica els fonaments de l'atenció primerenca (RA5)

Aplica els seus coneixements a la resolució de problemes en àmbits laborals complexos o professionals i especialitzats que requereixen l'ús d'idees creatives i innovadores (RA7)

Analitza èticament situacions d'injustícies i desigualtats i proposa mesures de compensació (RA9)

Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió (RA8)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

---

1. Principals perspectives teòriques relacionades amb la Psicologia del desenvolupament.
2. Contextos de desenvolupament.
3. Desenvolupament físic, psicomotriu, cognitiu i socioafectiu de:
  - Primera Infantesa
  - Segona Infantesa
  - Adolescència
  - Joventut, maduresa i senectut

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés: Treballs individuals, Treballs en grup, Assistència i participació a classe

Avaluació de resultats: Prova escrita o oral al final de l'assignatura

El pes de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

- Prova escrita o oral 35%
- Treballs individuals 15%-25%
- Treballs de grup 20%-30%
- Treball personal de les activitats del Pla de Treball 10%-20%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cada un dels apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Berger, K.S. *Psicología del desarrollo. Infancia y Adolescencia*. Buenos Aires: Panamericana, 2004.
- Castellví, P. *Psicología del desenvolupament*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Coll i altres (coord.) *Desarrollo psicológico y educación I i II*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Morrison, G. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Nye, R.D. *Las tres psicologías. Perspectivas de Freud, Skinner y Rogers*. Madrid: Thomson, 2002.
- Osterreith, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991.
- Sadurní, M.; Rostán, C.; Serrat, E. *El desarrollo de los niños paso a paso*. Barcelona: UOC, 2002.
- Sandtrock, J.W. *Infancia*. Madrid: McGraw-Hill, 2003.
- Shaffer, D.R. *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Thomson, 2000.
- Smith, Ed. i altres. *Introducción a la Psicología*. Madrid: Thomson, 2003.
- Triadó, C. *Psicología evolutiva*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Triadó, C.; Martínez, G.; Villar, F. *Psicología del desenvolupament: adolescència, maduresa i senectud*. Barcelona. Edicions UB, 2000.
- Wade, Carole; Tavis, Carol. *Psicología*. Madrid: Prentice Hall, 2003.

Complementària

- Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.
- Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.
- Garber, S.; Garber, M.; Spizmen, R. *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.
- Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
- Lipman, M. *Filosofía a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- López, F. (coord). *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide, 2001.
- Rogers, C.R. *El proceso de convertirse en persona*. Barcelona: Paidós, 1972.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Tonucci, Francesco *Quan els infants diuen prou*. Barcelona: Graó, 2004.
- Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección?)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.
- Villar, F.; Triadó, C. *El estudio del ciclo vital a partir de historias de vida: una propuesta práctica*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la UB, 2006.
- Triadó, C.; Villar, F. (Eds.) *Psicología de la vejez*. Madrid: Alianza Editorial, 2006.

Sociologia de l'Educació

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català, Anglès

PROFESSORAT

- Amàlia Susana Creus Quinteros
- Isabel Carrillo Flores

OBJECTIUS:

Presentació de l'assignatura:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa; el desenvolupament i les diferències ?nord-sud?; l'expressió de la democràcia i els conflictes de valor que genera la convivència, etc., són alguns exemples de problemàtiques del món actual, de tensions que necessiten l'estudi i la reflexió sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat i sobre les polítiques educatives que es promouen.

Adquirir algunes habilitats necessàries per a la pràctica reflexiva i prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica de la realitat són necessaris per poder pensar l'acció educativa; i recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius, així com estudiar les relacions entre societat i escola són objectius centrals de l'assignatura.

Els objectius de l'assignatura s'estructuren en quatre eixos:

1. Significar la sociologia de l'educació com una ciència social descriptiva i interpretativa de la realitat
2. Conèixer la realitat social i analitzar les seves característiques i relacions amb l'educació
3. Reflexionar sobre les diferents atribucions socioeducatives de la institució escolar en relació a d'altres entorns
4. Prendre consciència de les desigualtats en els contextos educatius i conèixer les polítiques en relació a les diferències

RESULTATS D'APRENTATGE:

Aplica els conceptes bàsics de sociologia de l'educació (RA1)

Mostra sensibilitat en l'anàlisi crític de realitats de diversos contextos socioeducatius (RA3)

Coneix, compren i valora críticament polítiques educatives (RA2)

Argumenta les decisions educatives amb criteris científics i ètics (RA4)

Mostra actituds de respecte vers la diversitat lingüística, social i cultural (RA5)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Comprendre el marc legislatiu i organitzatiu del sistema educatiu i de l'educació infantil, a nivell nacional i internacional, per conèixer noves polítiques educatives que fomentin la millora de la qualitat de l'educació.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloquin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

---

1. Des d'on mirem la realitat? Aproximació a la sociologia, conceptes bàsics i perspectives en educació
  1. Sociologia i de la sociologia de l'educació
  2. Entorns de socialització i formació
2. On vivim? Contextos socials, polítiques i reptes educatius
  1. Característiques de les societats del segle XXI
  2. Les dimensions política i ètica de l'educació
3. Per a què eduquem? Funcions i processos de socialització i formació a l'escola i altres entorns educatius
  1. Comunitat i educació
  2. Funcions socials de l'escola
  3. Micropolítica de l'escola: poder, lleis i reformes
4. Com i amb qui eduquem? Educació i ciutadania
  1. Identitats i cultures en la infància, la joventut i les persones adultes
  2. Escola, diferències i desigualtats: gènere, ètnia, classe social

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació tindrà en compte diversos elements. Per aprovar l'assignatura caldrà haver-los superat tots.

- Observació: assistència i la participació a les classes i a les tutories individuals i grupals. 10%
- Activitats de seguiment: anàlisi de documents. Individual. 20%
- Prova escrita: activitat de coneixement, expressió i aplicació dels continguts de l'assignatura. Individual. 40%
- Treballs: activitats d'anàlisi i comunicació argumentada amb criteris científics i ètics. Grup. 30%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Bonal, Xavier. *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Carbonell, Jaume. *L'escola, entre la utopia i la realitat: 10 lliçons de sociologia de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Cardús, Salvador (coord.) *La mirada d'un sociòleg. Què és fa, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: Proa/UOC, 1999.
- Fernández Enguita, Mariano. (ed.) *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Giddens, Anthony. *Sociología*. Madrid: Alianza, 1991.
- Giner, Salvador. *Sociología*. Barcelona: Península, 1979.

Complementària:

- DDAA *Una revolución inesperada. Simbolismo y sentido del trabajo de las mujeres*. Madrid: Narcea, 2002.
- Bauman, Zygmunt. *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida*. Barcelona: Arcàdia, 2007.
- Barley, Nigel. *L'antropòleg innocent. Notes des d'una cabana de fang*. Barcelona: Edicions 62, 2004.
- Bianchi, Letizia, Piussi, Anna Maria. *Saber que se sabe. Mujeres en la educación*. Barcelona: Icaria, 1996
- Blanco, Nieves. *Mujer y educación. Una perspectiva de género*. Málaga: Aljibe, 2007.
- Boff, Leonardo. *Ética planetaria desde el gran sur*. Madrid: Trotta, 2001.
- Caballero, Zulma. *Aulas de sueños y colores*. Barcelona: Octaedro, 2000.
- Cortina, Adela. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Connell, Robert. *Escuela y justicia social*. Madrid: Morata, 1997.
- Dewey, John. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Freire, Paulo. *La naturaleza política de la educación. Cultura, poder y liberación*. Barcelona/Madrid: Paidós, 1990.
- Garcia, N. *Diferentes, desiguales y desconectados. Mapas de la interculturalidad*. Barcelona: Gedisa. 2005
- Giroux, Henry. *Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Illich, Ivan. *La sociedad desescolarizada*. Barcelona: Barral, 1974.
- Kapucinski, Ryszard. *Encuentros con el otro*. Barcelona: Anagrama, 2007.
- Klein, Naomi. *No logo. El poder de las marcas*. Barcelona: Paidós, 2001.
- Jordan, José Antonio (coord.) *Multiculturalisme i educació*. Barcelona: Proa/
- Uocelias, Norbert. *La sociedad de los individuos*. Barcelona: Península, 2000.
- Mernissi, Fatima. *L'harem occidental*. Barcelona: Edicions 62, 2001.

- Morin, Edgar. *Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre Unesco Catalunya, 2000.
- Sau, Victoria. *Diccionari ideològic feminista*. Barcelona: Icària, 1990.
- Subirats, Joan (coord.) *Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals*. Barcelona: Mediterrània, 2003
- Subirats, Joan. *Educació i govern local. La importància del territori i de la comunitat en el paper de l'escola*. Barcelona: CEAC 2001
- Varela, Julia; Álvarez-Uría, Fernando. *Arqueología de la escuela*. Madrid: La Piqueta. 1991.

Tècniques d'Expressió i Comunicació

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Maria Teresa Puntí Jubany
- Rosa Maria Güell Devesa

OBJECTIUS:

L'assignatura és instrumental i serveix per introduir l'alumnat als gèneres discursius propis de la comunitat universitària, tant orals com escrits, així com també als gèneres discursius propis de l'àmbit professional específic. Aquest plantejament permet vincular-la amb altres assignatures del grau, en la mesura que dota l'alumnat d'eines per produir, comprendre i interpretar textos dels àmbits científic, acadèmic i professional en llengua catalana.

Els objectius específics són:

- Conèixer i utilitzar els diferents gèneres discursius, orals i escrits, propis dels àmbits universitari i professional.
- Aprendre a utilitzar la llengua amb rigor formal (convencions estilístiques, tipogràfiques, etc.) i lingüístic (estàndard oral i escrit de la llengua catalana).
- Garantir que l'alumnat adquireixi un nivell de competència lingüística i comunicativa adequats per tal de poder-se comunicar amb eficàcia i precisió en l'àmbit acadèmic i professional.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació, d'anàlisi i de construcció de coneixement a partir de la pròpia experiència i la dels altres, saber-la documentar, fonamentar i comunicar de forma oral i escrita.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Identifica elements de millora de la qualitat educativa i professional dels mestres d'educació infantil. (RA3)
- Comunica adequadament continguts de caràcter específic aplicant coneixements dels diferents gèneres discursius, orals i escrits, propis dels àmbits universitari i professional. (RA8)
- Utilitza la llengua oral i escrita amb rigor formal i lingüístic. (RA8)
- Mostra habilitats pròpies de la competència lingüística i comunicativa pròpia de l'àmbit acadèmic i professional. (RA10)
- Recopila i interpreta dades i informacions sobre les quals fonamenta les seves conclusions i les reflexions sobre temes socials, científics o ètics. (RA9)
- Demostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió. (RA4)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

---

1. La competència comunicativa oral i escrita

1.1. El/la mestre/a i la comunicació.

1.2. L'escriptura acadèmica. Definició, objectius d'escriptura i tipus de destinatari en relació amb:
-el coneixement,
-el procés d'ensenyament-aprenentatge,
-els requeriments de la universitat, i
-la comunicació.

1.3. Registre col·loquial respecte del registre formal: característiques en contrast.

2. El procés de composició textual

2.1 Planificació: objectiu d'escriptura, destinatari i representació de l'escrit.

2.2 Textualització: anticipacions del destinatari. Model escriptor-lector.

2.3 Revisió: revisions de contingut; revisions de forma. Guies de revisió.

3. El text acadèmic

3.1 Adequació textual. Parts del text i funcionalitat.

3.2 Coherència textual: organització de la informació i progressió temàtica. Puntuació i paràgrafs.

3.3 Cohesió textual: mecanismes de referència, clàusules de relatiu, nominalitzacions, connectors i marcadors d'ordre.

3.4 Intertextualitat: citacions directes, citacions indirectes. Obstrucció del plagi.

3.5 Ús convencional d'alguns signes gràfics: cursiva, cometes, canvi de font o de cos de lletra.

4. El discurs oral formal

4.1 Estructura bàsica. Procés de planificació.

4.2 Fluïdesa lingüística. Aspectes no verbals.

4.3 Estratègies de captació de l'atenció. Suports visuals.

4.4 Assaig i autoconfrontació.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre l'alumnat tres blocs d'activitats: Bloc 1, Tasques orals i escrites; Bloc 2, Projecte d'escriptura, i Bloc 3, dues proves parcials, que, d'acord amb el pla de treball, li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. La professora en farà un seguiment permanent. Hi haurà, també, la lectura obligatòria d'un llibre, com a mínim. Cal tenir en compte que:

- Totes les produccions, tant orals com escrites, s'han de fer en llengua catalana.
- S'han d'aprovar tots els blocs per separat (tasques orals i escrites, projecte d'escriptura i proves parcials).
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o d'expressió (més de deu errors diferents) es considerarà no superada.
- Cal consultar setmanalment l'aula virtual de l'assignatura.

Bloc I-Tasques orals i escrites

- Les tasques orals i escrites són activitats breus de caràcter individual o en grup.
- Les tasques no fetes o no presentades en el termini previst equivaldran a un 0 i no es podran lliurar posteriorment.

Bloc II-Projecte d'escriptura

- El projecte d'escriptura consisteix a elaborar un text acadèmic a partir d'una o més lectures. El seu valor és un 30% de la nota de l'assignatura.
- El projecte no fet o no presentat en el termini previst equivaldrà a un 0 i no es podrà lliurar posteriorment.
- Si se suspèn el projecte, es podrà recuperar durant el període de recuperacions del semestre.

Bloc III-Proves parcials

- Les proves escrites són activitats individuals en què l'estudiant evidencia el seu procés d'aprenentatge.
- Es faran dues proves escrites. L'una es farà aproximadament a mig semestre (valdrà un 25% de la nota global d'aquest bloc) i l'altra, al final del semestre (valdrà un 75% de la nota global d'aquest bloc).
- Per aprovar aquest bloc, caldrà que la nota resultant de tots dos parcials sigui un 5, com a mínim, i sempre que el segon parcial estigui aprovat.

Avaluació de resultats

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La qualificació final serà el resultat de les tres notes obtingudes dels tres blocs, que cal tenir aprovat per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Bloc I: Tasques orals i escrites, 30%
- Bloc II: Projecte d'escriptura, 30%
- Bloc III: Proves parcials escrites, 40%

Recuperació

Es podrà recuperar el projecte d'escriptura durant el període recuperació, sempre que s'hagi presentat dins el termini fixat, al final del semestre. També es podran recuperar les tasques escrites. Un no presentat no es pot recuperar.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Baró, Teresa. *Parlar i convèncer. Receptes per a fer bones presentacions en públic*. Barcelona: Serbal, 2011.
- Carlino, Paula. *El proceso de escritura académica. Cuatro dificultades en la enseñanza universitaria*. Educere, 26, 321-327, 2004.
- Cassany, Daniel. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2002.
- Cassany, Daniel. *Esmolar l'eina. Guia de redacció per a professionals*. Barcelona: Empúries, 2007.
- Cuenca, Maria Josep. *Gramàtica del text*. Alzira: Bromera, 2008.

Complementària

- Castellanos i Vila, Josep-Anton. *Quadern: normativa bàsica de la llengua catalana*. Bellaterra: Institut de Ciències de l'Educació, Universitat Autònoma de Barcelona, 1997.
- Castellanos i Vila, Josep-Anton. *Manual de pronunciació: criteris i exercicis d'elocució*. Vic: Eumo, 2004. Barcelona: Empúries, 2007.
- Coromina, Eusebi. *Manual de redacció i estil*. Vic: El 9 Nou, 2008.
- Cuenca, Maria Josep. *Sintaxi catalana*. Barcelona: UOC, 2003.

Webgrafia

- <http://www.iec.cat> (Institut d'Estudis Catalans)
- <http://www.termcat.cat> (TERMCAT)
- <http://sl.uvic.cat> (Serveis Lingüístics de la Universitat de Vic).
- <http://www.parla.cat> (Aprendre Català a Internet)
- http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert (ARGUMENTA. Competències lingüístiques i comunicatives)

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE SEGON CURS

Desenvolupament Psicomotor i Expressió Corporal

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 7,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Dolors Rusiñol Cirera
- Gil Pla Campas

OBJECTIUS:

En aquesta assignatura s'estudiarà diverses qüestions lligades a la corporalitat de l'infant. Per una banda s'aprendrà el desenvolupament psicomotor d'aquest, que s'aprendrà mitjançant sessions pràctiques d'intervenció psicomotriu en una aula ordinària. Per a dur a terme aquesta activitat es desenvoluparà aquesta disciplina, entesa com a estratègia d'intervenció en la primera infància i específicament interessada en l'estudi del desenvolupament psicomotor. També, com a estratègia d'intervenció en la primera infància, s'aprendrà sobre l'expressió corporal. Amb aquesta disciplina es desenvoluparan tant la capacitat del futur mestre de gestionar la seva expressivitat corporal així com aprendre algunes nocions del treball corporal i expressiu en l'etapa d'educació infantil.

Al llarg del seu recorregut, l'assignatura pretén assolir aquests objectius:

1. Conèixer i estudiar la funció expressiva i relacional del cos
2. Desenvolupar la capacitat d'utilització del cos en la relació amb els infants d'educació infantil
3. Progressar en les capacitats de comunicació i d'expressió de l'adult vers l'infant
4. Observar i comprendre la importància del cos en el desenvolupament global de l'infant en l'etapa d'educació infantil
5. Conèixer el desenvolupament psicomotor de l'infant

RESULTATS D'APRENTATGE:

RA

- Comprèn el desenvolupament psicomotor i utilitza recursos d'expressió dramàtica en la organització de l'activitat docent en un context d'intervenció real. (RA1)
- Entén la globalitat i transversalitat del comportament psicomotor infantil i del joc de l'infant en l'etapa d'Educació Infantil. (RA5)
- Mostra sensibilitat cap a la importància de la intervenció psicomotriu en l'etapa de educació infantil. (RA3)
- Planifica i organitza entorns d'aprenentatge inclusivament mitjançant l'expressió corporal i el joc (RA4)
- Observa, entén i analitza les bases metodològiques de la intervenció en la psicomotricitat en l'etapa d'Educació Infantil. (RA2)
- Avalua adequadament la pròpia pràctica i les pràctiques dutes a terme a l'aula. (RA6)
- Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia aplicada a l'aula realitzant un treball individual, col·laboratiu i / o cooperatiu en l'etapa 0-6. (RA7)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Esdevenir l'actor principal del propi procés formatiu amb l'objectiu d'aconseguir una millora personal i professional i d'adquirir una formació integral que permeti aprendre i conviure en un context de diversitat lingüística, amb realitats socials, culturals i econòmiques molt diverses.

CONTINGUTS:

Les àrees del desenvolupament psicomotor:

1. Consciència corporal
2. Estructuració i orientació en l'espai i el temps
3. Capacitats de relació i comunicació

El mestre:

1. Tècniques d'expressió
2. Estratègies d'intervenció

L'activitat:

1. Intervenció psicomotriu
2. Expressió corporal
3. Joc sensoriomotor, simbòlic i dramàtic

AVALUACIÓ:

L'assignatura consta de dos blocs de contingut generals, Desenvolupament Psicomotor per una banda i Expressió Corporal per l'altra, que tenen un pes distint en l'assignatura: 60% el primer i 40% el segon. En relació a l'avaluació, cadascuna de les àrees desenvoluparà les seves pròpies activitats i seran avaluades de forma pròpia. El resultat final sorgeix de ponderar els percentatges de cada àrea:

Àrea de Desenvolupament Psicomotor:

- T1. Informe de projecte: 40%, RA1 i RA2
- T2. Portafoli d'activitat: 40%, RA5
- T3. Diari d'activitat: 10%, RA4 i RA6

- T4. Seguiment d'activitats: 10%, RA3 i RA7.

Àrea d'Expressió Corporal

- T1. Diari personal: 50%, RA1, RA4, RA5 i RA7
T2. Activitats i petites mostres creatives i de participació a l'aula: 35%. RA6
T3. Activitat d'intervenció a l'escola: 15%. RA6 i RA7.
- Al ser l'assignatura de caràcter eminentment pràctic es demana una assistència mínima del 80 % de les classes. Sense complir aquesta condició no es pot aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Fonseca, V. Da. Manual de observación psicomotriz. Barcelona: INDE, 1998.

Motos, T.; Aranda, L.G. Práctica de expresión corporal. Ciudad Real: Ñaque, 2004.

Rota, J. *La intervención psicomotriz. De la práctica al concepto*. Barcelona: Octaedro, 2015

Stokoe, P. La Expresión Corporal. Barcelona: Paidós, 1999.

Educació Musical I

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 3,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Lluís Solé Salas

OBJECTIUS:

L'assignatura de Educació Musical I té un caràcter general i introductor dins de la matèria. Es planteja un doble repte: d'una banda donar al futur mestre d'Educació Infantil les eines necessàries per a la utilització de la música com a recurs, i per altra banda vivenciar el món sonor per al futur desenvolupament professional com a mestre creatiu i flexible.

A través d'un enfocament accessible, d'aprenentatge cooperatiu i transversal, es pretén acostar al futur mestre en el coneixement cognitiu, didàctic, pedagògic i emocional de la música, del seu paper a l'escola i en la formació integral de la persona.

- Apropar a l'alumnat al fenomen musical en tota la seva complexitat i envergadura des d'un enfocament accessible i no elitista. Tothom és músic.
- Donar elements per a la utilització de la música com a eina i recurs dins l'aula.
- Afavorir i fomentar el gaudi a través de la pràctica i l'escolta musical tant com a vivència personal com des d'un enfocament metodològic
- Analitzar i valorar la situació de la música a l'escola i a la nostra societat actual i reflexionar sobre el paper que hauria de tenir.
- Eixamplar el ventall de possibilitats musicals, obrir mires i donar recursos en una línia eclèctica, multicultural i no etnocèntrica.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

83 Mostra sensibilitat per a l'expressió en el llenguatge artístic musical (RA1)

84 Aplica correctament les diferents tècniques artístiques en l'àmbit musical (RA7)

85 Utilitza diferents recursos artístics (musicals) per a la seva aplicació a l'aula (RA12)

89 Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió (RA10)

90 Asumeix distintes responsabilitats en el treball individual o col.laboratiu i avalua els resultats obtinguts (RA11)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

---

1. Música i educació

1. L'ensenyament musical
2. La intel·ligència musical
3. Incidència de la música en el desenvolupament de l'Infant
4. El currículum
5. Evolució històrica de la didàctica musical.

2. La música com a eina didacticopedagògica

1. Metodologies i fonaments de l'educació musical
2. Valor inclusiu, transversal, integrador, cooperatiu i multicultural de la música
3. Recursos musicals per al mestre.

3. La praxi musical a l'aula

1. Respiració, el cant, la veu i la cançó
2. La pràctica instrumental
3. La dansa i el moviment.

4. L'audició

1. Recursos metodològics per a l'escolta de música a l'aula.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà de forma continuada. Durant el semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques avaluables, tant individuals com grupals, escrites, orals i pràctiques col·lectives. El professorat farà el seguiment de les sessions de treball dirigit i tutories individuals.

1. Les tasques han d'estar aprovades en la seva totalitat.
2. Els terminis de lliurament de les activitats avaluables seran improrrogables.

La nota final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials de les següents activitats:

1. Tasques de curs? (observació i seguiment)..... 30%
2. Treball grupal de didàctica aplicada?..40%
3. Exercicis escrits?..... 30%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Blacking, J. *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Maideu, J. *Assaig, cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
- Stravinsky, I. *Poética musical*. Madrid: Taurus, 1977.
- Schafer, R.M. *Nuevo paisaje sonoro*. Buenos Aires: Ricordi, 1969.
- Schafer, R.M. *El rinoceronte en el aula*. Buenos Aires: Ricordi, 1975.
- Schafer, R.M. *Cuando las palabras cantan*. Buenos Aires: Ricordi, 1984.
- Willems, E. *El valor humano de la educación musical*. Buenos Aires: Ricordi, 1981.

Complementària

- Aguirre, P. *La música en la escuela, la audición*. Barcelona: Graó, 2003.
- Alsina, P. *El àrea de educación musical*. Barcelona: Graó, 1997.

Escola Infantil. Aula 0-3

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Berta Vila Saborit
- Miquel Casadevall Ginestet

OBJECTIUS:

L'enfocament de l'assignatura cerca aportar als estudiants un coneixement fonamentalment pràctic. Amb diferents suports i metodologies es presentaran els processos relacionats amb l'organització, la planificació de les aules i les actituds educatives dels professionals de l'etapa 0-3. Els continguts de l'assignatura s'adrecen a l'anàlisi de la realitat de l'escola bressol i de la intervenció educativa.

Objectius

- Assolir una representació significativa de les particularitats de l'escola bressol i reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic i amb valor educatiu propi.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infantesa des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, socioafectiva, psicomotora en el marc d'una relació estreta entre família i escola.
- Valorar la importància de l'estabilitat i l'harmonia en les rutines relacionades amb el descans, l'alimentació i la higiene per garantir un desenvolupament integral saludable.
- Aplicar els coneixements adquirits per saber atendre les necessitats educatives dels infants de l'escola bressol.
- Adquirir habilitats cooperatives i comunicatives.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Identifica el papel del maestro y de la familia en las primeras etapas del desarrollo y su relación el proceso educativo (R1)

Utiliza el juego como elemento didáctico en la educación infantil (R2)

Organiza espacios, tiempos y materiales educativos atendiendo a diferentes propósitos educativos y de acuerdo al principio de globalización (R3)

Conoce las bases del proceso de alimentación y nutrición en la etapa infantil y aplica estrategias para su desarrollo (R4)

Identifica los principales problemas de salud frecuentes en la escuela así como también los principales factores de riesgo i de seguridad en el aula (R5)

Utiliza distintos recursos para la adquisición y desarrollo de los hábitos en la etapa de 0-3 (R6)

Recopila e interpreta datos e informaciones sobre las que fundamentar sus conclusiones incluyendo, la reflexiones sobre asuntos de índole social, científica o ética. (R7)

Plantea intervenciones en coherencia a los valores democráticos y de sostenibilidad mostrando respeto a los derechos fundamentales de las personas (R8)

Asume distintas responsabilidades en el trabajo individual o colaborativo y evalúa los resultados obtenidos (R9)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Mostrar habilitats per a l'exercici professional en entorns multidisciplinaris i complexos, en coordinació amb equips de treball en xarxa, ja sigui en entorns presencials o virtuals, mitjançant l'ús informàtic i informacional de les TIC.

CONTINGUTS:

---

1. Documentació Institucional

Currículum i orientacions del Primer Cicle d'Educació Infantil.

Decret 101/2010.

2. L'entrada a l'escola bressol

Relacions família i escola.

Període d'adaptació i procés de familiarització.

Les primeres relacions amb els iguals.

3. La vida quotidiana a la llar d'infants

Descans

Alimentació

Higiene

Entrades i sortides

4. Organització de l'ambient educatiu

Temps

Espais

Materials

5. Activitats específiques de la llar d'infants: el joc

Jocs cara a cara i les activitats de descoberta del propi cos.

El joc exploratori: Panera dels Tresors i Joc Heurístic.

El joc simbòlic.

6. El paper de l'educador/a

Organització i planificació de l'aula en el context del centre.

Observar i documentar.

El treball en equip.

La formació continuada dels professionals.

7. Salut i escola

La salut. Conceptes. Factors que influeixen en la salut.

Alimentació i nutrició. Conceptes. Necessitats nutritives dels infants.

Diferents tipus d'aliments.

La lactància: tipus i tècniques. Introducció dels aliments sòlids.

Alimentació en els primers anys de la vida.

Malalties transmissibles. Conceptes. Les principals malalties transmissibles a l'edat infantil. Formes de contagi. Prevenció i control de les malalties transmissibles. Les vacunes. Vacunacions sistemàtiques.

AVALUACIÓ:

La nota final de la valoració de l'assignatura serà el resultat de les quatre notes. El pes de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

- Prova final dels continguts pedagògics (30%)
- Presentació del treball de grup amb exposicions orals i debats (30%)
- Treball STD (20%)
- Prova escrita bloc de Salut (20%)

Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius d'ortografia, lèxic, morfosintaxi, puntuació i fonètica). Les tasques no es podran repetir per tal de pujar nota.

En el Pla de Treball es concretaran les característiques dels treballs així com els terminis i les possibilitats de recuperació dels no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació el resultat global de l'assignatura suposa que no s'ha superat, quedarà pendent per al proper curs acadèmic.

Prova

Consisteix en una prova final. El seu contingut està relacionat amb la informació, tots els continguts treballats al llarg del curs i les lectures obligatòries. Es tindran en compte sobretot les argumentacions psicopedagògiques però també la correcció lingüística i d'expressió (ortografia i redactat).

Treball en grup

STD, debats, exposicions orals: s'hauran de realitzar alguns exercicis que es podran portar a terme majoritàriament durant les sessions de classe. La correcció d'aquests exercicis es farà en comentaris a l'aula. Per poder tenir la nota d'aquest apartat i de les STD caldrà que estiguin totes les feines presentades i exposades. També es tindrà en compte l'assistència i sobretot la participació activa i a classe comentant els articles, lectures, etc.

BIBLIOGRAFIA:

Lectura obligatòria

- *Currículum i orientacions del Primer Cicle d'Educació Infantil*, Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 2012 (versió en PDF)

Molt recomanable:

- Bae, B. *Entre infants i adults quines relacions?*, Col·lecció: Temes d'Infància, 66. Barcelona: Rosa Sensat, 2011.

Llibre que ens qüestiona com a mestres en allò més bàsic del fer quotidià, present sempre en cada acció, en cada comentari, en tota relació que establim amb els infants, amb cada infant, la simetria o l'asimetria en les relacions.

- Benlloch, M., Garí, M. Rozas, H. *Enginyers enginyosos*, Col·lecció: Temes d'Infància, 65. Barcelona: Rosa Sensat, 2011.

Experiència que recull l'acció d'infants menors de tres anys amb tubs de diferents menes combinats amb objectes diversos i com resolen amb enginy els problemes que es troben en manipular-los.

- Dolci, M. *Gargots teatrals*, Col·lecció: Temes d'Infància, 61. Barcelona: Rosa Sensat, 2010.

L'autor teixeix amb la finor de la reflexió i de l'experiència de treball a les escoles unes idees absolutament innovadores sobre els infants i el teatre, però el teatre amb majúscules. El fil del gargot teatral ens porta a descobrir com, des de molt petits, els infants fan teatre i apropa aquests primers gargots, aquests primers jocs teatrals dels infants, al gran joc que el teatre ha tingut en l'esdevenir humà.

- Falk, J. (Ed.), *Lóczy, escoltar els infants*, Col·lecció: Temes d'infància, 58. Barcelona: Rosa Sensat, 2008.

Recull d'articles que es proposa difondre la filosofia i principis de l'Institut Pikler de Budapest (Lóczy). Un pensament i una pràctica pedagògica que contempla la globalitat del desenvolupament de l'infant en un context de vida quotidiana tenint sempre present la promoció de l'autonomia dels infants.

- Kálló, E.; Balog, G. *Los orígenes del juego libre*, Budapest: Magyarországi Pikler-Lóczy Társaság: 2013.

"¿Cómo podemos contribuir al desarrollo satisfactorio del juego infantil si no es nuestra función jugar con los niños? Este documento nos muestra un estudio sobre dónde reside nuestra responsabilidad y como, sin interferir, podemos crear, con cuidado y sin intrusión, las condiciones para un desarrollo libre y sereno. Condiciones que permitan al niño descubrir y relacionarse con el mundo de forma autónoma y segura. (...) Cuanto más complicado sea el juguete más dependiente de nosotros hacemos el niño". Prefaci d'Anke Zinser, pág. 8.

- Òdena, P. *L'infant i l'escola bressol*. Col·lecció Temes d'Infància, 4. Barcelona: Rosa Sensat, 2011.

S'hi descriuen les característiques, condicionants, organització i criteris que fan de l'escola dels més petits un lloc de vida, plaent i enriquidor, apropiat a la manera de ser dels infants i de les seves famílies, en definitiva un espai de qualitat per al seu desenvolupament.

- Tardos, A. *L'adult i el joc de l'infant*. Col·lecció: Temes d'Infància, 64. Barcelona: Rosa Sensat, 2011.

Amb la finor i rigorositat que caracteritza el treball de l'Institut Pickler analitza la naturalesa del joc dels infants i la importància que té per al seu desenvolupament, i descriu les condicions necessàries i les tasques de l'adult per afavorir un joc tranquil.

- Vila, B. ; Cardo, C. *Material sensorial (0-3). Manipulación y experimentación*. Biblioteca de Infantil 8. Barcelona: Graó, 2005.

El llibre presenta un marc breu marc teòric sobre les percepcions i els sentits i exposa propostes per manipular, explorar i investigar a l'Escola Bressol. En definitiva, mostra algunes idees per desenvolupar els sentits a través de materials naturals i de vida quotidiana.

- Xarxa territorial d'Educació Infantil a Catalunya. *Documentar la vida dels infants a l'escola*. Col·lecció Temes d'Infància, 59. Barcelona: Rosa Sensat, 2008.

Quatre punts de vista fonamentals per iniciar un procés de documentació a l'escola: els de Mara Davoli i Mariano Dolci amb una llarga trajectòria en les escoles de Reggio Emilia i els de David Altimir i Meritxell Bonàs amb una trajectòria diferent, però igualment interessant.

- Xarxa territorial d'Educació Infantil a Catalunya. *Documentar, una mirada nova*. Col·lecció Temes d'Infància, 60. Barcelona: Rosa Sensat, 2009.

Trenta mirades que mostren trenta situacions on els infants són protagonistes. Trenta mirades fruit de la reflexió i el debat sobre la complexa tasca de documentar

Bàsica

- Antón i Rosera, M. (coord.) *Planificar la etapa 0-6. Compromiso de sus agentes y práctica cotidiana*. Biblioteca de Infantil 21. Barcelona: Graó, 2007.
- Bassedas, M.; Huget, T. i Solé, I. *Aprender e ensinar a l'educació infantil*. Biblioteca de Infantil 1. Barcelona: Graó, 1996.
- Bassedas, M.; Jubete, M.; Majem, T. *Espais familiars: serveis educatius per als infants de 0 a 3 anys i les seves famílies*. Col·lecció Temes d'Infància, 50. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Escoles Bressol i Parvularis Municipals de Reggio Emilia. *Els petits del cinema mut. Jocs de fer veure a l'escola bressol entre peixos i infants*. Col·lecció Escoltem-los, 1. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.
- Falk, J. *Educar els tres primers anys*. Col·lecció Temes d'Infància, 19. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Fortunati, A. *La educación de los niños como proyecto de la comunidad*. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Goldschmied, E. *Educar l'infant a l'escola bressol*. Col·lecció Temes d'Infància, 31. Barcelona: Rosa Sensat, 2007.
- Goldschmied, E. i Jackson, S. *La educación infantil de 0 a 3 años*. Madrid: Morata, 2007.
- Jimenez, N. i Molina, L. *La escuela infantil. Lugar de acción y participación*. Barcelona: Laie, 1989.
- Jubete M. (ed.) *Espais i temps per al joc*. Col·lecció Temes d'Infància, 47. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.

- Jubete M. (ed.) *El valor educatiu de les coses de cada dia*. Col·lecció Temes d'Infància, 56. Barcelona: Rosa Sensat, 2007.
- Majem, T. i Òdena, P. *El joc de la descoberta*. Col·lecció Temes d'Infància, 22. Barcelona: Rosa Sensat, 1994.
- Majem, T. i Òdena, P. *Descubrir jugando*. Temas de Infancia, 1. Barcelona: Octaedro / Rosa Sensat, 2007.
- Majem, T. i Òdena, P. *La panera dels tresors. Una activitat per al primer any*. Col·lecció Temes d'Infancia DVD 2. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Quinto Borghi, Battista. *Educación en el 0-3. La práctica reflexiva en los nidi d'infanzia*. Biblioteca de Infantil 27. Barcelona: Graó, 2010.
- Silzberger-Wintenberg, I., Henry, G. i Osborne, E. *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Edicions 62, 1989.
- Xarxa territorial d'Educació Infantil a Catalunya. *L'educació de 0 a 6 anys avui*. Col·lecció Temes d'Infància, 51. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.

Complementària

- Altimir, D. *Com escoltar els infants?* Col·lecció Temes d'Infància, 53. Barcelona: Rosa Sensat, 2011.
- Badia, M. i Vidal, A. *TAT! Recull de moixaines, jocs i cançons per a infants*. Tarragona: Arola Editors, 2005.
- *Apunts d'Escola Bressol (1-9)*. Patronat Municipal de Guarderies de Barcelona: IME, 1993.
- Benlloch, M.; Feu, M.T.; Sellarès, R. *Com fer escola de tots i per a tots*. Col·lecció Temes d'Infància, 41. Barcelona: Rosa Sensat, 2002.
- Bonastre, M i Fusté, S. *Psicomotricidad y vida cotidiana (0-3 años)*. Biblioteca de Infantil 20. Barcelona: Graó, 2008.
- Diversos autors. *Els Cent llenguatges dels infants: la narrativa del possible. Propostes de les nenes i els nens de les escoles bressol i dels parvularis municipals de Reggio Emilia*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Escuelas Infantiles Municipales de Reggio Emilia. *La inteligencia se construye usándola*. Madrid: Morata, 1995.
- Geis, À. i Longas, J. (coord.). *Dirigir la escuela 0-3. Reflexiones y propuestas*. Biblioteca de Infantil, 16. Barcelona: Graó, 2006.
- Harms, T. i Clifford, R.M. *Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1990.
- Laguía, M.J. i Vidal, C. *Rincones de actividad en la escuela infantil (0 a 6 años)*. Biblioteca de Infantil 26. Barcelona: Graó, 2008.
- Navarro, M. *Moxianes i jocs de falda*. Col·lecció Temes d'Infància, 17. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Ritscher, P. *Qué farem quan siguem petits*. Col·lecció Temes d'Infància, 38. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Ritscher, P. *El jardí dels secrets*. Col·lecció Temes d'Infància, 45. Barcelona: Rosa Sensat, 2010.
- Ritscher, P. i Staccioli, F. *Viure l'escola*, Col·lecció Temes d'Infància, 54. Barcelona: Rosa Sensat, 2006.
- Silveira Barbosa, M. C. *Rutines, activitat a l'escola*. Col·lecció Temes d'Infància, 43. Barcelona: Rosa Sensat, 2002.
- Willis, A. i Ricciuti, H. *Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años*. Ministerio de Educación y Ciencia. Madrid. Morata, 1990.

Wengrafia

- <http://www.piklercatalunya.cat/> (Associació catalana que promou els principis educatius d'Emmi Pikler i d'Elfriede Hengstenberg)
- <http://www.rosasensat.org/textos/21/> (Grup Pikler-Lóczy de l'Associació de Mestres ROSA SENSAT)
- <http://www.xtec.cat/> (Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya)
- <http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament> (Departament d'Ensenyament)
- <http://www20.gencat.cat/portal/site/queestudiar/menuitem.44148fa9a52a0139e85c7273b0c0e1a0/?vgnnextoid=1632e5b683f2b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=1632e5b683f2b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default> (Decret 101/2010, de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle de l'educació infantil)
- <http://www.revistainfancia.org/> (Revista Infància)

- <http://www.xarxa06.org/> (Xarxa territorial d'educació infantil a Catalunya)
- <http://www.rosasensat.org/comissio/?tipus=infantil> (Mostra itinerant de la Xarxa Territorial d'Educació Infantil de Catalunya)
- <http://www.xtec.es/~ccols/> (El Safareig)
- <http://www.childoneurope.org/ee/meetings.htm> (Grup permanent intergovernamental 'Europe de l'Enfance')
- <http://www.decet.org/> (Diversitat i equitat en la Primera Infància a Europa)
- <http://www.concrit.org/> (Xarxa crítica de professionals i investigadors)
- <http://www.eurochild.org/> (Xarxa de la Comissió Europea sobre l'Educació)
- <http://www.educacion.gob.es/portada.html> (Ministerio de Educación, Gobierno de España)
- <http://www.educacion.gob.es/educacion/comunidades-autonomas/programas-cooperacion/plan-educa3.html> (Educación Infantil en la etapa 0-3 años, Gobierno de España)

A banda de la bibliografia es recomana consultar regularment les revistes:

- *Guix d'Infantil*
- *In-fàn-cia*
- *Infància a Eu-ro-pa*
- *Cuadernos de Pedagogía*
- *Aula de Infantil*
- *Perspectiva Escolar*
- I la col·lecció de llibres de Graó *Biblioteca d'Infantil* i de Rosa Sensat *Temes d'Infància*.

Escola Infantil. Aula 3-6

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Francesca Davoli
- Laura Domingo Peñafiel
- Miquel Casadevall Ginestet

OBJECTIUS:

L'enfocament de l'assignatura cerca aportar als i les estudiants un coneixement fonamentalment pràctic. Amb diferents suports i metodologies es presentaran els processos relacionats amb l'organització, la planificació de les aules i les actituds educatives dels professionals de l'etapa 0-6. Els continguts de l'assignatura cerquen l'anàlisi de la realitat del parvulari i de la intervenció educativa.

Atesa la necessitat en l'etapa d'educació infantil, alguns temes es tractaran transversalment. Les assignatures Aula 0-3 i Aula 3-6 han estat concebudes, doncs, a partir de la mateixa òptica.

Objectius

- Assolir una representació significativa de les particularitats del parvulari i reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic i amb valor educatiu propi.
- Aproximar-se i conèixer la primera infància des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, socioafectiva, psicomotora en el marc d'una relació estreta entre família i escola.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en el període 3-6 de manera que es faciliti l'aplicació dels coneixements adquirits.
- Prendre contacte amb diverses metodologies de treball a l'educació infantil, mitjançant l'anàlisi, la reflexió i la comparació. Conèixer propostes didàctiques innovadores pròpies del cicle.
- Adquirir habilitats cooperatives i comunicatives.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Identifica el paper del mestre i la família en les primeres etapes del desenvolupament i la relació amb el procés educatiu. (R1)

Coneix i aplica adequadament els criteris metodològics bàsics i els drets de la infància. (R1)

Utilitza el joc com a element didàctic en l'educació infantil. (R2)

Organitza espais, temps, materials i agrupaments d'alumnes atenent diferents propòsits educatius d'acord al principi de globalització. (R3)

Utilitza diferents recursos per a l'adquisició i desenvolupament dels hàbits en l'etapa de 3-6 (R6)

Analitza el procés d'aprenentatge realitzant una documentació que permeti reflexionar sobre el mateix. (R7)
Detecta els trastorns de salut més freqüents en l'edat escolar en preveu els accidents i indueix a portar un estil de vida i salut. (R5) (R4)
Planteja intervencions en coherència als valors democràtics i de sostenibilitat mostrant respecte als drets fonamentals de les persones (R8)
Assumeix diferents responsabilitats en el treball individual o col·laboratiu i avalua els resultats obtinguts (R9)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Mostrar habilitats per a l'exercici professional en entorns multidisciplinaris i complexos, en coordinació amb equips de treball en xarxa, ja sigui en entorns presencials o virtuals, mitjançant l'ús informàtic i informacional de les TIC.

CONTINGUTS:

---

1. Reflexions sobre l'educació infantil:

- Els drets dels infants

2. Criteris metodològics de la intervenció educativa:

- La construcció del coneixement. L'aprenentatge funcional.
- La globalització.
- Diversitat i diferències individuals
- Avaluar, aprendre i ensenyar.
- Activitat i interacció (fer, pensar i parlar)
- Ritmes, varietat, repetició.
- El joc.
- Rol de l'adult i la documentació.

3. Organització de l'ambient educatiu

- Temps
- Espais
- Materials

- Agrupament de l'alumnat

4. El currículum de l'Etapa.

5. Relació família escola:

- Adaptació
- Comunicació
- Interacció

6. Estratègies metodològiques bàsiques:

- Treball per projectes.
- Centres d'interès
- Tallers
- Racons
- Ambients

7. Salut i escola

- Trastorns de salut més freqüents a l'edat escolar. Com actuar a l'escola davant dels trastorns de salut
- Els accidents a l'edat infantil. Primers auxilis. Prevenció d'accidents. La farmaciola escolar
- Estil de vida i salut. Influència dels hàbits de vida en la salut de les persones. Factors de risc de les malalties més prevalents. Hàbits saludables

AVALUACIÓ:

Quatre proves escrites :

Prova 1: Tema 1, 2 i 3; 11%

Prova 2 : Tema 1, 2, 3, 4; 11%

Prova 3: Tema 1, 2, 3, 4, 5, 6; 11%

Prova 4: tema 7, Salut i escola 12 %

Treball individual de documentació fonamentat en la lectura obligatòria 25%

Activitats de classe en grup reduït (STD) 15%

Diari 10%

Assistència i participació actives 5%

El contingut de les proves escrites està relacionat amb la informació i tots els continguts treballats al llarg del curs. Es tindran en compte sobretot les argumentacions psicopedagògiques però també la correcció lingüística (ortografia i redacció). Caldrà aprovar cadascuna d'elles.

En el Pla de Treball es concretaran les característiques dels treballs així com els terminis i les possibilitats de recuperació dels no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació el resultat global de l'assignatura suposa que no s'ha superat, quedarà pendent per al proper curs acadèmic. .

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Altimir, D. *Com escoltar els infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Artiga i Esplugas, C. *El material escolar. Parvulari i Cicle Inicial*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Bassedas, M.; Jubete, M.; Majem, T. *Espais familiars: serveis educatius per als infants de 0 a 3 anys i les seves famílies*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Benlloch, M.; Feu, M.T.; Sellarès, R. *Com fer escola de tots i per a tots*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002. Col. Temes d'infància, 41.
- Bernal, M.; Defis, O.; Pujol, M.A. *L'educació infantil: una nova etapa*. Barcelona: Graó/ICE de la UB, 1996. Col. MIE, 6.
- Diversos autors. *Cent llenguatges dels infants: la narrativa del possible. Propostes de les nenes i els nens de les escoles bressol i dels parvularis municipals de Regio Emilia*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Goldschmied, E. *Educar l'infant a l'Escola Bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998. Col·lecció Temes d'Infància, 31.
- Jubete M. (ed.) *Espais i temps per al joc*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004. Col. Temes d'infància, n. 47.
- Majoral, S. *Veig tot el món! Crèixer junts tot fent projectes*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004. Col. Temes d'infància, 48.
- Porquet, M. *Les tècniques Freinet al parvulari*. Barcelona: Rosa Sensat, 2001. Col·lecció Temes d'Infància, 40.
- Pujol, M.; Roca, N. *Treballar per projectes a parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Pujolàs, P. *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Rio, P. *Consells*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat-Reggio Children, 2004.
- Ritscher, P. *El jardí dels secrets*. Barcelona: Rosa Sensat, 2003. Col·lecció Temes d'Infància, 45.
- Silveira, M. C. *Rutines, activitat a l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002. Col. Temes d'infància, 43.
- Torrents, M. *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Vila, B.; Cardo, C. *Material sensorial (0-3). Manipulació y experimentación*. Biblioteca de Infantil 8. Barcelona: Graó 2005.

De reflexió i aprofundiment

- Abad, J.; Ruiz de Velasco, A., *El juego simbólico*. Barcelona: Graó. Biblioteca de Infantil, núm. 31.
- Bonàs, M., et. al., *Entramados. La experiencia de una comunidad de aprendizaje*. Barcelona: Graó. Biblioteca de Infantil, núm. 19.
- Carbonell, J. *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata, 2001.
- Decroly, O. *La funció globalitzadora i altres escrits*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Fortunati, A. *La educación de los niños como proyecto de la comunidad*. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Gardner, H. *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas*. Barcelona: Paidós, 1993.
- Hernández, F.; Ventura, M. *La organización del currículum por proyectos de trabajo*. Barcelona: Octaedro, 2008.
- Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Meirieu, P. *Frankenstein, educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial/Diputació de Barcelona, 1984. Col·lecció Textos pedagògics.
- Morin, E. *Tenir el cap clar per organitzar els coneixements i aprendre a viure*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.

Relacionada amb les àrees de coneixement

- Alsina, A. *Com desenvolupar el pensament matemàtic dels 0 als 6 anys*. Vic: Eumo Editorial, 2004.
- Badia, M.; Vidal, A. *TAT! Recull de moixaines, jocs i cançons per a infants*. Tarragona: Arola Editors, 2005.
- Buscart, T.; Feu, M.T. La formació del educadors i l'aprenentatge de les ciències. Dins: *Aportacions a la formació dels educadors de Llars d'Infants*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Malagarriga, T.; Valls, A. *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC, 2003.
- Rodari. G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.
- Saá, M.D. *Las matemáticas de los cuentos y las canciones*. Madrid: Editorial EOS, 2002.
- Sans, Soledat; Balada, Marta. *Col·lecció Fragments*. Barcelona. Rosa Sensat (Diversos volums)
- Teberoski, A. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.

A banda de la bibliografia es recomana consultar regularment les revistes *Guix*, *In-fàn-cia*, *Infància a Eu-ro-pa*, *Cuadernos de Pedagogía*, *Aula d'Educació Infantil*, *Perspectiva Escolar*.

Caldrà consultar també els documents del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya en format paper o digital del Currículum d'educació infantil vigent.

Webgrafia

- <http://www.decet.org/>
- <http://www20.gencat.cat/portal/site/Educacio>
- <http://www.concrit.org/>
- <http://www.meirieu.com/>
- <http://www.xtec.es/~ccols/>
- <http://www.xarxa06.org/>
- <http://www.tinet.cat/~mmata/>

Evolució de l'Educació Contemporània

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Eulàlia Collellemont Pujadas

OBJECTIUS:

L'estudi de l'evolució de l'educació contemporània ens aporta una millor comprensió del present i un conjunt d'elements de reflexió de cara a afrontar la nostra tasca en l'àmbit de l'educació infantil i/o primària. Després d'analitzar els principals elements que conformen el mapa de l'educació contemporània i d'apropar-se a les idees i experiències educatives d'alguns dels pedagogs i pedagogues més rellevants de l'època contemporània, els continguts de l'assignatura revisaran les principals línies de l'evolució de l'educació a Catalunya durant el segle XX.

Objectius

- Analitzar els corrents pedagògics contemporanis més rellevants.
- Conèixer els plantejaments i les propostes educatives dels pedagogs i pensadors més rellevants de l'època contemporània.
- Conèixer la tipologia de les institucions educatives, els objectius i finalitats i la seva organització a partir del coneixement de la seva evolució al llarg de l'època contemporània.
- Conèixer l'evolució dels diferents àmbits de l'educació a Catalunya al llarg del segle XX.
- Dominar estratègies de comprensió de textos pedagògics escrits i documents visuals, captar-ne el significat i saber-los llegir i aplicar en el context actual.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber comunicar-los de forma oral i escrita.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Ubica cronològicament moviments, fets, fenòmens i pràctiques educatives contemporànies. (RA1)
- Identifica els elements diferencials que caracteritzen els paradigmes educatius contemporanis. (RA1)
- Recopila i analitza fonts primàries sobre educació tot recorrent a fonts secundàries com a suport. (RA9)
- Domina les claus d'interpretació dels moviments, fets, fenòmens i pràctiques educatives. (RA2)
- Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió tot recorrent a les fonts històriques. (RA10)
- Comunica adequadament les seves recerques i reflexions històriques. (RA8)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Comprendre el marc legislatiu i organitzatiu del sistema educatiu i de l'educació infantil, a nivell nacional i internacional, per conèixer noves polítiques educatives que fomentin la millora de la qualitat de l'educació.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

Introducció: El mapa de l'educació contemporània

1. Del progrés i el somni il·lustrat a la crisi de la modernitat: processos de construcció i processos de ruptura.
2. L'escola com a possibilitat de ciutadania: raons i finalitats d'una escolarització estesa a tota la població.
3. De l'escola a la ciutat educativa: l'educació per a tothom i l'educació al llarg de la vida.

L'evolució de l'educació a Catalunya al segle XX

1. Visió panoràmica del segle XX
2. L'anarquisme i l'educació. Les escoles racionalistes.
3. El moviment de l'Escola Nova a Catalunya: de la Mancomunitat a la Segona República. L'educació en temps de guerra. El CENU.
4. El franquisme i l'educació. L'exili dels mestres. La renovació pedagògica durant el franquisme.
5. L'educació en l'etapa democràtica.
6. L'evolució de l'escola rural.

Pedagogies i pràctiques educatives contemporànies

- 1 Antecedents: Panorama cronològic dels moviments de l'època contemporània
  2. Educació i llibertat
- L'antecedent del naturalisme i de l'idealisme alemany.

Paul Robin i l'educació integral. Ellen Key i l'educació en el ?segle de l'infant?.

Estudi d'una institució històrica: A.S. Neill i l'experiència de Summerhill.

Estudi d'una experiència actual: El moviment de l'escola a casa (Homeschooling)

3. Educació i dimensió social

L'antecedent del romanticisme pestalozzià i el pensament social de Natorp.

Antonio Sérgio i la funció social de l'educació.

Estudi d'una institució històrica: Makarenko, la col·lectivitat i el treball.

Estudi d'una forma de fer en contextos culturals diversos: Amadou Hampaté Bâ i la tradició oral en educació.

Estudi d'una experiència actual: Aprenentatge - servei.

4. Educació i participació

L'antecedent de les polítiques liberals del segle XIX.

John Dewey i l'educació democràtica.

Estudi d'una institució històrica: Adolphe Ferrière, l'escola activa i l'autonomia dels escolars.

Estudi d'una forma de fer en contextos culturals diversos: Janusz Korczak i les repúbliques d'infants.

Estudi d'una experiència actual: Les comunitats d'aprenentatge.

4. Educació i aprenentatges escolars.

L'antecedent del pensament positivista.

Maria Montessori i la pedagogia científica.

Estudi d'una institució històrica: Kilpatrick i la metodologia de projectes.

Estudi d'una forma de fer en contextos culturals diversos: Loris Malaguzzi i els llenguatges dels infants.

Estudi d'una experiència actual: Investigació i innovació a l'aula.

5. Educació i igualtat d'oportunitats

L'antecedent de les propostes de polítiques socials del segle XIX.

Paulo Freire i l'educació alliberadora.

Estudi d'una institució històrica: LorenzoMilani i la pedagogia de Barbiana.

Estudi d'una forma de fer en contextos culturals diversos: Philippe Meirieu i la pedagogia diferenciada.

Estudi d'una experiència actual: Educació per al desenvolupament.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

- Activitats de classe i de treball personal: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); preparació de col·loquis en petit grup; debats col·lectius, etc. Es tracta d'activitats que es realitzaran o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.
- Entrevistes individuals d'avaluació: tutories individuals sobre el temari i les activitats de classe i treball personal i sobre la realització del treball individual escrit.
- Reunions grupals d'avaluació: tutories i reunions de grup sobre l'orientació i el seguiment del treball de preparació de l'exposició oral.

Avaluació dels resultats de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

- Seminari sobre lectures. Treball a partir de la lectura dels dossiers de lectura. Durant els primers dies de classe es donaran orientacions per a la realització d'aquest treball.
- Treball en grup: exposició a classe. Estudi sobre un educador/a i anàlisi d'una institució o experiència educativa del segle XX a Catalunya. Preparació d'una exposició mitjançant un pòster tot seguint les orientacions que es donaran a l'inici del semestre.
- Prova escrita. La prova escrita tindrà dues parts i s'haurà de realitzar sense consultar materials ni apunts:
  - 1ª part.- Desenvolupament per escrit d'un tema escollir entre dues opcions.
  - 2ª part.- Resposta de cinc qüestions concretes sobre aspectes del programa i/o textos dels pedagogs estudiats.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

Seminari (només recuperable en el transcurs de les sessions de STD)	 3
Treball de grup: exposició amb pòster (recuperable a la setmana de recuperacions)	 2
Prova escrita: prova sobre els continguts específics de l'àrea d'història i lectura i reflexió de documents que es presentarà en prova escrita (recuperable a la setmana de recuperacions)	 5
Total	10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament. En el Pla de Treball es concretaran els terminis. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

-
- Ferrer i Guàrdia, Francesc (1990) *L'Escola Moderna: explicació pòstuma i abast de l'ensenyament racionalista*. Vic: Eumo Editorial
  - Robin, Paul (1981) *Manifiesto a los partidarios de la educación integral*. Barcelona: Olañeta editor.
  - Key, Ellen (1907) *Amor y matrimonio*. Barcelona: Imprenta de Henrich i Ca.
  - Key, Ellen (1906) *El siglo de los niños: estudios*. Barcelona: Imprenta de Henrich i Ca.
  - Neill, Alexander Sutherland (1986) *Summerhill*. Vic: Eumo Editorial
  - Neill, Alexander Sutherland (1994) *El nuevo Summerhill*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica
  - Neill, Alexander Sutherland (1978) *Maestros problema y los problemas del maestro*. Mèxic: Editores Mexicanos Unidos
  - Neill, Alexander Sutherland (1978) *Corazones, no sólo cabezas en la escuela*. Mèxic: Editores Mexicanos Unidos
  - Neill, Alexander Sutherland (1963) *Summerhill: un punto de vista radical sobre la educación de los niños*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica
  - Holt, John Caldwell (1977) *El fracaso de la escuela*. Madrid: Alianza

- Caivano, Fabricio (1981) Antón Makarenko: *Una antología*. Madrid: Nuestra Cultura
- Makarenko, Antón Semenovich (2006) *Poema pedagògic*. Vic: Eumo Editorial
- Makarenko, Antón Semenovich (1978) *La educación infantil*. Madrid: Nuestra Cultura
- Makarenko, Antón Semenovich (1977) *Banderas en las torres*. Barcelona: Planeta
- Sérgio, António (1980) *Obras Completas. Ensaïos*. Tomo I. Lisboa: Livraria Sá da Costa
- Bâ, Amadou Hampaté (1994) ¿La Tradition vivante? *Dire* n. 21, p. 4-14
- Dewey, John (1964) *John Dewey on Education: selected writings*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Dewey, John (2004) *Experiencia y educación*. Madrid: Biblioteca Nueva
- Dewey, John (1985) *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial
- Dewey, John (1975) *Moral. Principles on Education*. Carbondale: Southern Illinois University Press / London: Feffer & Simons
- Dewey, John (1967) *El niño y el programa escolar*. Buenos Aires: Losada
- Dewey, John (1956) *The Child and the curriculum and the School and Society*. Chicago: The University of Chicago Press
- Ferrière, Adolphe (1997) *L'autonomia dels escolars: l'art de formar ciutadans per a la nació i per a la humanitat*. Vic: Eumo Editorial
- Ferrière, Adolphe (1971) *La escuela activa*. Madrid: Studium
- Montessori, María (1987) *La descubierta de l'Infant*. Vic: Eumo Editorial
- Stenhouse, Lawrence (1987) *La investigación como base de la enseñanza*. Madrid: Morata
- Sthenhouse, Lawrence (1984) *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Morata
- Kilpatrick, William Heard, et. al. (1946) *Filosofía de la educación*. Buenos Aires: Losada
- Kilpatrick, William Heard, et. al. (1968) *La Función social, cultural y docente de la escuela*. Buenos Aires: Losada
- Freire, Paulo (1997) *A la sombra de este árbol*. Esplugues de Llobregat: El Roure
- Freire, Paulo (1989) *Alfabetización: lectura de la palabra y lectura de la realidad*. Barcelona: Paidós / Madrid: MEC
- Freire, Paulo (1987) *L'educació com a pràctica de la llibertat i altres escrits*. Vic: Eumo Editorial
- Freire, Paulo (1978) *Educación liberadora*. Bilbao: Zaro
- Freire, Paulo (1976) *Educación y cambio*. Buenos Aires: Búsqueda
- Freire, Paulo (1977) *Fundamentos revolucionarios de pedagogía popular*. Buenos Aires: Editor 940
- Freire, Paulo (1984) *La importancia de leer y el proceso de liberación*. Madrid: Siglo XXI
- Freire, Paulo (1990) *La naturaleza política de la educación: cultura, poder y liberación*. Barcelona: Paidós / Madrid: MEC
- Freire, Paulo (1997) *Pedagogía del oprimido*. Madrid: Siglo XXI
- Scuola di Barbiana (1998) *Carta a una mestra*. Vic: Eumo Editorial
- Meirieu, Philippe (2009) *Pedagogia: el deure de resistir*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Meirieu, Philippe (2009) *Aprender sí, pero ¿cómo?* Barcelona: Octaedro
- Meirieu, Philippe (2004) *Referents per a un món sense referents*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Meirieu, Philippe (2007) *El món no és cap joguina*. Barcelona: Graó
- Meirieu, Philippe (1998) *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes
- Meirieu, Philippe (1997) *La Escuela, modo de empleo de los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro
- Reggio Emilia (2005) *De viatge amb els drets de les nenes i dels nens*. Barcelona: Rosa Sensat
- Malaguzzi, Loris (1996) *Malaguzzi i l'educació infantil a Reggio Emilia*. Barcelona: Rosa Sensat

Família, Escola i Entorn

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Antoni Tort Bardolet

OBJECTIUS:

Els canvis en la societat, les famílies i els centres escolars reclamen una nova perspectiva educativa més vinculada a propostes globals on "tot educa" i "cal tot un poble per educar un infant". En els darrers anys, moltes escoles estan intentant dur a la pràctica un model de centre obert i participatiu que tingui en compte les famílies, l'entorn, la comunitat, el territori. En aquesta assignatura es presentaran els fonaments teòrics que sustenten aquesta perspectiva educativa, així com els projectes i experiències pràctiques que permeten extreure pistes del treball educatiu compartit de l'escola amb les famílies i l'entorn.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Analitza els diferents models i contextos familiars i les seves implicacions socials i educatives al llarg de l'Educació Infantil. (RA2)

Comprèn els elements teòrics de la importància de les famílies i la comunitat al llarg de l'educació infantil. (RA9)

Proposa intervencions en les situacions educatives habituals al llarg de la Educació Infantil des d'una perspectiva global que inclogui alumnat, docents, famílies i entorn. (RA1)

Proposa programes i actuacions de millora de les relacions entre docents i famílies a al llarg de l'Educació Infantil. (RA3)

Proposa programes i actuacions educatives que impliquin l'entorn i la comunitat propera al llarg de l'Educació Infantil. (RA4)

Reflexiona de manera crítica sobre la pròpia pràctica, connectant-la amb altres aprenentatges i és capaç de planificar millores. (RA7)

Coneix de forma detallada el marc legislatiu de l'etapa infantil i les seves aplicacions (RA6)

Interpreta i analitza la realitat complexa de l'entorn educatiu respectant les diversitats lingüístiques, socials i culturals de l'alumnat i de les seves famílies. (RA8)

Aplica correctament alguns instruments de recollida d'informació en l'àmbit familiar o en coordinació amb altres professionals del context. (RA5)

COMPETÈNCIES

Generals

- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Analitzar, reflexionar i promoure el valor de la funció docent en relació amb la comunitat educativa, amb la societat en general i amb la cultura.
- Comprendre el marc legislatiu i organitzatiu del sistema educatiu i de l'educació infantil, a nivell nacional i internacional, per conèixer noves polítiques educatives que fomentin la millora de la qualitat de l'educació.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.
- Mostrar habilitats per a l'exercici professional en entorns multidisciplinaris i complexos, en coordinació amb equips de treball en xarxa, ja sigui en entorns presencials o virtuals, mitjançant l'ús informàtic i informacional de les TIC.

CONTINGUTS:

---

1. L'univers educatiu i la seva articulació

- 1.1 L'educació al llarg de la vida.
- 1.2 Les tipologies d'institucions i espais educatius
- 1.3 Treball i aprenentatge en xarxa: un canvi cultural i educatiu

2 Escola i famílies

- 2.1 Les famílies i l'educació. Transformacions contemporànies: història i sociologia de la diversitat familiar
- 2.2 Funcions i pràctiques educatives familiars
- 2.3 Estils educatius: models, tipologies i debats
- 2.4 Marc legal
- 2.5 Objectius de la interacció escola: famílies
- 2.6 Comunicació escola: famílies institucional
- 2.7 Comunicació escola: famílies en l'espai de tutoria
- 2.8 L'entrevista
- 2.9 La formació de pares i mares

3. Escola i entorn

- 3.1 Fonaments: la societat desescolaritzada i "tot educa"
- 3.2 Ciutat Educadora i Projectes Educatius de Ciutat
- 3.3 Plans Educatius d'Entorn
- 3.4 Ciutat dels infants
- 3.5 Comunitats d'Aprenentatge
- 3.6 Altres projectes educatius: Plans Comunitaris, Plans de Barris, Participació ciutadana?

AVALUACIÓ:

L'avaluació continuada implica presentar totes les activitats d'avaluació d'acord amb les orientacions facilitades en el programa de l'assignatura i el pla de treball de cada docent. Així caldrà realitzar els treballs personals i grupals, les lectures, les presentacions etc. que s'aniran detallant en el pla de treball cada setmana o quinze dies. Abans de la realització de cada treball o activitat es detallarà quin percentatge de la nota final representarà la mateixa. En aquesta modalitat, únicament podran optar a la recuperació aquelles persones que no hagin superat, un cop presentades, diverses de les activitats d'avaluació de procés. La recuperació consistirà, precisament, en la repetició d'aquelles activitats no superades i/o no presentades. I per tant, queda clar que no podran optar a la recuperació les persones que no hagin presentat unes mínimes activitats d'avaluació continuada (50%)

El sistema d'avaluació tindrà en compte diversos ítems:

- a) Observació de la l'assistència i la participació activa a les classes (10%)
- b) Projecte en grup (40%)
- c) Treball individual sobre l'assignatura (50%)
- d) Altres activitats per pujar nota (lectura individual de llibre)

Caldrà haver superat totes les parts per poder aprovar l'assignatura

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Collet, J.; Tort, A. (coords). (2011) *Famílies, escola i èxit. Millorar els vincles per millorar els resultats*. Fundació Jaume Bofill. Barcelona <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/555.pdf>
- Cunningham, C.; Davis, H. (1988) *Trabajar con padres. Marcos de colaboración*. Madrid: Siglo XXI.
- Subirats, J.; Albaigés, B. (2006). *Educació i Comunitat. Reflexions a l'entorn del treball integrat dels agents educatius (Finestra oberta)*. Barcelona: Fundació Bofill.
- Traveset, M. (2007) *La pedagogía sistémica. Fundamentos y práctica*. Barcelona: Graó.

Complementària

- Albaigés, B; Selva, M; Baya, M (2008) *Infants, família, escola i entorn. Claus per a un temps educatiu compartit*. Fundació Jaume Bofill. Barcelona. <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/489.pdf>
- Apple, M. W.; Beane, J. A. (1997) *Escuelas democráticas*. Morata. Madrid.
- Bauman, Z (2005) *Amor líquido*. Paidós. Barcelona.
- Ball, S. (ed.) (2004) *Reader in sociology of education*. Routledge. London.
- Beck-Gernsheim, E. (2003). *La reinvencción de la familia: en busca de nuevas formas de convivencia*. Barcelona. Paidós.
- Besalú, X. (2010) *Pedagogia sense complexos*. CREC. València.
- Bernstein, B. (1985) "Clase social, lenguaje y socialización" A: *Educación y sociedad* 4, pàg. 129-143.
- Bisquerra, R. (2002). *La práctica de la orientación y la tutoría*. Barcelona. CISS-Praxis
- Bodovsky, K. (2010) "Parental practices and educational achievement: social class, race, and habitus" *British Journal of Sociology of Education*, 31, 2: 139-156.
- Bourdieu, P. (1997) *Capital cultural, escuela y espacio social*. Mèxic. Siglo XXI.
- Cankar, F. (et al) (2009) "Teachers and parents: partners with different expectations" A: *International Journal about parents in education* 3, 1, 15-28.
- Castro, M. (et al.) (2007) *La escuela en la comunidad. La comunidad en la escuela*. Graó. Barcelona.
- Comas, M. (dir.); Escapa, S.; Abellán, C. (2014). *Com participan pares i mares a l'escola?* Barcelona: Fundació Jaume Bofill http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/IB_49.pdf
- Comellas, M.J. (2009) *Família i escola: compartir l'educació*. Graó. Barcelona.

- Collet, J. (2013). *¿Cómo y para qué educan las familias?* Barcelona: Icaria.
- Dubet, F.; Martucelli, D. (1998) *En la escuela. Sociología de la experiencia escolar*. Buenos Aires. Losada. (Especialment capítol 3)
- El Nokali, N. E.; Bachman, H. J.; Votruba-Drzal, E. (2010). "Parent Involvement and Children's Academic and Social Development in Elementary School?". *Child Development*, 81.3: 988-1005.
- Elzo, J (2008) *Models educatius familiars a Catalunya*. Fundació Jaume Bofill. Barcelona. <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/504.pdf>
- Epstein, J. L. (2001). *School, Family and Community Partnerships*. Boulder, CO: Westview Press.
- FAPAC (2002). *Eduquem més enllà de l'horari lectiu. Qualitat, coresponsabilitat i equitat en els menjadors escolars, les vacances i les activitats extraescolars*. Barcelona. FAPAC i Fundació Catalana de l'Esplai.
- Ferrer, F. (2012). "PISA: aportaciones e incidencia sobre las políticas educativas nacionales". *Revista Española de Educación Comparada* (19) 2012, 11-16
- Garreta, J. (Edit.) (2007). *La relación familia-escuela*. Lleida. Universitat de Lleida.
- Garreta, J. (2008). *La participación de las familias en la escuela pública. Las Asociaciones de Padres y Madres de Alumnos*. Madrid. CEAPA-CIDE. http://www.fundacion-sm.com/ArchivosColegios/fundacionSM/Archivos/2007%202008/publicaciones/La%20relacion%20familia_escuela.pdf
- Golombok, Susan (cop. 2006). *Models de família: què és el que compta de debò?* Barcelona. Graó.
- Gómez Granell, C. et al (2004) *Infància, famílies i canvi social a Catalunya*. CIIMU. Barcelona. www.ciimu.org
- Gordó, G. (2009) *Centros educativos: islas o nodos*. Barcelona: Graó.
- Holt, J. (1972) *El fracaso de la escuela*. Alianza. Madrid.
- Hornby, G.; Lafaele, R. (2011) "Barriers to parental involvement in education: an explanatory model" *Educational review* 63:1, pàg. 37-52.
- Illich, Ivan. (1974) *La sociedad desescolarizada*. Barcelona: Barral.
- Kherroubi, M. (2008) *Des parents dans l'école*. Paris: Fondation de France.
- Lareau, A. (2003) *Unequal childhood: class, race and family life*. Berkley: UCP.
- Marí-Klose, M (coord.) (2011) *Acompanyament a l'escolaritat. Pautes per a un model local de referència*. Diputació de Barcelona. Barcelona.
- Marí-Klose, P.; Marí-Klose, M. (2011). "El capital social de les famílies com a factor d'èxit educatiu?". Dins: M. Martínez; B. Albaigés (dir.) *L'estat de l'educació a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Nardone, G. (2003) *Modelos de familia*. Paidós. Barcelona. ODCE (2011).
- PISA in focus: *¿Qué pueden hacer los padres para ayudar a sus hijos a tener éxito en los centros educativos?* París: OCDE.
- Puig, J.M. (2007) *Aprentatge servei*. Barcelona: Graó.
- Ubieto, J.R. (2009) *El trabajo en red*. Barcelona: Gedisa.
- Subirats, J. (coord.) (2003) *Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals*. Barcelona: Mediterrània.
- Torrubia, R. (coord.) (2009) *Família i educació a Catalunya*. Fundació Jaume Bofill. Barcelona. <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/496.pdf>
- Van Voorhis, F.; Maier, M.; Epstein, J.; Lloyd, C.; Leung, T. (2013). *The Impact of Family Involvement on the Education of Children Ages 3 to 8. Focus on Literacy and Math Achievement Outcomes and Social-Emotional Skills*. New York: MDRC.
- Vincent, C. (1996) *Parents and teachers. Power and participation*. London: Routledge.
- Vincent, C. (2000) *Including Parents?* Buckingham: Open University Press.
- Vila, I. ; Casares, R. (2009) *Educación y sociedad: una perspectiva sobre las relaciones entre escuela y entorno social*. Barcelona: ICE, Universitat de Barcelona: Horsori.
- Viñao, A. (2002) *Sistemas educativos, culturas escolares y reformas*. Madrid: Morata.

Monogràfics de revistes

- "Temps de responsabilitats compartides? *Perspectiva escolar* 272. Febrer 2003.
- "Relació amb les famílies?". *Guix* 296-297. Juliol?agost 2003.
- "Familia y escuela?". *Cuadernos de Pedagogía* 378. Abril 2008.
- "Plans educatius d'Entorn? *Cuadernos de Pedagogía* 375. 2008.

- ?Treball i aprenentatge en xarxa? *Guix* 356-357. Juliol?agost 2009.
- "Relaciones escuela - familias" *Cuadernos de Pedagogía* 444. 2014.

Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Gemma Riera Romero

OBJECTIUS:

L'assignatura té els següents objectius:

- Proporcionar el coneixements bàsics per a analitzar, interpretar i valorar les realitats actuals en l'atenció a la diversitat de l'alumnat en els entorns escolars i educatius en general.
- Aportar elements per a la reflexió crítica entorn els processos d'atenció a l'alumnat en el marc educatiu actual i en el d'una escola inclusiva.
- Proporcionar els coneixements i destreses fonamentals per organitzar i planificar i desenvolupar l'activitat professional en el context una escola oberta a la diversitat de tot l'alumnat

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

21. Planteja mesures raonables i adequades, per a atendre les necessitats singulars de l'alumnat en el context d'aules inclusives, a través de la proposta de plans per a tot l'alumnat i de plans individualitzats (RA6)

22. Mostra sensibilitat, compromís i habilitats per a l'exercici de la funció docent en contextos d'inclusió escolar (RA7)

23. Analitza críticament els serveis i mesures en el context interacional i proper, per a proposar formes d'atenció inclusiva de l'alumnat argumentades a partir de fonaments rigorosament contrastats (RA1)

25. Mostra habilitats per a la reflexió crítica en l'aplicació d'estratègies professionals d'atenció a la diversitat rigorosament contrastades amb aportacions científiques i recomanacions i orientacions d'organismes internacionals(CT1) (RA1)

26. Resol problemes i situacions pròpies de l'acompliment professional amb actituds emprenedores, innovadores i contextualitzades (CT2) (RA11)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Comprendre el marc legislatiu i organitzatiu del sistema educatiu i de l'educació infantil, a nivell nacional i internacional, per conèixer noves polítiques educatives que fomentin la millora de la qualitat de l'educació.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Projectar els valors de l'emprenedoria i la innovació en l'exercici de la trajectòria personal acadèmica i professional, a través del contacte amb diferents realitats de la pràctica i amb motivació envers el desenvolupament professional.

CONTINGUTS:

Atenció a la diversitat en els àmbits escolars i educatius: aspectes generals

- Conceptes bàsics.
- Principals paradigmes en l'àmbit internacional.
- Inclusió escolar: els seus fonaments.
- Polítiques educatives, diversitat i inclusió. Recomanacions d'organismes internacionals.

Enfocaments i fonts bàsiques d'organització multidimensional de l'atenció a la diversitat en entorns generals normals

- El Disseny Universal de l'Aprenentatge i de la Instrucció
- L'Ensenyament Multinivell

Pràctiques educatives en aules inclusives

- Aportacions des d'enfocaments multidimensionals
- Evidències en estudis internacionals
- Identificació de necessitats: el què i el per a què
- Suports individualitzats,
- Comunicació a l'aula
- Gestió de l'aula
- Treball cooperatiu
- Ajuts tècnics
- Planificació per a tots i totes
- Planificació individualitzada

Atenció a la diversitat en el marc escolar català i espanyol

- Atenció a la diversitat. Polítiques i regulacions normatives
- Organització de l'atenció a la diversitat en serveis de sector
- Provisió i finançament de serveis i suports

- Mesures en sectors: Plans Educatius d'entorn
- La comunitat educativa. Xarxa de suports naturals

Organització en atenció a la diversitat en centres escolars

- Dispositius didàctics i organitzatius d'atenció a la diversitat
- Planificació de l'atenció a la diversitat en els centres.
- Planificació a les aules
- Planificació individualitzada
- Aplicacions d'enfocaments multidimensionals en el nostres contextos escolars: Plans per a tothom i individualitzats.
- Processos d'escolarització de l'alumnat

L'alumnat amb necessitats educatives específiques i especials a Catalunya i l'Estat espanyol

- Discapacitat: principals conceptes
- Els alumnes que tenen necessitats educatives especials.
- Els alumnes amb necessitats educatives específiques derivades de la incorporació tardana al sistema educatiu o derivades de situacions socioeconòmiques especialment desfavorides.

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements d'avaluació continuada:

- Un examen al final del semestre (40%)
- Un treball en grup (20%)
- Activitats individuals (40%)

Per aprovar l'assignatura els estudiants hauran d'haver superat tots aquests element d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Booth, T.; Ainscow, M.(2002). *Index For Inclusion Developing Learning and Participation in Schools*. CSIE, UK.
- Collicott, J. (2000). Posar en pràctica l'ensenyament multinivell: estratègies per als mestres. *Suports Revista Catalana d'Educació Inclusiva*. Vol. 4, núm. 1, p. 87-100.
- Echeita, G. (2006). Les Politiques Educatives envers l'alumnat amb necessitats educatives especials. Ente la complaença i la necesitat d'un canvi radical en la perspectiva: *Suports, Revista Catalana d'Educació Inclusiva*. Vol. 10 Núm. p. 11 ? 15.
- European Agency for Development in Special Needs Education (2003). *Educación inclusiva y prácticas eficaces en el aula*. Denmark: EADSNE.
- Giné, C. (2006). Reflexions sobre l'educació dels alumnes amb necessitats educatives especials: una anàlisi de la situació actual i de les perspectives de futur: *Suports, Revista Catalana d'Educació Inclusiva*. Vol. 10 Núm. p 21 ? 24.

- Huguet, T. (2006). *Aprendre junts a l'aula. Una proposta inclusiva*. Barcelona: Graó.
- Pujolàs, P. (2002). *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial.
- Pujolàs, P. (2008). *9 idees clau. El aprendizaje cooperativo*. Barcelona: Graó.
- Ruiz, R. (2008) *Plans Múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic: Eumo Editorial.
- UNESCO (2001). *Understanding and responding to Children's Needs in Inclusive Classrooms. A Guide for Teachers*. París: UNESCO.

Complementària

- Bryson, J. (2003). *Universal Instructional Design in Postsecondary Settings. An implementation guide. Learning Opportunities Task Force*. Richmond Hill. Recuperat el 10 de març de 2007, de: <http://www.loft.ca>
- Bursgtahler, S.H.; Cory R. (2008). *Universal Design in Higher Education. From Principles to Practice*. Cambridge MA: Harvard Education Press.
- Collicott, J. (1991). Implementing Multilevel Instruction: Strategies for Classrooms Teachers. Dins: Porter, G. i Richler, D. *Changing Canadian Schools: Perspectives on Inclusion and Disability*. Toronto: The Allen Roeher Institute, p. 9-34.
- European Agency for Development in Special Needs Education (2005b). *Principios fundamentales de la educación de Necesidades Especiales. Recomendaciones para responsables políticos*. Denmark: EADSNE.
- Farrell, P.; Ainscow, M (2002). *Making Special Education Inclusive*. London: David Fulton Publishers.
- Palmer, J. (2003). *Universal Instructional Design Implementation Guide. Teaching Support Services*. LOTF, Government of Ontario
- Rose, D.; Meyer, A. (2002). *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning*. Alexandria, VA: ASCD.
- Ruiz, R. (2008). *Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic: Eumo Editorial.
- Spooner, F.; Baker, J.N.; Harris, A.A.; Ahlgim-Delzell, L.; Browder, D.M., (2007). *Effects of Training in Universal Design for Learning on Lesson Plan Development*. Remedial and Special Education, Vol. 28, No 2, (2007), 108-116.

Psicologia de l'Educació

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Gemma Riera Romero

OBJECTIUS:

Psicologia de l'Educació és una assignatura de formació bàsica del Grau en Mestre que pretén proporcionar als estudiants coneixements sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge i quines són les variables psicològiques que hi influeixen, amb l'objectiu de poder planificar, analitzar i millorar els processos d'ensenyament-aprenentatge en el seu àmbit professional.

Objectius

- Adquirir una representació significativa i funcional dels coneixements psicològics per afavorir el seu ús en la pràctica educativa.
- Assolir un marc de referència psicològic integrador, basat en les teories constructivistes d'orientació sociocultural, que permeti una aproximació fonamentada a l'anàlisi de la pràctica educativa, en general, i a l'anàlisi del procés d'ensenyament-aprenentatge escolar, en particular.
- Conceptualitzar les diferències individuals basant-se en les teories psicològiques de referència i explicar els factors que intervenen en l'adequació de l'ensenyança a les característiques individuals dels alumnes.
- Aplicar el coneixement psicoeducatiu per analitzar i comprendre els processos d'ensenyament -aprenentatge en contextos escolars concrets.
- Adquirir i practicar una metodologia de treball i d'estudi pròpia de l'aprenentatge significatiu, progressivament autoregulat i autònom.
- Adquirir les competències necessàries per utilitzar una metodologia d'anàlisi de casos i de resolució de problemes característics dels contextos de pràctica educativa escolar.
- Adquirir les competències necessàries per portar a terme un treball en equip col·laboratiu.
- Mostrar actituds favorables a la regulació i control autònom de l'aprenentatge i a la col·laboració responsable entre companys i tendir a promoure de manera sistemàtica la millora de l'aprenentatge personal i en equip.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Identifica els processos bàsics del processament cognitiu humà aplicats a l'aprenentatge (RA1)

Aplica estratègies i tècniques psicològiques en els processos d'aprenentatge i de gestió de l'aula (RA23)

Analitza els contextos d'aprenentatge des de la dimensió constructivista de l'aprenentatge (RA4)

Proposa processos de millora en l'aprenentatge i l'avaluació (RA5)

Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió (RA8)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítica davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

Bloc I. Els processos d'ensenyament-aprenentatge a l'aula

Tema 1. Elements per a una caracterització constructivista dels processos d'ensenyament i aprenentatge

Tema 2. Ensenyament i assistència a la Zona de Desenvolupament Proper.

Tema 3. Interacció professor-alumne i mecanismes d'influència educativa.

Tema 4. Interacció entre alumnes i aprenentatge escolar.

Bloc II. Els components cognitius en l'aprenentatge escolar i la influència educativa

Tema 5. Influència educativa i components cognitius implicats en l'aprenentatge escolar. El procés de construcció de coneixement a l'escola. Els coneixements previs: organització i funcionalitat. L'atribució de significat a l'aprenentatge. Condicions per afavorir l'aprenentatge escolar. Aprenentatge i modificació de coneixements.

Bloc III. Els components motivacionals, afectius i relacionals en l'aprenentatge escolar i la influència educativa

Tema 6. Autoconcepte, autoestima i sistema del jo. Motivació, metes i estratègies motivadores per facilitar l'aprenentatge escolar. Les característiques motivacionals de l'alumne. Motivació i enfocaments de l'aprenentatge escolar. Intervenció educativa i motivació.

Tema 7. Representacions, atribucions i expectatives mútues en l'aprenentatge escolar. Implicacions de la representació d'un mateix i l'autoestima en l'aprenentatge escolar. Els patrons atribucionals i les expectatives de professors i alumnes en el procés i resultats de l'aprenentatge escolar. Intervenció educativa i components afectius i relacionals de l'aprenentatge escolar.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

Treball individual

Treball en grup

Assistència i participació a classe

Avaluació de resultats

Prova escrita o oral al final de l'assignatura

El pes de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

- Prova escrita o oral 50%
- Treball individual 20%
- Treball de grup 30%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cada un dels apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Coll, C.; Martín, E.; Mauri, T.; Miras, M.; Onrubia, J.; Solé, I.; Zabala, A. (1993). *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó.
- Gardner, H. (1993). *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas*. Barcelona: Paidós.
- Mercer, N. (2001). *Palabras y mentes. Cómo usamos el lenguaje para pensar juntos*. Barcelona: Paidós.
- Martín, E.; Coll, C. (2003). *Aprender contenidos, desarrollar capacidades: intenciones educativas y planificación de la enseñanza*. Barcelona: Edebé.
- Pozo, J.I.; Postigo, Y. (2000). *Los procedimientos como contenidos escolares*. Barcelona: Edebé.

Complementària:

- Ausubel, D.; Novak, J.; Hanesian, H. (1989) *Psicología educativa un punto de vista cognoscitivo*. Mèxic: Trillas.
- Bach, E. i Darder, P. (2003). *Sedueix-te per seduir*. Barcelona: Edicions 62.
- Coll, C.; Palacios, J.; Marchesi, A. (Comp.). (2001). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza.
- Henson, K.; Eller, B. (2000) *Psicología educativa para la enseñanza eficaz*. Mèxic: International Thomson.
- Bruning, R.H.; Schraw, G.J.; Ronning, R.R. (2007). *Psicología cognitiva e instrucción*. Madrid: Alianza.
- Carpena, A. (2001) *Educació socioemocional a primària. Materials pràctics i de reflexió*. Vic: Eumo Editorial.
- Delval, J. (2000). *Aprender en la vida y en la escuela*. Madrid: Morata.
- Harris, P. L. (1992). *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza.
- Salmurri, F. (2005) *Llibertat emocional*. Barcelona: La Magrana.

Psicologia de la Primera Infància. 0-6 anys

Tipologia: Formació Bàsica (FB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joaquina Planella Morató

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant conegui els processos de desenvolupament/aprenentatge que tenen lloc en la primera infància i que consideri la relació d'aquests amb el fet educatiu. Paral·lelament es proposa una comprensió del nen com a subjecte actiu, protagonista del seu desenvolupament, que construeix els seus propis coneixements a partir de la interacció social en activitats conjuntes.

També es posa èmfasi en l'adquisició de les competències necessàries per portar a terme un treball en equip amb els companys com a condició necessària per a la millora de la pròpia activitat professional, tot compartint sabers i experiències i apropar-se als diferents continguts del programa participant activament i de manera col·laborativa en el grup de treball.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

1. Identificar els processos bàsics d'aprenentatge de la primera infància en l'àmbit social, lingüístic, motriu i afectiu. (CG1) (RA1)
2. Mostrar actitud crítica amb els processos i pautes educatives en la etapa de 0-6 anys. (CG2) (RA2)
3. Aplicar elements teòrics de la psicologia del desenvolupament a l'hora de dissenyar intervencions educatives en l'etapa 0-6 anys. (CG3) (RA3)
4. Mostrar habilitats per l'exercici professional en entorns multidisciplinaris i complexos que requereixen idees creatives i innovadores. (CB2) (RA4)
5. Dissenyar intervencions que responguin a necessitats de l'àmbit de forma multidisciplinària. (CT4) (RA5)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Mostrar habilitats per a l'exercici professional en entorns multidisciplinaris i complexos, en coordinació amb equips de treball en xarxa, ja sigui en entorns presencials o virtuals, mitjançant l'ús informàtic i informacional de les TIC.

CONTINGUTS:

- 1. Psicologia del desenvolupament
  - Introducció. Factors que promouen el desenvolupament: socials, culturals, biològics, grans temes de la psicologia del desenvolupament, etc....
2. Els processos de desenvolupament-aprenentatge en l'infància.
    - 2.1 Període pre, peri i post-natal
    - 2.2 Desenvolupament físic i psicomotor
    - 2.3 Desenvolupament cognitiu
    - 2.4 Desenvolupament socio-emocional
    - 2.5 Desenvolupament del llenguatge
    - 2.6 Hàbits
  3. Els contextos de desenvolupament i aprenentatge
  4. El joc
  5. Organització del primer i segon cicle d'educació infantil; enfocament preventiu i inclusiu.

AVALUACIÓ:

L'avaluació és formativa i continuada i tindrà els següents apartats:

- 2 proves escrites amb un pes del 50% de la nota. La primera prova es realitza una vegada finalitzat el tema 2 i consisteix en realitzar un "informe" del nivell de competències de totes les àrees del desenvolupament d'un nen a partir de la visualització d'un vídeo. La segona prova es realitza al finalitzar l'assignatura. Consisteix en un qüestionari de preguntes tipus semi-test sobre els continguts dels temes i de les lectures obligatòries (articles i/o capítols de llibre) treballats i/o comentats a classe

(per aprovar s'ha d'obtenir un 6 sobre 10). Per poder presentar-se a aquestes proves, cal haver assistit regularment a classe i participat activament en la dinàmica d'aquestes i haver lliurat totes les activitats d'aprenentatge proposades.

- 1 treball pràctic, amb un pes del 50%, a realitzar en grup. Es valora el treball i l'exposició oral

Per aprovar l'assignatura convé haver aprovat cadascuna de les parts; controls escrits i el treball pràctic. La qualificació final s'obté a través de la mitjana entre les 2 proves i el treball pràctic.

No es planteja cap activitat susceptible de millorar la nota.

BIBLIOGRAFIA:

- Bassedas, E., Huguet, T.; Solé, I. *Aprender i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó.1996.
- Berger, K.S. *Psicología del desarrollo, infancia y adolescencia*. Madrid: Panamericana, 6a. edició, 2004
- Delval, J.A. *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI de España, 2002.
- Falk, J. *Educación de los 3 primeros años*. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Goldschmied, E.; Jackson, S. *La educación infantil de 0 a 3 años*. Madrid: Morata, 2000.
- Harris, P. L. (1989) *Children and emotion*. Ltd. Basil Lackwell. (Trad. Cast. de C. González y C. León: Los niños y las emociones. Madrid: Alianza, 1992.
- Kamii, C; Devries, R. ?El conocimiento físico en la educación infantil?. Siglo XXI.
- López, F.; Etxebarria, I.; Fuentes, M. J.; Ortiz, M. *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide, 2000.
- Morrison, G.S. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Òdena, P. *L'infant i l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1995.
- Ortiz, M. J. *El desarrollo emocional*. Dins: López, F.; Etxebarria, I.; Fuentes, M. J.; Ortiz, M. *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide, 2000.
- Palacios, J.; Jimenez, J.; Oliva, A.; Saldaña, D. *Malos tratos a los niños en la familia*. pp 399-419 en M. J. Rodrigo y J. Palacios. *Familia y desarrollo humano*. Madrid Alianza, 1998.
- Palacios, J.; Marchesi, À. i Coll, C. *Desarrollo psicológico y educación*. 1. Psicología evolutiva. Madrid Alianza (2008)
- Paniagua, G. i Palacios, J. *Educación infantil: respuesta educativa a la diversidad*. Madrid: Alianza, 2005.
- Strassen, K; Thompson, R. A. *The developing person*. New York: Worth Publishers. (Trad. Cast de X. Guijarro y G. Castellino). 1995.
- Shaffer, D.R.; Kipp, K. *Psicología del Desarrollo, Infancia y adolescencia*. México, D.F.: Cengage Learning. 2007.
- Vasta, R.; Haith, M.M.; Miller, S.A. *Psicología Infantil*. Barcelona: Ariel Psicología. 1996.

Revistes

- Col·lecció temes d'infància: Associació de Mestres Rosa Sensat i Diputació de Barcelona
- Guix
- Infància

Pàgines Web

- <http://www.xtec.cat>
- <http://www.gencat.cat/benestar/persones/infants/dgaia>
- <http://www.educacion.es/portada.html>
- <http://www.unicef.es>
- <http://www.rosasensat.org>

Pràctiques I

Tipologia: Pràctiques Externes (PE)

Crèdits: 8,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT RESPONSABLE

- Berta Vila Saborit

OBJECTIUS:

Les Pràctiques I suposen un primer contacte directe de l'edudiant amb el centre educatiu des de la perspectiva de futur mestre/a. En l'estada al centre i en seminari es dona a l'estudiant eines per a conèixer el centre educatiu amb detall.

- Encomanar un esperit de curiositat per viure i aprendre de l'experiència de fer de mestre/a
- Connectar referents teòrics amb la tasca professional
- Descobrir instruments que permetin l'apropament, descripció, anàlisi i interpretació de la realitat escolar
- Reflexionar sobre el paper del/a mestre/a a l'aula i a l'escola
- Analitzar i entendre les diverses formes d'organització d'un centre i un equip docent
- Reflexionar sobre l'alumnat i la diversitat a l'aula, fent atenció especial a les seves dinàmiques d'aprenentatge i de relació

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Analitza els processos d'interacció i comunicació a l'aula i la seva gestió. (RA 2)
- Desenvolupa tècniques de recollida d'informació i de reflexió sobre la pràctica. (RA 3)
- Intervé en situacions educatives de manera activa i responsable. (RA 5)
- Observa i col·labora respectant les situacions educatives a l'aula. (RA5)
- Reflexiona sobre les seves habilitats personals i professionals en relació a l'entorn educatiu (RA10)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació i els diferents llenguatges audiovisuals tot valorant les potencialitats comunicatives i creatives que comporten.

Transversals

- Esdevenir l'actor principal del propi procés formatiu amb l'objectiu d'aconseguir una millora personal i professional i d'adquirir una formació integral que permeti aprendre i conviure en un context de diversitat lingüística, amb realitats socials, culturals i econòmiques molt diverses.

CONTINGUTS:

A les sessions de Seminari i durant l'estada al centre l'estudiant haurà de fer especial atenció en el coneixement específic del centre, l'organització, el funcionament i les dinàmiques específiques tant de l'aula com del centre.

1. Fer pràctiques
2. Ser i fer de mestre/a
3. La vida esoclar dels infants
4. La relació amb la família i l'entorn
5. Aspectes metodològics a l'aula

AVALUACIÓ:

- Carpeta d'aprenentatge 50%
- Assistència i participació activa al seminari 25%
- Informe del centre 25%

BIBLIOGRAFIA:

Aquest llistat bibliogràfic és orientatiu. Per a cadascun dels blocs es recomanaran lectures específiques per ajudar a la realització de les tasques de Pràctiques.

- Albaladejo, M. (2010) *Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu*. Barcelona: Graó.
- Arnaus, R. (1996) *Complicitat i interpretació. El relat d'una etnografia educativa*. Barcelona: PPU.
- Cela, J; Gual, X.; Màrquez, C.; Utset, M. (1997). *El tractament de la diversitat en les etapes infantil i primària*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Comellas, M.J. (2009). *Família i escola: compartir l'educació*. Barcelona: Graó.
- Diversos autors (1987). *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial.
- Domènech, J. (2009). *Elogi de l'educació lenta*. Barcelona: Graó.
- Giner, A. i Puiggardeu, O. (2008). *La tutoria i el tutor. Estratègies para su pràctica*. Barcelona: Horsori.
- Perrenoud, Ph. (2009). *Diez nuevas competencias para enseñar*. Barcelona: Graó.
- Pineau, P. (comp.) (2005). *Relatos de escuela. Una complicación de textos breves sobre la experiencia escolar*. Buenos Aires: Paidós.
- Santos Guerra, M. A. (2000). *La escuela que aprender*. Madrid: Morata.
- Sensat, Rosa (1996). *Vers l'Escola Nova*. Vic: Eumo.
- Torrents, M. (1988) *Aprender a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial.
- Valdívila, C. (2010). *Mares i pares competents: claus per optimitzar les relacions amb els nostres fills i filles*. Barcelona: Graó.
- Valleo, J. (2009). *El professor emocionalment competent. Un pont sobre ?aules? turbulentes*. Barcelona: Graó.

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE TERCER CURS

Didàctica Artística II

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Montserrat Rierola De Mas

OBJECTIUS:

En aquestes classes de Didàctica Artística es prepararà els estudiants d'Educació Infantil donant-los informació teòrica perquè coneguin les característiques dels nens i nenes de 0 a 6 anys i les propostes didàctiques més adequades per poder-hi treballar i enriquir el seu desenvolupament d'aprenentatge. Durant les classes pràctiques es faran propostes per conèixer el procés de treball; aquestes classes ajudaran els i les futures mestres a transmetre nous coneixements dins l'aula perquè els aprenentatges siguin significatius a les diferents etapes dels infants.

Objectius:

- Aprendre que l'expressió plàstica és un llenguatge de comunicació.
- Conèixer quin és el treball d'expressió plàstica que es porta a terme a les escoles.
- Saber treballar a partir d'un tema, a través d'un procés d'experimentació i d'observació per extreure un resultat final d'aprenentatge.
- Preparar activitats educatives d'expressió plàstica amb materials i tècniques adequats a les edats dels infants.
- Ser conscient del desenvolupament gràfic del nen i la nena de 0 a 6 anys i de les seves representacions per poder entendre i ajudar en el seu aprenentatge.
- Visitar les sales d'exposicions i conèixer les activitats educatives que es porten a terme al museu.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Coneix els diferents elements del currículum de l'educació artística per la planificació, avaluació i el desenvolupament d'aquest llenguatge plàstic en l'etapa d'educació infantil.(RA6)
- Utilitza diferents recursos plàstics per la seva aplicació a l'aula.(RA3)
- Organitza els espais educatius per fomentar la creativitat i l'expressió a través de l'art.(RA7)
- Documenta de manera clara un procés d'aprenentatge.(RA4)
- Assumeix diferents responsabilitats en el treball individual i col·lectiu i avalua els resultats obtinguts.(RA11)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

---

1. La teòrica de l'expressió plàstica:

- 1.1 El currículum d'educació infantil: l'expressió plàstica
- 1.2 El desenvolupament gràfic a l'etapa d'Educació Infantil
- 1.3 Les obres dels artistes i la seva aplicació didàctica

2. La pràctica i la seva didàctica:

- 2.1 Les percepcions sensorials: l'oïda, el tacte, la vista, l'olfacte i el gust
- 2.2 Activitats bidimensionals i tridimensionals
- 2.3 El procés de treball: la idea, l'experimentació i el resultat final
- 2.4 Realització d'activitats didàctiques a l'etapa d'Educació Infantil

3. El taller d'expressió plàstica:

- 3.1 Tenir cura de l'estètica de l'aula.
- 3.2 Organització del taller
- 3.3 Materials i tècniques a l'etapa d'Educació Infantil

4. Visites a experiències artístiques i educatives:

- 4.1 Les activitats educatives dins de museus
- 4.2 Les obres d'art a la sala d'exposició
- 4.3 Projectes d'expressió plàstica a l'escola
- 4.4 Visita a un taller

AVALUACIÓ:

Avaluació dels resultats

Treballs teòrics

- Proposta d'una percepció sensorial 20%
- Treball de les etapes gràfiques 30%
- Presentació d'una experiència plàstica 30%

Avaluació del procés

Treballs pràctics

- Participació de l'estudiant i lliurament de les propostes realitzades a l'aula 20%
- L'estudiant no pot millorar les notes de les activitats.
- Cal presentar i aprovar tots els treballs per superar l'assignatura.
- La nota final de l'assignatura serà el resultat de les notes aprovades que corresponguin a l'avaluació de procés i a l'avaluació de resultats.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Diversos autors (2005). *Els cent llenguatges dels infants*. Barcelona: Reggio Children / Rosa Sensat.
- Escola Cooperativa el Puig (2011). *Terra*. Esparreguera.
- Machón, Antonio (2009). *Los dibujos de los niños*. Madrid: Cátedra.
- Sugrañes, E. Alòs, M. Andrés, N. Casal, S. Castillo, C. Medina, N. Yuste, M. (2012). *Observar para interpretar Actividades de vida cotidiana para la educación infantil (2-6)*. Barcelona: Graó.
- Xarxa Territorial d'Educació Infantil a Catalunya (2009). *Documentar, una mirada nova d'infància educar de 0 a 6 anys*. Barcelona: A.M. Rosa Sensat.

Complementària

- Acaso, María (2009). *La educación artística no son manualidades*. Madrid: La Catarata.
- Balada, M i Sans, S.(2004). *L'Enderroc Fragments 01*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat.
- Balada, M i Sans, S.(2004). *Lletres. Fragments 02*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat.
- Balada, M i Sans, S. (2005). *Miravaca. Fragments 03*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat.
- Balada, M i Sans, S. (2005). *Tu i els altres. Fragments 05*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat.
- Belver, M. Acaso, M. i Merodio, I. (2005). *Arte Infantil y cultura visual*. Madrid: Eneida.
- Diversos autors (2009). *La educación visual y plàstica hoy*. Barcelona: Graó.
- Escola Cooperativa el Puig. (2009). *Oteiza*. Terra. Esparreguera.
- Escola Cooperativa el Puig (2010). *Freqüències*. Esparreguera.
- Escola Cooperativa el Puig. (2012). *Entre la terra i la taula*. Esparreguera.
- Escola Cooperativa el Puig. (2013). *De Tàpies*. Esparreguera.
- Frayling, C.; Frayling, H.; Van der Meer, R. *Carpeta d'Art*.
- Freinet, C. (1984). *Los métodos naturales. 2. El aprendizaje del dibujo. Educación i didàctica*. Barcelona: Martínez Roca.
- Gardner, Howard (1994). *Educación artística y desarrollo humano*. Barcelona: Paidós educador.
- Goldscmied, Elinor. (1998). *Educar l'infant a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Harcourt, Claire (2001). *Mirar con lupa. El arte, de la Antigüedad a nuestros días*. Barcelona: Grup 62.

- Hégu, Bernardette *El desarrollo de la pintura y el dibujo en las escuelas Steiner-Waldorf, un ensayo.*
- Lidón, C. i Mir, B.(2005). *Educación como Mediación en Centros de Arte Contemporáneo.* Artdidaktion.
- Lowenfeld, Viktor.(1958). *El niño y su arte.* Buenos Aires: Kapelusz.
- Lowenfeld, V. i Lambert, W.(1980). *Desarrollo de la capacidad creadora.* Buenos Aires: Kapelusz.
- Majem, T. i Òdena, P. (1994). *In-fàn-ci-a educar de 0 a 6 anys El joc de la descoberta.* Barcelona: A. M. Rosa Sensat.
- Read, Herbert (1969). *Educación por el Arte.* Buenos Aires: Paidós.
- Ritscher, P. (1994). *In-fàn-ci-a educar de 0 a 6 anys. El Jardí dels secrets.* Barcelona: A. M. Rosa Sensat,
- Taylor. C, Joshua (1985). *Una introducción a las artes visuales.* Madrid: La Isla.

Revistes

- Brogli, A. "Els llenguatges del signe i del color (I)". *Infància.* 2008 Setembre-octubre, núm. 164, p.32-33.
- Comas, Carme. i Cirera, Assumpta. "Experiències d'art". *Infància.* 2011 Març-abril , núm. 179, p.35-39.
- Díaz, M. Francisca; Felipe, Elena. "Vers un pensament divergent. Els cinc sentits", *Infància.* 2006 Setembre-octubre, núm. 152, p.24-29.
- González, Inma; López, Susana. "Tallers de sensacions a l'aula 0-1". *Guix d'infantil,* 2008 Novembre-desembre, núm. 46, p.29-31.
- Majoral, Sílvia. "Atrapem els sons?". *Infància.* 2007 Maig-juny, núm.156, p.28-31.
- Rissech, Laia; Sánchez, Marina."Sensacions amb els més menuts". *Guix d'infantil,* 2008 Setembre-octubre, núm. 45, p.32-33.

webs

- Antonio Machón. <http://www.dibujoinfantil.com/>
- Arno Stern ? Ni arte, ni infantil <https://vimeo.com/62415646>
- Gomà, Lala. Un color nou. TV3 http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=45234
- La Guerra dibuixada. <http://www.rtve.es/alacarta/videos/programa/guerra-dibujada/739295/>
- Mai Balaguer; Lora, O. *Colors en sèrie.* Equip 33, 2007
- Robinson, Ken. ¿Mata la escuela la creatividad?
<http://video.google.es/videoplay?docid=-9133846744370459335>

Vídeos

- Alexander Calder Le Cirque de Calder 1961
- Andy Goldsworthy y la obra del tiempo. Rios y mareas. 2001
- Mai Balaguer; Lora, O. *Colors en sèrie.* Equip 33, 2007
- Miquel Barceló i Josef Nadj. Paso Doble. 2006

Didàctica de la Matemàtica I

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 3,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Sònia Esteve Frigola

OBJECTIUS:

És una assignatura de tercer curs que forma part de la matèria principal Didàctica de la Matemàtica, en la qual hi ha incloses les assignatures de Didàctica de la Matemàtica I de 3 crèdits i Didàctica de la Matemàtica II de 6 crèdits, i que es fa a quart curs.

Objectius:

- Conèixer les característiques de l'aprenentatge de les matemàtiques a l'escola bressol
- Aprendre a dissenyar i analitzar situacions i activitats per l'aprenentatge de les matemàtiques a l'escola bressol
- Adquirir les principals nocions sobre la didàctica de la geometria al parvulari

RESULTATS D'APRENTATGE:

Identifica les bases de la construcció del coneixement en l'àmbit matemàtic així com les principals estratègies metodològiques i cognitives que afavoreixen aquesta construcció. (RA1)

Elabora i dissenya materials didàctics entorn de l'aprenentatge de les matemàtiques en el aula, també amb el Suport de les TIC. (RA4)

Aplica correctament els coneixements bàsics matemàtics. (RA5)

Resol problemes i situacions pròpies del desenvolupament professional con Actituds emprenedores i innovadores. (RA7)

Aplica de manera adequada els coneixements en la resolució de problemes en àmbits laborals complexos o professionals i Especialitzats que requereix l'ús d'idees creatives i innovadores. (RA9)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Mostrar habilitats per a l'exercici professional en entorns multidisciplinaris i complexos, en coordinació amb equips de treball en xarxa, ja sigui en entorns presencials o virtuals, mitjançant l'ús informàtic i informacional de les TIC.
- Projectar els valors de l'emprenedoria i la innovació en l'exercici de la trajectòria personal acadèmica i professional, a través del contacte amb diferents realitats de la pràctica i amb motivació envers el desenvolupament professional.

CONTINGUTS:

---

1. Matemàtiques a l'escola bressol
  1. Què necessita l'infant per aprendre matemàtiques?
  2. La lògica matemàtica a l'escola bressol
  3. La numeració i el càlcul a l'escola bressol
  4. La geometria a l'escola bressol
  5. La mesura a l'escola bressol
  6. L'estadística i la probabilitat a l'escola bressol
  7. Recursos i materials per l'aprenentatge de les matemàtiques
2. Matemàtiques a parvulari
  1. L'aprenentatge de la geometria a parvulari

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés

- Tutories en grup per al seguiment dels aprenentatges
- Qüestionari d'autoavaluació
- Revisió de les tasques que es vagin realitzant durant el semestre

Avaluació de resultats

- Realització d'una prova de continguts de l'assignatura (50%)
- Treballs (50%)

Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a 5.

En la setmana de recuperacions, caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Berdoneau, C . *Matemáticas activas (2-6 años)*. Barcelona: Graó, 2007.
- Equip de l'Escola Bressol Nenes i Nens (2002). *Temes d'infància: La lògica matemàtica a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- GESIST, Eugene (2009). *Children are born mathematicians*. Pearson Education. U.S.A.: Pearson Education.
- GOPNIK, Alison (2009). *El filósofo entre pañales. Revelaciones sorprendentes sobre la mente de los niños y cómo se enfrentan a la vida*. Madrid: Ediciones Planeta.
- RIDDALL-LEECH, Sheila (2009). *Heuristic play. Play in the EYFS*. London: Practical pre-school books.

Complementària

- Alsina, À. *Com desenvolupar el pensament matemàtic dels 0 als 6 anys*. Vic: Eumo Editorial, 2004.
- BECKLEY, Pat; COMPTON, Ashley; JOHNSTON, Jane; MARLAND, Harriet (2010). *Problem solving, reasoning and numeracy*. London: Continuum International Publishing Group.
- BESWICK, Claire, FEATHERSTONE, Sally (2008). *Counting (baby & beyond)*. London: Featherstone Education.
- BRUNTON, Pat; THORNTON, Linda (2006). *The little book of treasure boxes*. London: Featherstone Education.
- CALVO, X. et al. *La geometría: de las ideas del espacio al espacio de las ideas en el aula*. Barcelona: Graó, 2002.
- CHAMORRO, Carmen (2005). *Didáctica de las matemáticas. Infantil*. Madrid: Pearson Prentice Hall.
- DOLCI, M. *Jo i les ombres*. Barcelona: Rosa Sensat, 2003.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2010). *Mark Making (baby & beyond)*. London: Featherstone Education.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2009). *Sensory world. Progression in play for babies and children*. London: Featherstone Education.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2009). *Construction (baby & beyond)*. London: Featherstone Education.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2009). *Messy Play. Progression in play for babies and children*. London: Featherstone Education.
- GASCOYNE, Sue (2011). *Sensory Play*. London: Practical Pre-School Books.
- GOLDSCHMIED, Elinor (2005). *Temes d'infància: Educar l'infant a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- HUGHES, Anita M. (2009a). *Developing play for the under 3s. The Treasure Basket and Heuristic Play*. Great Britain: Routledge.
- HUGHES, Anita M. (2009b). *Problem Solving, Reasoning and Numeracy in the Early Years Foundation Stage*. Great Britain: Routledge.
- LANGSTONE, Ann; ABBOTT, Lesley (2007). *Developing high quality experiences for babies and toddlers*. New York: Open University Press.
- MACDONALD, Sharon (2001). *Block play. The complete guide to learning and playing with blocks*. Beltsville: Gryphon House, Inc.
- Majem, T. i Òdena, P. *El joc de la descoberta*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- MONTAGUE-SMITH, Ann (2007). *Mathematics in Nursery Education*. Oxon: Routledge.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Mathematica Thales, 2003.
- Quinto, B. *Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento*. Barcelona: Graó, 2005.
- SÁNCHEZ SEGURA, Mª Dolores (2011). *Un enfoque creativo de las magnitudes y su medida para educación infantil*. Madrid: Editorial Dykinson.
- THORNTON, Linda; BRUNTON, Pat (2009). *Making the most of Light and Mirrors*. London: Featherstone Education.
- VILA, B. i CARDÓ, C. *Material sensorial (0-3 años)*. Manipulación y experimentación. Barcelona: Graó, 2005.

Didàctica del Coneixement del Medi I

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 3,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joan Callarisa Mas

OBJECTIUS:

L'assignatura està estructurada de manera que té continguts i procediments que permeten conèixer, des del punt de vista teòric i pràctic, diferents aspectes de la didàctica del medi cultural i social per tal de facilitar l'adquisició de criteris didàctics respecte l'ensenyament/aprenentatge de les ciències socials a l'etapa 0-6.

Objectius

- Oferir un marc de reflexió en el camp de l'ensenyament / aprenentatge de l'àrea de Ciències partint de la pròpia pràctica educativa per fomentar-la millor i enriquir-la des de noves perspectives.
- Proporcionar estratègies, instruments i recursos metodològics que donin la possibilitat d'abordar l'ensenyament d'aquesta àrea.

RESULTATS D'APRENTATGE:

CT1. Analitza críticament els materials educatius i didàctics d'utilització per l'aprenentatge del coneixement del medi social (RA1)

CB1. Coneix els principals continguts curriculars i les seqüències d'aprenentatge del coneixement del medi socials al llarg de l'educació infantil (RA2)

E3. Sap utilitzar els diferents elements del currículum de l'educació infantil per planificar, avaluar i desenvolupar l'àrea de descoberta de l'entorn a l'etapa d'infantil (RA4)

CT7. Actua de forma sostenible i respectuosa amb la diversitat social, cultural i de l'entorn (RA6)

G2. Mostra habilitats per l'anàlisi de situacions des d'una perspectiva global i integral posant en relació elements socials, culturals, econòmics i polítics segons correspon (RA8)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Esdevenir l'actor principal del propi procés formatiu amb l'objectiu d'aconseguir una millora personal i professional i d'adquirir una formació integral que permeti aprendre i conèixer en un context de diversitat lingüística, amb realitats socials, culturals i econòmiques molt diverses.

CONTINGUTS:

---

1. Introducció a les ciències socials:

- La construcció del coneixement.
- La intervenció del mestre. Els coneixements epistemològic, pedagògic i psicològic.
- La influència dels mitjans de comunicació i la construcció d'un esperit crític.

2. L'atenció a la diversitat:

- Educació en valors
- Educar en la interculturalitat.
- Diferents maneres d'interpretar la realitat, de procedències i de llengües familiars

3. El medi social i cultural:

- El pas del temps
  - Conceptes bàsics, eines per a situar-se en el temps. Calendari
  - Costums i festes tradicionals: què, quan i com. Diversitat de costums i de celebracions (festes). Caldrà analitzar el valor cultural i tradicional de les festes populars.
- La construcció del coneixement de l'espai:
  - Conceptes bàsics, eines per a situar-se en l'espai. Recorreguts, rutes i fites.
  - L'entorn immediat:
- Jo i els altres.
- L'escola, la casa, el barri: lectura del paisatge, elements significatius.
- Ocupacions i serveis desenvolupats en l'entorn proper.

- Normes que regeixen la convivència dels grups socials.

AVALUACIÓ:

La valoració de l'assignatura i per tant la nota final serà el resultat de les tres notes. Per fer-la cal haver aprovat cada element d'avaluació.

- Examen 30%.
- Participació activa a classe partir de lectures, debats, activitats complementàries etc 20%.
- Treball en grup del pas del temps (participació implicació, continguts, seguiment, etc) 25%.
- Treball en grup preparació d'un itinerari (participació implicació, continguts, seguiment, etc) 25%.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Dubreucq, F.L. *L'escola Decroly: una educació global des del parvulari*. Barcelona: Rosa Sensat, 1995.
- Jubete, M. *Espais i temps pel joc*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.
- Majoral, S. *Veig tot el món! Créixer junt s tot fent projectes*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.
- Rivero Gracia, María Pilar. *Didáctica de las ciencias sociales para educación infantil*. Zaragoza: Mira Editores, 2011.
- Tonucci, F. *L'infant i nosaltres*. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Complementària

- Infància número 151 tota sencera.
- Majoral Sílvia *Pintem els somnis*. Barcelona: Rosa Sensat, 2006
- Ritscher, P. *Què farem quan siguem petits?* Barcelona: Rosa Sensat, 2001
- Cols, C.; Ferrer, M. ?Tot un món? a *Infància*, núm. 108.
- González-Agapito, J. ?Educació i cultura musulmanes? a *Infància* num. 177. Nov-des 2010
- Porquet, M. ?Llenguatge i observació? a *Les tècniques Freinet al Parvulari*. Barcelona: Rosa Sensat, 2001.

Webgrafia

- El Safareig. <http://www.elsafareig.org>
- Xarxa telemàtica educativa de Catalunya· <http://www.xtec.es/cdec/infantil/infantil,html>
- Recerca en acció. http://www.recercaenaccio.cat/agaur_reac/AppJava/ca/index.js

Didàctica del Llenguatge I

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- M. Carme Bernal Creus

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a l'ensenyament-aprenentatge de les llengües a l'escola. Partint d'una anàlisi de les necessitats de la societat actual, es planteja analitzar el procés d'adquisició del llenguatge en contextos escolars. En concret, s'estudien els diferents enfocaments de l'ensenyament de llengua i la manera com es relacionen amb els processos cognitius i amb diversos programes escolars. Una part del programa tracta la didàctica de la llengua oral a l'educació infantil, fent esment en el paper dels docents en situacions d'ensenyament-aprenentatge.

Objectius

- Aprofundir en els objectius, les competències i els continguts propis de l'àmbit de llengües a l'Educació Infantil.
- Dotar l'alumnat dels elements teòrics que li permetin entendre la complexitat de l'ensenyament de la llengua a l'escola.
- Relacionar la realitat sociolingüística amb el disseny d'estratègies per a l'ensenyament de llengua.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a l'ensenyament-aprenentatge de la llengua oral a l'etapa d'educació infantil.
- Adquirir estratègies i criteris per a l'anàlisi i per a l'elaboració d'activitats que permetin dur a terme un plantejament de la llengua oral a l'Educació Infantil.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Dissenya i planifica situacions d'aprenentatge en coherència amb l'ordenació curricular de llengües. (RA2)

Sap crear materials didàctics, organitzar i aplicar propostes didàctiques relacionades amb el desenvolupament del llenguatge. (RA1, RA2)

Analitza els processos d'adquisició i aprenentatge de les habilitats lingüístiques al llarg de l'etapa d'Educació Infantil i la seva implicació en el procés educatiu. RA4)

Coneix els elements bàsics de la didàctica de les habilitats comunicatives. (RA8)

Utilitza correctament el llenguatge verbal i no verbal en les interaccions. (RA5)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Promoure l'aprenentatge del llenguatge i de les llengües en l'educació infantil en entorns multilingües a través de diferents estratègies i recursos que fomentin la sensibilitat literària i les competències comunicatives.

CONTINGUTS:

---

1. L'adquisició del llenguatge. Els aprenentatges lingüístics

- 1.1. El procés d'adquisició del llenguatge
- 1.2. Anàlisi del llenguatge infantil a EI i CI d'EP
- 1.3. Adquisició de la literacitat. La consciència metalingüística
- 1.4. Aprenentatge de segones llengües en entorns multilingües

2. L'ensenyament de la llengua a l'escola

- 2.1. Societat, llengua i escola. Plans Educatius d'Entorn.
- 2.2. La realitat lingüística a Catalunya. Legislació i Estatut
- 2.3. La immersió lingüística. Fonaments i característiques dels programes d'immersió
- 2.4. Llengua i currículum d'EI i EP. Capacitats, competències, objectius i continguts en l'àrea de llengua. Projecte Lingüístic de centre.

3. Didàctica de la llengua oral

- 3.1. Fonètica i fonologia aplicada: consciència fonològica. Plantejament a l'aula
- 3.2. El paper dels docents en situacions d'ensenyament-aprenentatge de la llengua oral: intervencions, interaccions en converses i en rutines
- 3.3. Lèxic i llenguatge. La transmissió de les primeres literatures
- 3.4. Els materials i l'organització dels espais: activitats en racons de llengua oral
- 3.5. De la llengua oral a la llengua escrita

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. Els professors en faran el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories. Convé tenir en compte que:

- Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius d'ortografia, lèxic, morfosintaxi, fonètica).
- Pel que fa a les activitats orals, es tindran en compte els criteris de correcció propis de l'estàndard oral i l'aplicació i seguiment de les pautes de producció de textos orals proposades a l'assignatura ?Tècniques de comunicació i d'expressió? de 1r curs del Grau.

Avaluació de resultats:

La nota final de l'assignatura serà el resultat de quatre notes parcials, que convé tenir aprovades per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Examen parcial: 40%
- Activitats i anàlisi de casos: 30%
- Creació i exposició d'un racó/material de llengua oral (en grup): 30%

La recuperació d'una part de l'assignatura és possible sempre que les tasques suspeses no superin el 50% de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Arenas i Sampera, Joaquim; Muset i Adel, Margarita. *La immersió lingüística a Catalunya, un projecte compartit*. Vic: Eumo Editorial, 2008.
- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3i4, 1997.
- Bigas, M.; Correig, M. *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Bikandi, Uri Ruiz. *Didáctica de segundas lenguas para la educación infantil y primaria*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Cassany, D. i altres. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 2006.
- Fons, Montserrat. *Llegir i escriure per viure*. Barcelona: La Galera, 2003.
- Forés, P. i altres. *Contes per parlar: una proposta de treball per a la Immersió a Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de sons i sorolls*. Vic: Editorial l'Àlber, 1997.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó dels llavis*. Vic: Editorial l'Àlber, 1999.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de la llengua*. Vic: Editorial l'Àlber, 1999.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Els sons entremaliats*. Vic: Editorial l'Àlber, 2002.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de jocs fonològics*. Vic: Editorial l'Àlber, 2002.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de ritme i audició*. Vic: Editorial l'Àlber, 2003.
- Mollà, T. *Manual de sociolingüística*. València: Bromera, 2002.
- Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
- Sanz, G. *Comunicació efectiva a l'aula: tècniques d'expressió oral per a docents*. Barcelona: Graó, 2005.
- Tió, J. *Jocs de consciència fonològica*. Vic: Editorial l'Àlber, 2006.
- Tió, J. *Jocs de lèxic i expressió*. Vic: Editorial l'Àlber, 2006.
- Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Eduoc/Proa, 1998.
- Voltas, M. (coord.). *La immersió lingüística a parvulari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1989.

Complementària

- Alcoverro, C. ?La llengua oral en la infància? *Escola Catalana*, núm. 433, 2006.
- Artigas, R.(coord.). *Habilitats comunicatives. Una reflexió sobre les usos lingüístics*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- DDAA. ?La immersió als Països Catalans?. *Escola Catalana*, 272, 1990 (número monogràfic)
- DDAA. *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: EUMO Editorial, 1992.
- Boix, E.; Vila, F.X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
- López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.

Revistes

- *Articles de didàctica de la llengua i la literatura*
- *Aula d'Innovació Educativa*
- *Escola Catalana*
- *Guix*
- *In-fàn-ci-a*

Documents electrònics

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació: www.edu365.cat
- Institut d'Estudis Catalans: www.iec.cat
- Serveis Lingüístics de la UVic: www.uvic.cat/sl/index.php
- XTEC (Xarxa de Telecomunicacions Educatives de Catalunya): www.xtec.cat
- Immersió Lingüística: revista d'Ensenyament integrat de Llengües i Continguts: <http://www.xtec.cat/sedec/iepi/revista.htm>
- Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics. Els programes de canvi de llengua de la llar a l'escola: aspectes metodològics i organitzatius: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/consell-comissio_immersio.pdf

Didàctica del Llenguatge II

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Vanesa Amat Castells

OBJECTIUS:

L'assignatura està orientada a proporcionar als estudiants -futurs mestres els coneixements, les estratègies i els recursos necessaris per a l'ensenyament-aprenentatge de la lectoescriptura en el segon cicle d'Educació Infantil i a Cicle Inicial d'Educació Primària. En concret, s'estudien les diferents metodologies que s'han utilitzat per a l'adquisició del mecanisme de lectura i escriptura i es fa especial èmfasi en els enfocaments actuals. A més, s'aprofundeix en els processos de descoberta i evolució de la lectura i l'escriptura dels infants, en l'anàlisi i la creació de materials i recursos i en les estratègies didàctiques dels docents.

Objectius

- Aprofundir en els objectius, les competències i els continguts propis de l'àmbit de llengües a l'Educació Infantil i en concret en els que fan referència a les habilitats escrites.
- Dotar l'alumnat dels elements teòrics que li permetin entendre la complexitat de l'ensenyament de la llengua escrita a l'escola.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a l'ensenyament-aprenentatge dels mecanismes de lectura i escriptura.
- Adquirir criteris sòlids per a l'anàlisi de textos dels infants i per a l'elaboració d'activitats de llengua escrita que permetin dur a terme un plantejament adequat de la lectoescriptura al segon cicle d'Educació Infantil i al Cicle Inicial d'EP.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Respon de manera creativa i innovadora als problemes derivats de l'aprenentatge de les llengües i la literatura (RA1).
- Coneix els processos propis de l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i selecciona, organitza i aplica estratègies docents per a l'atenció personalitzada (RA2, RA8).
- Utilitza estratègies i recursos diversificats per a la dinamització de la lectura i la literatura (RA6).
- Coneix les metodologies, els recursos i els materials necessaris per a l'aprenentatge de la lectoescriptura (RA2).
- Avalua pràctiques professionals en contextos emergents i globals i proposa línies d'intervenció ajustades a les diferents realitats (RA10).

COMPETÈNCIES

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Promoure l'aprenentatge del llenguatge i de les llengües en l'educació infantil en entorns multilingües a través de diferents estratègies i recursos que fomentin la sensibilitat literària i les competències comunicatives.

Transversals

- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.

CONTINGUTS:

---

1. Història i evolució de l'aprenentatge de la lectoescriptura

- 1.1. Els sistemes d'escriptura i el sistema alfabètic d'escriptura
- 1.2. Llengua oral i llengua escrita: la literacitat
- 1.3. Alfabetització i aprenentatge del codi. Concepte de lectura i escriptura
- 1.4. L'aprenentatge de la lectoescriptura a Parvulari i Cicle Inicial.

2. Didàctica de l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura

- 2.1. Les metodologies científiques: enfocaments analítics, globals i interactius
- 2.2. Evolució del procés lector i de les habilitats implicades en la lectura. Etapes i materials específics
- 2.3. Evolució del procés de l'escriptura. Anàlisi de textos d'infants d'EI i CI. Ortografia natural i arbitrària
- 2.4. Recursos per a l'aprenentatge de la lectoescriptura. Anàlisi de materials específics
- 2.5. Foment de la llengua escrita i l'animació a la lectura i a l'escriptura. Creació de racons, espais i contextos de llengua escrita

3. Enfocament de la lectoescriptura a les aules d'immersió

- 3.1. Aprenentatge de la lectura i l'escriptura en entorns multilingües
- 3.2. Materials i recursos per a l'aula d'immersió
- 3.3. Creació de contextos rics per a l'estimulació de la llengua escrita

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran assolir els continguts de l'assignatura. Els professors en faran el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Convé tenir en compte que:

- Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius d'ortografia, lèxic, morfosintaxi, puntuació i fonètica).
- Pel que fa a les activitats orals, es tindran en compte els criteris de correcció propis de l'estàndard oral i l'aplicació i seguiment de les pautes de producció de textos orals proposades a l'assignatura ?Tècniques de comunicació i d'expressió? de 1r curs del Grau.

Avaluació de resultats:

La nota final de l'assignatura serà el resultat de quatre notes parcials, que convé tenir aprovades per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Activitats en grup i anàlisi de casos: 20%
- Recerca, creació i exposició d'una proposta de lectoescriptura (en grup): 20%
- Reflexió individual sobre la lectoescriptura a l'aula: 20%
- Examen parcial (al final del semestre): 40%

La recuperació d'una part del'assignatura es farà en el període establert al final del semestre, sempre que les tasques suspeses no superin el 50% de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Bigas, M. i Correig, M.(ed.). *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Colomer, T. i Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Rosa Sensat/Ed. 62, 1991.
- Díez de Ulzurún, A. et al. *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'una perspectiva constructivista*. Vol. I i II. Barcelona: Graó, 1999.
- Fons, Montserrat. *Llegir i escriure per viure*. Barcelona: La Galera, 2003.
- Gómez, Josepa. *Educació emocional i llenguatge en el marc de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002.

Complementària

- Artigas, R. (coord.). *Habilitats comunicatives. Una reflexió sobre les usos lingüístics*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Assessoria Didàctica del Català. *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona: Biblograf, 1978.
- Barjuan, R. i Maimir, D. *Tallers de llenguatge* (4 volums). Vic: Edicions l'Àlber, 2004.
- Calmy, Giselle. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976.
- Codina, F. i Fargas, A. *Proposta de classificació dels errors d'ortografia*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Duran, T. i Ros, R. *Primeres literatures: Llegir abans de llegir*. Barcelona: Pirene, 1998.
- DDAA. La immersió als Països Catalans. *Escola Catalana*, 272, 1990 (número monogràfic)
- DDAA. *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: EUMO Editorial, 1992.
- Freinet, Célestine. *El text lliure*. Barcelona: Laia, 1977.
- Galí, Alexandre. *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino, 1971.
- Montessori, Maria. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Ribera, Paulina. *El repte d'ensenyar a escriure. L'inici de la producció de textos en Educació Infantil*. València: Perifèric Edicions, 2008.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia: introducció a l'art d'inventar històries*. Barcelona: Educaula, 2009.
- Solé, Isabel. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó Editorial/ICE, 1992.
- Teberosky, Ana. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.
- Tuson, Jesús. *L'escriptura necessària*. Dins: *Mirades al segle XXI*. Vic: Eumo Editorial, p. 49-80.

Revistes

- *Monogràfic. Aprenentatge de la lectoescriptura*. Guix, núm. 219, 1996.
- *Monogràfic. Aprendre a llegir i a escriure al cicle inicial, moment clau de l'escolaritat obligatòria*. Guix, núm. 363, 2010.
- *Monogràfic. Aprendre de llegir i d'escriure, un procés de recerca de sentit. Perspectiva escolar*, núm. 239, 1999.
- *Monogràfic. Viure i escriure. Escola Catalana*, núm. 443, 2007.

- *Monogràfic. El primer aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Articles: Revista de Didàctica de la Llengua i la Literatura*, núm. 40, 2006.

Documents electrònics

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació: www.edu365.cat
- Institut d'Estudis Catalans: www.iec.cat
- Serveis Lingüístics de la UVic: www.uvic.cat/sl/index.php
- XTEC (Xarxa de Telecomunicacions Educatives de Catalunya): www.xtec.cat
- Immersió Lingüística: revista d'Ensenyament integrat de Llengües i Continguts: <http://www.xtec.cat/sedec/iepi/revista.htm>
- Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics. Els programes de canvi de llengua de la llar a l'escola: aspectes metodològics i organitzatius: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/consell-comissio_immersio.pdf
- Foment de la Lectura. Ministerio de Educación: www.leer.es

Educació Musical II

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Mercè Carrera Peruga

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té la finalitat de dotar l'alumnat d'un ampli repertori de cançons, jocs musicals, danses i altres manifestacions musicals que els permeti utilitzar la música a l'aula. Seguint els objectius marcats en l'assignatura Educació Musical I, que es realitza al 2n curs del Grau en Educació Infantil, se seguirà buscant que l'alumne vivenciï la música en totes les seves vessants per tal d'ajudar-lo a esdevenir un mestre creatiu que sàpiga educar i fer créixer als infants amb totes les eines i recursos musicals que tindrà a l'abast.

- Pendre consciència de la importància de la música en l'educació infantil
- Adquirir els coneixements metodològics i els criteris didàctics apropiats per a l'ensenyament i el treball musical en l'etapa de l'educació infantil.
- Aprofundir en tècniques i recursos didàctics útils per a la futura pràctica professional.
- Saber emprar la veu i el cos com a vehicle didacticopedagògic.
- Saber relacionar i generar activitats referents al cos i música en diferents manifestacions
- Experimentar, vivenciar i saber organitzar i gestionar jocs musicals, tant a l'aula com a l'escola.
- Ser capaç d'adaptar i adequar els materials d'ensenyament-aprenentatge a tot l'alumnat dins un enfocament inclusiu.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- 86. Mostra sensibilitat per a l'expressió de la musical (RA1)
- 88. Utilitza diferents recursos musicals per a la seva aplicació a l'aula (RA12, RA5)
- 91. Coneix i utilitza els diferents elements del currículum de l'educació artística per a la planificació, avaluació i el desenvolupament d'aquest llenguatge en l'educació infantil (RA6)
- 95. Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió (RA10)
- 96. Assumeix diferents responsabilitats en el treball individual i col.laboratiu i avalua els resultats obtinguts (RA11)

COMPETÈNCIES

Generals

- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

- La importància de la cançó i el cos en l'educació musical i en el desenvolupament cognitiu i emocional de l'infant
- Veu i tècnica vocal
- Cançó i repertori
- El cos i la música
- Danses
- Jocs musicals i transversalitat
- L'educació de l'oïda i el seu desenvolupament
- Recursos metodològics per a l'escolta de música a l'aula

AVALUACIÓ:

L'alumnat haurà de demostrar la seva capacitat de:

- Crear, ensenyar i dirigir cançons i danses, destinades als infants d'educació infantil.
- Adaptar i adequar activitats musicals d'ensenyament-aprenentatge per a nenes i nens d'educació infantil
- Utilitzar les diferents manifestacions musicals com a recurs per a les diferents activitats educatives de l'aula de 0 a 6 anys.

Les activitats d'avaluació es faran a través de treballs individuals, en grup i proves pràctiques i escrites.

- 25% de la nota final serà a partir dels exercicis pràctics en grup
- 25% de la nota final serà a partir dels exercicis pràctics individuals
- 5% de la participació i intervenció a classe
- 45% de la prova escrita

En les qualificacions finals es tindran en compte aspectes avaluatius de procés i de resultat.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Alsina, P i altres (2008). *La música en la escuela infantil (0-6)*. Barcelona: Graó.
- Badia, M.; Vidal, A. (2005). *TAT! Recull de moxaines, jocs i cançons per a infants*. Tarragona: Arola Editors.
- Bonal, M.D.; Martorell, M. (2000) *L'esquix II*. Sant Boi de Llobregat: Dinsic.
- Busqué, M. (1995) *Violet St. Pere i Violet St. Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Busqué, M., Pujols, M.A. (1996). *Ximic, jocs musicals tradicionals catalans*. Berga: Amalgama.
- Pascual, P. (2006). *Didáctica de la música Infantil*. Prentice-Hall

• Complementària

- Alsina, P. (1997) *El area de educación musical*. Barcelona: Graó.
- Alsina, J. (2003) *Olla de grills. Cançons i danses per celebrar les festes*. Barcelona: Graó.
- Autors diversos (2004) *La veu. Orientacions pràctiques*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Blaser, A. (2001). *Música y movimiento. Actividades rítmicas en el aula*. Barcelona: Graó.
- Busqué, M.; Malagarriga, T. (1982) *La música al parvulari i al jardí d'infància*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Giménez, T. *La volta al món amb 25 cançons* (2 vols). Barcelona: La Galera.
- González, O. (2010) *Cançons d'arreu del món*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Maideu, J. (1992). *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial.
- Maideu, J. (1995). *Instrumentos musicales*. Vic: Eumo Editorial.
- Malagarriga, T. (2002). *Dites i cançons. Instrumentades per als més petits*. Barcelona: Amalgama.
- Malagarriga, T., Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC.
- Pascual, P. (2010). *Didáctica de la música. Infantil*. Madrid. Pearson/Prentice Hall
- Ribas, A i d'altres (1999). *Iniciar la música a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Schafer, R. M. (1998) *Cuando las palabras cantan*. Buenos Aires: Ricordi Americana.
- Segarra, I. i d'altres. (1989). *Juguem cantant I i II*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat
- Storms, G. (2005) *101 juegos musicales. Divertirse y aprender con juegos musicales*. Barcelona: Graó.
- Thilde, L. (2001). *66 juegos de manos: Juegos rítmicos para manos y dedos*. Madrid: Akal.
- Vanderspar, E (1990). *Manual Jaques-Dalcroze*. Barcelona: Dinsic.
- Vilar, J.M. (1994). *Recursos per aprendre a escoltar música*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Willems, E. (1986). *La preparación musical de los más pequeños*. Buenos Aires: Audeba.

Webgrafia

- www.percusion-corporal.com/
- www.amapei.com

Teaching English

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 3,0

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Núria Medina Casanovas

OBJECTIUS:

The subject introduces basic concepts related to teaching English as a foreign language in Early Years using a twofold contextual and methodological point of view. The approach of the subject not only promotes a reflection on the process of teaching English as a foreign language in Early Years but also gives information to the teacher trainee about the importance of English in the present European dimension of Education.

Students will be required to:

- ? Establish foreign language acquisition in the school framework.
- ? Analyse and reflects upon the process of learning a foreign language.
- ? Learn strategies to develop the linguistic competence of the Early Years pupils.
- ? Acquire methodological resources for the teaching of English to Early Years.
- ? Learn how to create a teaching unit.
- ? Improve the communicative competence in English.
- ? Become conscious of the use of English as an international language.
- ? Develop active participation in class and a sense of responsibility of their own learning process.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Analitza les variants més importants de les situacions d'aprenentatge de la llengua anglesa. (RA 3)
Planteja objectius i estratègies d'aprenentatge a partir de l'anàlisi de les situacions concretes. (RA2)
Coneix l'estructura general i els objectius del currículum de la llengua estrangera de infantil. (RA2)
Dissenya i planifica situacions d'aprenentatge en coherència amb l'ordenació curricular de l'àrea de llengua i literatura. (RA 6)
Coneix els processos d'aprenentatge lingüístic (oral i escrit) de l'alumne d'infantil. (RA3)
Analitza l'expressió oral i escrita i la comprensió oral i lectora de l'alumne d'infantil. (RA 3)
Coneix els enfocaments didàctics, els materials, la tipologia d'activitats d'aprenentatge i d'avaluació i el treball per projectes i les propostes més aplicables a l'àrea de llengua d'infantil. (RA 5)
Dissenya i planifica activitats d'aprenentatge i d'avaluació. (RA 2) (RA 5)
Actua amb compromís i responsabilitat en les situacions habituals i aquelles que són pròpies de la professió. (RA 7)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Promoure l'aprenentatge del llenguatge i de les llengües en l'educació infantil en entorns multilingües a través de diferents estratègies i recursos que fomentin la sensibilitat literària i les competències comunicatives.

CONTINGUTS:

---

1. Teaching English in Early Years
  1. The organization of English in Infant education.
  2. Content-Based Teaching in Early Years.
  3. Innovation projects.
2. How Children learn a foreign language
  1. Basic principles of foreign language acquisition.
  2. The Very Young EFL Learner. Characteristics and language development.
3. How to teach English in Primary Education
  1. Listening and Speaking
  2. Story telling
  3. Songs and Nursery Rhymes
  4. Games
  5. Arts and Crafts
  6. Drama activities

AVALUACIÓ:

Process evaluation

The subject will be continually assessed. During the academic year the student will be asked to perform several oral and written tasks, individually and in groups, in and outside the class according to an established plan of work, which will be given at the beginning of the academic year. The lecturers will be assessing the tasks in the directed work sessions.

? Students are required to obtain a mark of 5 or more for each of the assessed tasks and exams.

? If one (or more) of the assessed pieces of work fails to obtain a mark of 5 or more after the recuperation period, the whole subject will have to be repeated.

? All assessed pieces of work must be presented in accordance with the established deadline.

Evaluation of results

The Final Mark is calculated in the following way:

? Exams (2): 50% (25% each)

? Group work on research of information about a school: 10%

? Written teaching unit: 20%

? Oral presentation of the teaching unit: 20%

It is not possible to recuperate any assessed work that was not presented on time.

The assessed tasks can be presented again, with the appropriate improvements made, during the final week of the subject. The recuperation of the exams will be done during the recuperation week.

You can not take another exam to improve your mark.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Reilly, V.; Ward, S. 1997. *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press
- Roth, G. 1998 *Teaching Very Young Children. Pre-School and Early Primary*. London: Richmond, Richmond Handbooks for English Teachers.

Complementària

- Mur, O. 1998. *Como introducir el inglés en educación infantil*. Madrid: Editorial Escuela Española.
- Perez, P.; Roig, V. 2004. *Enseñar y aprender inglés en educación infantil y primaria (vol. 1& 2)*. ICE Universitat de Barcelona, Cuadernos de Educación.

Pràctiques II

Tipologia: Pràctiques Externes (PE)

Crèdits: 15,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT RESPONSABLE

- Berta Vila Saborit

OBJECTIUS:

- Conèixer el context i el treball educatiu que es desenvolupa a l'escola de pràctiques i participar en la seva dinàmica general.
- Descriure i analitzar el context social i cultural de l'escola i les característiques del centre com a institució.
- Observar sistemàticament els contextos de comunicació i aprenentatge que es donen a l'etapa 0-6.
- Analitzar la pràctica educativa de l'aula.
- Descriure i analitzar els elements que defineixen la dinàmica del grup classe, les característiques dels infants, el sistema de relacions...
- Planificar, desenvolupar, documentar i avaluar, d'acord amb els tutors/es, una intervenció educativa.
- Reflexionar de forma sistemàtica, crítica i constructiva sobre la pròpia pràctica.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Analitza pràctiques educatives desenvolupades en diferents contextos escolars des de la figura del mestre d'educació infantil. (RA 1)
- Planifica i gestiona intervencions a l'aula en coherència al marc curricular actual i d'acord a les necessitats del context. (RA 4)
- Intervé en situacions educatives de manera activa i responsable. (RA 5)
- Mostra capacitat de treball en equip i de coordinació entre diferents professionals. (RA 6)
- Comunica a tot tipus d'audiències (especialitzades o no) de forma clara i precisa coneixements, metodologia, idees, problemes i solucions en l'àmbit de l'educació infantil. (RA 8)
- Avalua de manera global els processos d'aprenentatge duts a terme a través d'un seguiment individualitzat per part del tutor. (RA 9)
- Defineix objectius d'aprenentatge guiats pel tutor i dissenya processos de desenvolupament coherents i realistes amb els mateixos objectius i el temps de què es disposa. (RA 12)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.

Bàsiques

- Ser capaç de transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Projectar els valors de l'emprenedoria i la innovació en l'exercici de la trajectòria personal acadèmica i professional, a través del contacte amb diferents realitats de la pràctica i amb motivació envers el desenvolupament professional.

CONTINGUTS:

---

1. L'escola, un sistema de relacions
2. L'observació i l'escolta actives
3. La documentació
4. Programació, planificació, projectació
5. La reflexió i el propi procés d'aprenentatge

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final serà el resultat de tres notes parcials, cadascuna de les quals ha de ser igual o superior a l'aprovat (5), i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

A. Estada a l'escola: 40%. Responsable d'avaluació: Tutor/a de l'escola

Informe del tutor/a del centre contrastat amb les entrevistes amb el/la tutor/a de la UVic.

B. Treball de Pràctiques: 40%. Responsable d'avaluació: Tutor/a de Pràctiques de la UVic

Avaluació del procés (tasques i planificació de la intervenció): 20%.

C. Seminari: 20%. Responsable d'avaluació: Tutor/a de Pràctiques de la UVic

Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut.

Durant el maig (i d'acord amb la data publicada al guió), el tutor/a de la UVic comunicarà els resultats d'avaluació a l'estudiant.

Cal tenir en compte que el seminari, l'estada a l'escola i les sessions de tutoria no es poden recuperar. A principis de juny (i segons el calendari de cada curs) es podran refer tasques o activitats del Treball de Pràctiques que hagin estat lliurades prèviament i que tinguin uns mínims de correcció.

BIBLIOGRAFIA:

- Agelet, J. i altres. (2001) *Estrategias organizativas de aula. Propuestas para atender la diversidad*. Barcelona: Graó.
- Aránega, S. (2009) *La programació en el nou currículum*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Argüís, R. i altres. (2001) *La acción tutorial. El alumnado toma la palabra*. Barcelona: Graó.
- Bassedas, E.; Huguet, T., Solé, I. (1996) *Aprender i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó.
- Bernal, M.C. i altres. (1996) *L'educació infantil, una nova etapa*. Barcelona: ICE Graó.
- De Pablo, P. i Trueba, B. (1994) *Espacios y recursos para ti, para mi, para todos. Diseñar ambientes en educación infantil*. Madrid: Editorial Escuela Española.
- Decret 101/2010, de 3 d'agost 2010 (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya Núm.5686 ? 5.8.2010), Departament d'Educació. Desplegament del currículum a l'Educació Infantil., primer cicle. Barcelona, Generalitat de Catalunya.
- Decret 181/2008, de 9 de setembre 2008 (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya Núm. 5216 ? 16.9.2008), Departament d'Educació. Desplegament del currículum a l'Educació Infantil, segon cicle. Barcelona, Generalitat de Catalunya.
- Franch, J.; Pèlach, J. (1986) Construir un projecte d'escola. Vic: EUMO, Col·lecció Interseccions, 3.
- Goldschmied, E. (1998) *Educar l'infant a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Gómez, J. i altres. "Diari escolar" a *Guix*, 187, p.59-61.
- Harms, T. i Clidford, R.M. (1990) *Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana*. Madrid: Aprendizaje Visor.
- Jubete, M. (2004) *Espais i temps per al joc*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Díez, M.C. (2011) *Les arrecades de la mestra*. Barcelona: Graó (lectura obligatòria 3-6)
- Òdena, P. *L'infant i l'escola bressol*. (2011) Col·lecció Temes d'Infància, 4. Barcelona: Rosa Sensat.
- Postman, N. (2000) *Fi de l'educació. Una redefinició del valor de l'escola*. Vic: Eumo Editorial.
- Quinto Borghi, B. (2010) *Educar en el 0-3. La práctica reflexiva en los nidi d'infanzia*. Biblioteca de Infantil 27. Barcelona: Graó. (lectura obligatòria 0-3)
- Silzberger-Wintenberg, I.; Henry, G.; Osborne, E. (1989) *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Edicions 62.
- Torrents, M. (1988) *Aprender a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial.
- Xarxa Territorial d'Educació Infantil Catalunya (2005) *L'educació de 0 a 6 anys avui: Espais i Materials*, Col·lecció Temes d'Infància, 51. Barcelona: Rosa Sensat.
- Xarxa Territorial d'Educació Infantil Catalunya (2009) *Documentar, una mirada nova*. Col·lecció Temes d'Infància, 60. Barcelona: Rosa Sensat.

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE QUART CURS

Didàctica de la Matemàtica II

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Isabel Sellas Ayats
- Sònia Esteve Frigola

OBJECTIUS:

Didàctica de la Matemàtica II és una assignatura de quart curs que forma part de la matèria principal Didàctica de la Matemàtica, en la qual hi ha inclosa també Didàctica de la Matemàtica I que es fa a tercer curs. Els objectius de l'assignatura són:

- Conèixer les principals nocions de la didàctica de la numeració i el càlcul, la mesura, l'àlgebra, l'estadística i la probabilitat a parvulari.
- Conèixer aspectes sobre l'aprenentatge de la numeració i el càlcul, la mesura, l'àlgebra, l'estadística i la probabilitat a parvulari.
- Conèixer els recursos didàctics i materials per l'ensenyament i aprenentatge de la numeració i el càlcul, la mesura, l'àlgebra, l'estadística i la probabilitat a parvulari.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

76. Identifica las bases de la construcció del coneixement en l'àmbit matemàtic així com les principals estratègies metodològiques i cognitives que afavoreixen aquesta construcció (RA1)

77. Analitza els processos d'ensenyament i aprenentatge així com d'avaluació, que es desenvolupen entorn de l'àmbit matemàtic en l'educació infantil (RA2)

78. Identifica els principals indicadors de la competència matemàtica i proposa seqüències d'aprenentatge adequades per la seva adquisició (Ra3)

81. Identifica els principals factors de diversitat en l'aprenentatge de les matemàtiques així com també les necessitats que se'n deriven i la resposta educativa que requereixen (RA6)

83. Analitza coneixements pròpis de l'àmbit i la seva contextualització en entorns nacionals i internacionals (RA8)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

CONTINGUTS:

---

1. Matemàtiques a parvulari
  - 1.1. L'aprenentatge de la numeració i el càlcul a parvulari
  - 1.2. L'aprenentatge de la mesura al parvulari
  - 1.3. L'aprenentatge de l'estadística i la probabilitat a parvulari
  - 1.4. L'aprenentatge de l'àlgebra a parvulari
2. Recursos i materials per l'aprenentatge de les matemàtiques

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Tutories en grup per al seguiment dels aprenentatges
- Qüestionari d'autoavaluació
- Revisió de les tasques que es vagin realitzant durant el semestre

Avaluació de resultats:

- Realització d'una prova dels continguts de l'assignatura (50%)
- Treballs (50%)

Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a 5.
En la setmana de recuperacions, caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Berdoneau, C. *Matemáticas activas (2-6 años)*. Barcelona: Graó, 2007
- KAMII, Constance. *Young children reinvent arithmetic. Implications of Piaget's theory*. New York: Teachers College Press, 2000
- Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales, 2003.

Complementària

- Boulton-Lesis, G., Wilss, L., & Mutch, S. *An analysis of young children's strategies and devices for length measurement*. Journal of Mathematical Behavior, 15, 329-347, 1996
- Bresser, R.; Holtzman, C. *Minilessons for Math Practice. Grades k-2*. Sausalito, CA: Math Solutions Publications, cop, 2006.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Chapin, Suzanne H. *Math matters: understanding the math you teach, grades K-8*. Sausalito, CA: Math Solutions Publications, cop. 2006.
- Cockburn, A.D.; Littler, G. *Mathematical misconceptions*. London: SAGE Publications Ltd, 2008.
- Copley, J.V., Glass, K., Nix, L., Faseler, A., De Jesus, M., and Tanksley, S. *Measuring experiences for young children*. Teaching Children Mathematics. pg. 314-319, 2004, February
- KAMII, Constance. *El número en la educación preescolar*. 7ena ed. Madrid: Antonio Machado libros, 2003
- National Council of Teachers of Mathematics. *Assessment Standards for School Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1995.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Professional Standards for Teaching Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1991.
- Outhred, L.N., & Mitchelmore, M. C. *Young children's intuitive understanding of rectangular area measurement*. Journal for Research in Mathematics Education, 31, 144-167, 2000.
- Polya, G. *Cómo plantear y resolver problemas*. Mèxic: Trillas, 1982.
- Saá, M.D. *Las matemáticas de los cuentos y las canciones*. Madrid: Editorial EOS, 2002.

Revistes

- *Biaix*: revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya.
- *Educar*: Revista del Departament de Pedagogia i Didàctica.
- *Suma*: revista sobre l'ensenyança i l'aprenentatge de les matemàtiques. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas.
- *Uno*: revista de didáctica de las matemáticas. Barcelona: Graó Educación.
- *Revista Iberoamericana de Educación Matemática*. Disponible a:
<http://www.fisem.org/paginas/union/revista.php>

Didàctica del Coneixement del Medi II

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Arnau Amat Vinyoles
- Jordi Martí Feixas

OBJECTIUS:

Partint dels coneixements introduïts a Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic (1r curs), l'assignatura obligatòria de Didàctica del Coneixement del Medi II introdueix els coneixements didàctics fonamentals per a l'ensenyament de les ciències a l'Educació Infantil. Aquest conjunt de coneixements ha de permetre que els/les estudiants puguin planificar intervencions a l'aula ben fonamentades, i dirigides a promoure l'evolució progressiva tant del pensament científic com de les habilitats d'investigació científica dels infants.

Objectius

- Adquirir una visió de la ciència i de l'activitat científica ben fonamentada epistemològicament.
- Familiaritzar-se amb l'activitat científica participant activament en investigacions breus.
- Comprendre les característiques més fonamentals de com els infants construeixen coneixement sobre el medi físic i natural.
- Conformar un model didàctic centrat en la investigació activa dels nens i nenes i en els processos d'evolució del pensament científic infantil.
- Conèixer els continguts i les orientacions curriculars del currículum de l'etapa 3-6.
- Dissenyar seqüències d'activitats aplicant els coneixements adquirits.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Analitza críticament materials educatius i didàctics d'utilització per a l'aprenentatge del coneixement del medi (RA1)

Coneix els principals continguts curriculars així com les seqüències d'aprenentatge d'aquestes àrees al llarg de l'educació infantil (RA2)

Aplica tècniques de pensament crític i de la metodologia científica per a l'ensenyament de les ciències a l'escola (RA3)

Identifica necessitats educatives en el procés d'aprenentatge que poden interferir en el progrés de l'alumne en aquesta àrea i ajusta la seva intervenció a aquestes necessitats (RA5)

Comprèn en profunditat els aspectes teòrics i pràctics i la metodologia de treball de l'educació infantil (RA7)

Mostra habilitats per la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió (RA8).

COMPETÈNCIES

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

---

1. L'ensenyament-aprenentatge de les ciències a l'etapa 3-6.
  - 1.1 La naturalesa de l'activitat científica com a referent per a la ciència escolar.
    - 1.1.1 Processos característics de l'activitat científica.
  - 1.2. L'evolució del pensament científic.
    - 1.2.1 El paper del coneixement intuïtiu dels infants en l'aprenentatge del coneixement científic.
    - 1.2.2 La importància dels llenguatges en la construcció de coneixement científic.
  - 1.3. El currículum d'Educació Infantil i el desenvolupament de capacitats.
  - 1.4. L'organització de l'aula: temps, espais, materials, agrupaments...
2. El disseny de seqüències d'activitats per treballar les ciències a l'etapa 3-6.
  - 2.1. Exemples d'activitats i propostes de seqüenciació.
  - 2.2. Materials i recursos de l'Aula de Ciències.
3. Aprendre ciències a l'Educació Infantil
  - 3.1. Aprendre sobre els éssers vius
  - 3.2. Aprendre sobre els objectes i materials, les seves propietats i els seus comportaments.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

- Qüestionari inicial d'autoavaluació.
- Diari d'autoreflexió

Avaluació de resultats

- Prova final (40%)
- Treball en petit grup: disseny i revisió d'una UD (40%)
- Treball d'investigació individual (20%)

Aquestes notes només faran mitjana en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a 4. Cada activitat d'avaluació és recuperable, sempre i quan el conjunt d'elements a recuperar no superi el 50%.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Brunton, P.; Thornton, L. *Science in the early years: building firm foundations from birth to five*. London: SAGE. 2010
- Eshach, M. *Science literacy in primary schools and pre-schools*. Dordrecht: Springer. 2006.
- Gelman, R. et al. *Preschool pathways to science. Facilitating scientific ways of thinking, talking, doing and understanding*. London: Paul Brookes Publishing. 2010.
- Gené, A.; Cortada, T. et al. *Pensar, que bé! Com acompanyar els infants a descobrir el món*. Lleida: Pagès, 2007.
- Majoral, S. *Seguint el fil de les propostes dels infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2012
- Vega, S. *Ciencias 3-6. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil*. Barcelona: Graó, 2012.
- Vila, B.; Cardo, C. *Material sensorial (0-3 años). Manipulación y experimentación*. Barcelona: Graó, 2005.

Complementària

- Carter, G. *Jardineria con Hierbas*. Madrid: Celeste Ediciones, 1999
- Falcó, M. i Moreno, O. *Petites Investigacions*. Barcelona: Edicions la Magrana, 1999
- Feu, M.T.; Schaaff, O. *Descoberta de l'entorn 3-6*. Barcelona: Ciència Activa, 1998.
- Izquierdo, M. *Química a Infantil i Primària. Una nova mirada*. Barcelona: Graó. 2011.
- Ruhí, Vidal A. *Natura al teu jardí. Guia pràctica per conèixer i acollir fauna propera*. Figueres: Brau Edicions, 2007

Revistes d'interès

In-fan-cia

Guix

Perspectiva Escolar

Science & Children

Primary Science Review

Literatura Infantil

Tipologia: Obligatòria (OB)

Crèdits: 3,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- M. Carme Bernal Creus
- Rosa Maria Güell Devesa

OBJECTIUS:

L'assignatura ofereix una mirada d'aprofundiment en la Literatura Infantil i Juvenil i la seva didàctica. Té per objectiu dotar l'alumnat de coneixements, estratègies i recursos per al foment de la literatura a l'escola i de l'educació literària, tant a l'etapa d'Educació Infantil com a l'Educació Primària.

Objectius:

- Conèixer les principals produccions de la literatura infantil universal que s'han elaborat en diferents contextos temporals i espacials.
- Saber analitzar els principals trets constitutius de la narració tradicional i la d'autor a partir del coneixement dels principals estudis teòrics sobre el tema.
- Adquirir estratègies per al tractament del llenguatge poètic a l'escola de textos d'autors que escriuen per a adults i d'autors que escriuen per a infants.
- Tenir recursos per a l'elecció i valoració dels àlbums, com a producció específica de la literatura per a infants, considerant les característiques del codi textual i visual.
- Conèixer el funcionament bàsic de la biblioteca pública, d'escola i d'aula.
- Saber dominar tècniques i estratègies per fomentar l'experiència literària dels infants.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Respon de forma creativa i innovadora a problemes derivats de la llengua i la literatura. (RA1)

Coneix els diferents gèneres literaris adreçats a l'Educació Infantil. (RA3)

Utilitza estratègies i recursos diversificats per a la dinamització de la literatura.(RA6)

Té competències per a l'organització de la biblioteca d'aula i la biblioteca escolar i seleccionar els llibres més adequats. (RA8)

En les situacions habituals de la professió actua amb compromís i responsabilitat (RA9)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Promoure l'aprenentatge del llenguatge i de les llengües en l'educació infantil en entorns multilingües a través de diferents estratègies i recursos que fomentin la sensibilitat literària i les competències comunicatives.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

---

1. Introducció a la Literatura Infantil: concepte i breu apunt històric
2. La narració tradicional i d'autor
  - 2.1 La narració literària de tradició oral: la rondalla
  - 2.2 Elements constitutius de la rondalla
  - 2.3 Autors i compiladors destacats
3. Introducció al llenguatge poètic
  - 3.1 Primera literatura oral: cantarelles, jocs de falda, endevinalles, etc.
  - 3.2 Anàlisi d'autors i d'obres de poesia d'interès per a l'escola
  - 3.3 El treball de poesia a l'escola
4. Tipologia i anàlisi d'obres de literatura infantil i juvenil
  - 4.1 Tipus d'obres i criteris de selecció i valoració
  - 4.2 Obres originals, adaptacions i recreacions
  - 4.3 Relació del codi textual i visual: l'àlbum il·lustrat i l'imatgiari
  - 4.4 Els mitjans audiovisuals: el cinema i els suports multimèdia
5. La biblioteca d'aula, d'escola i pública. La bebeteca
  - 5.1 Funcions dels diferents tipus de biblioteca
  - 5.2 Activitats de dinamització de la lectura literària
  - 5.3 El paper del mediador en la formació de l'hàbit lector

AVALUACIÓ:

Les activitats d'avaluació es dividiran en dos grans blocs:

- Tasques individuals, en parelles o grup reduït de seguiment dels diferents eixos temàtics de l'assignatura ? 60%
- Treball/s individual/s ? 40%

El termini de lliurament/execució de totes les activitats d'avaluació és improrrogable. Cada bloc s'haurà d'aprovar per separat, i només seran recuperables una part de les tasques i els treballs. Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció no serà avaluada.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Amades, J. *Folklore de Catalunya*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Bassa, R. *Literatura infantil catalana i educació (1939-1985)*. Mallorca: Moll, 1994.
- Bernal, M.C. Rubio, C. *La literatura infantil a Catalunya: 1886-1936. Des dels orígens fins a la Guerra Civil*. Vic: Eumo Editorial, 2002.
- Bettelheim, B. *Psicología de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1978.
- Bravo-Villasante, C. *Historia y antología de la literatura infantil universal*. Valladolid: Miñon, 1988.
- Castillo, M. *Grans il·lustradors catalans de llibre per a infants*. Barcelona: Barcanova, 1997.
- Centelles, J. *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Colomer, T. *La literatura infantil i juvenil catalana: un segle de canvis*. Barcelona: ICE UAB, 2002.
- Duran, T. *Àlbums i altres lectures. Anàlisi dels llibres per a infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2007.
- Escarpit, D. *La literatura infantil y juvenil en Europa*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Janer Manila, G. *La literatura infantil*. Palma de Mallorca: Embat, 1979.
- Lluch, G.; Valriu, C. *La literatura per a infants i joves en català. Anàlisi, gèneres i història*. València: Edicions Bromera, 2013.
- Soler i Amigó, J. *Enciclopèdia de la fantasia popular catalana*. Barcelona: Barcanova, 2000.

Complementària:

- Aloy, J.M. [et al.] *100 llibres de literatura infantil i juvenil en llengua catalana. Dins: Oohéee estudis sobre la creació i edició infantil i juvenil*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 2006.
- Baró, M.; Colomer, T.; Mañá, T. (coord). *El Patrimoni de la imaginació: llibres d'ahir per a lectors d'avui*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 2007.
- Bryant, S.C. *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària, 1996.
- Cerda, H. *Literatura infantil y clases sociales*. Madrid: Akal, 1974.
- Colomer, T. *Introducción a la literatura infantil y juvenil*. Madrid: Síntesis, 1999.
- Duran, T. i Ros, R. *Primeres literatures: llegir abans de saber llegir*. Barcelona: Pirene, 1995.
- Llopis, R. *Historia natural de los cuentos de miedo*. Madrid: Júcar, 1974.
- Lluch, G. (ed.) *De la narrativa oral a la literatura per a infants: invenció d'una tradició literària*. Alzira: Bromera, 2000.
- Meletinski, E. *Estudio estructural y tipológico del cuento*. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1974.
- Pelegrin, A. *La aventura de oír*. Madrid: Cincel, 1982.
- Propp, V. *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos, 1974.
- Teixidor, E. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna, 2007.

Revistes:

- *Faristol. Revista del Llibre infantil i juvenil* (Consell Català del Llibre Infantil y juvenil)- <http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/index.php>
- *Cuadernos de literatura infantil y juvenil* (Clij)- <http://www.revistaclij.com/>

Pràctiques III

Tipologia: Pràctiques Externes (PE)

Crèdits: 18,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT RESPONSABLE

- Berta Vila Saborit

OBJECTIUS:

Pràctiques III és una assignatura obligatòria de 18 ECTS situada a quart curs dels Graus en Mestre d'Educació Infantil (MEI) i en Mestre d'Educació Primària (MEP). En el cas de MEI, les pràctiques es poden fer a qualsevol de les dues etapes d'Educació Infantil (0-3 anys) o (3-6 anys) i en el cas de MEP, en un dels cicles de l'etapa d'Educació Primària (6-12 anys), sempre en un cicle diferent del de Pràctiques II. L'objectiu principal consisteix en la realització d'una intervenció autònoma vinculada a la menció o itinerari d'optativitat de triat per l'estudiant.

Objectius:

1. Conèixer el context i el treball educatiu que es desenvolupa a l'escola de pràctiques i participar en la seva dinàmica general.
2. Analitzar i reflexionar en relació a les funcions i la pràctica docent del mestre de l'àrea [vinculada a la menció o itinerari d'optativitat de l'estudiant] dins l'equip de mestres de l'escola.
3. Analitzar el currículum d'aquesta àrea i reflexionar sobre diferents metodologies i concepcions dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge que hi intervenen.
4. Planificar, desenvolupar i avaluar, d'acord amb els tutors, una intervenció educativa de l'àrea dirigida als alumnes de l'aula.
5. Adquirir més seguretat i coneixements en relació a la tasca de fer de mestre, particularment sobre l'àrea triada, i saber vincular aspectes teòrics i conceptuals tractats al llarg del Grau amb la realitat viscuda al centre.
6. Reflexionar de forma sistemàtica, crítica i constructiva sobre la pròpia pràctica.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Avalua de forma autònoma els processos d'aprenentatge des d'una perspectiva global i interdisciplinari (RA 7)
- Avalua de manera global els processos d'aprenentatge duts a terme d'acord a les planificacions i objectius plantejats i estableix mesures de millora individual (RA 9)
- Analitza les capacitats personals i professionals pròpies en relació a diferents àmbits de la pràctica professional (RA 10)
- Assumeix diverses responsabilitats en el treball individual o col·laboratiu i avalua els resultats obtinguts (RA 11)
- Defineix objectius d'aprenentatge propis i dissenya de forma autònoma processos de desenvolupament coherents i realistes amb els mateixos objectius i el temps de què es disposa (RA 12)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Esdevenir l'actor principal del propi procés formatiu amb l'objectiu d'aconseguir una millora personal i professional i d'adquirir una formació integral que permeti aprendre i conèixer en un context de diversitat lingüística, amb realitats socials, culturals i econòmiques molt diverses.
- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.

CONTINGUTS:

---

1. Anàlisi del context i del treball educatiu del centre de pràctiques
2. Les funcions i la pràctica docent del mestre de l'àrea [vinculada a la menció o itinerari d'optativitat de l'estudiant] dins l'equip de mestres de l'escola.
3. Anàlisi de currículum d'aquesta àrea i reflexió sobre les metodologies i concepcions dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge que hi intervenen.
4. Planificació, desenvolupament i avaluació, d'acord amb els tutors, d'una intervenció educativa de l'àrea dirigida als alumnes de l'aula.
5. Relació dels coneixements teòrics i la pràctica educativa
6. Reflexió sobre la pròpia pràctica i procés d'aprenentatge.

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final serà el resultat de dues notes parcials, cadascuna de les quals ha de ser igual o superior a l'aprovat (5), i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

A. Estada a l'escola: 50%. Responsable d'avaluació: Tutor/a de l'escola
Informe del tutor/a del centre contrastat amb les entrevistes amb el/la tutor/a de la UVic.

B. Treball de Pràctiques: 50%. Responsable d'avaluació: Tutor/a de Pràctiques de la UVic
Avaluació del procés (tasques i planificació de la intervenció): 20%.

Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut.

Memòria de Pràctiques III: 80%

Durant el maig (i d'acord amb la data publicada al guió), el tutor/a de la UVic comunicarà els resultats d'avaluació a l'estudiant.

Cal tenir en compte que l'estada a l'escola i les sessions de tutoria no es poden recuperar. A principis de juny (i segons el calendari de cada curs) es podran refer tasques o activitats del Treball de Pràctiques que hagin estat lliurades prèviament i que tinguin uns mínims de correcció.

BIBLIOGRAFIA:

La bibliografia específica dependrà de l'àrea de la menció o itinerari i del tema treballat per l'estudiant. El tutor o tutora de la UVic serà l'encarregat d'orientar l'estudiant en aquest aspecte.

Treball de Fi de Grau

Tipologia: Treball de Fi de Grau (TFG)

Crèdits: 9,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT RESPONSABLE

- Laura Domingo Peñafiel

OBJECTIUS:

El Treball de Final de Grau és una assignatura anual de 9 crèdits que inclou un seminari de Mètodes d'Investigació (Part I, 1r semestre) i l'elaboració d'un treball resultat de la formació adquirida en el decurs del grau, que ha de permetre a l'estudiant mostrar el nivell d'adquisició de les competències de la titulació i dels principis que fonamentaran la seva futura tasca professional (Part II, 1r i 2n semestre).

Els objectius del seminari de Mètodes d'Investigació (Part I) són els següents:

- Conèixer els diferents mètodes d'investigació educativa i diferenciar entre els quantitius i els qualitius.
- Desenvolupar processos d'anàlisi i interpretació de les dades en el context d'una recerca educativa
- Conèixer i posar en pràctica les diferents tècniques de recollida de dades en una recerca
- Donar estratègies metodològiques per a la realització del Treball de Final de Grau

Pel que fa a la realització del Treball de Final de Grau (Part II), comporta la presentació d'un informe o memòria escrita d'una extensió aproximada de 40-50 pàgines, a partir d'unes orientacions, criteris i normes d'avaluació que l'alumne/a trobarà al campus virtual. En els casos que el treball sigui realitzat per dues persones es fixa una extensió més àmplia de l'informe escrit: entre 60-70 pàgines segons el criteri del professor/a tutor/a.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Disseny una proposta d'investigació o intervenció de forma ajustada al context i al problema d'origen. (RA 1)
- Identifica i aplica de manera correcta, els processos i els instruments de recollida de informació per a l'assoliment dels objectius de recerca plantejats. (RA 2)
- Mostra iniciativa i creativitat en la resolució de problemes apareguts en el transcurs del projecte. (RA3)
- Desenvolupa i avalua el procediment d'investigació d'acord amb els objectius plantejats i d'acord amb els criteris ètics d'investigació. (RA4)
- Comunica amb correcció oral i escrita els resultats del procés realitzat. (RA5)
- Argumenta críticament les decisions o resultats que, a diferents nivells, ha suposat la realització del procés d'investigació. (RA6)
- Recopila i interpreta dades i altres informacions sobre què fonamentar les seves conclusions, les reflexions sobre assumptes de tipus social, científic o ètic. (RA7)
- Identifica les seves pròpies necessitats formatives en l'entorn laboral o professional del mestre i organitza el seu propi aprenentatge amb un alt grau d'autonomia en tot tipus de contextos (estructurats)

- o no). (RA8)
- Avalua de forma global els processos d'aprenentatge duts a terme d'acord a les planificacions i objectius plantejats i estableix mesures de millora individual. (RA9)
- Aplica procediments propis d'investigació científica en el desenvolupament de l'activitat formativa i professional. (RA10)
- Planteja intervencions en coherència als valors democràtics i de sostenibilitat mostrant respecte als drets fonamentals de les persones. (RA11)
- Elabora informes i documents escrits (principalment de caràcter tècnic) amb correcció ortogràfica gramatical en català, castellà i anglès. (RA12)
- Utilitza adequadament el llenguatge audiovisual i els seus recursos, per expressar i presentar continguts vinculats al coneixement específic de l'àmbit. (RA13)
- Realitza processos d'avaluació sobre la pròpia pràctica i la dels altres de manera crítica i responsable. (RA14)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Analitzar, reflexionar i promoure el valor de la funció docent en relació amb la comunitat educativa, amb la societat en general i amb la cultura.
- Integrar i promoure pràctiques globalitzadores basades en els principis psicopedagògics, metodològics i educatius i en la relació positiva entre l'adult i els iguals en coherència amb les teories de l'aprenentatge pròpies d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau alt d'autonomia.
- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítica davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.
- Esdevenir l'actor principal del propi procés formatiu amb l'objectiu d'aconseguir una millora personal i professional i d'adquirir una formació integral que permeti aprendre i viure en un context de diversitat lingüística, amb realitats socials, culturals i econòmiques molt diverses.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.
- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.

CONTINGUTS:

Els continguts del seminari de Mètodes d'Investigació (Part I) són els següents:

Tema 1: La investigació educativa

- La recerca educativa. Perspectives d'investigació en recerca educativa. Les fonts documentals. El rigor científic i l'ètica de l'investigador/a.
- Aspectes metodològics generals per a la realització del TFG.

Tema 2: Metodologies de la investigació educativa

- Metodologies i tipus d'investigació:
- Metodologia d'orientació empiricoanalítica (quantitativa).
- Metodologia qualitativa orientada a la interpretació i la comprensió.
- Metodologia qualitativa orientada a la presa de decisions i el canvi.

Tema 3: El disseny en la investigació educativa

- Objectius de la recerca i recursos disponibles
- El disseny i les fases en la recerca educativa

Tema 4: Les tècniques de recollida de dades

- Els qüestionaris
- Les entrevistes
- Els grups de discussió
- Les observacions directes
- Les notes de camp i els diaris de recerca
- La recollida de dades documental

Tema 5: L'anàlisi de dades

- Introducció a l'anàlisi de dades qualitatiu i quantitatiu.
- Les representacions gràfiques.

Tema 6: Estructures dels apartats de metodologia en l'informe de recerca i en el TFG

- Diferents formats per a diferents metodologies de recerca.

Pel que fa als continguts del treball (part II) s'adequaran al tema triat per l'estudiant.

AVALUACIÓ:

L'assignatura Treball de final de Grau té convocatòria única com la resta d'assignatures del grau.

Avaluació del seminari de Mètodes d'Investigació (Part I)

L'avaluació serà individual i estarà basada en dos elements:

1. Procés de treball del Seminari: assistència i participació (50%)
2. Activitat individual (Tècniques de recollida de dades) (50%)

La nota del seminari formarà part de la nota del procés d'avaluació del TFG (apte/a; no apte/a).

Avaluació del Treball de Final de Grau (Part II)

L'avaluació del Treball de final de Grau és individual (encara que sigui realitzat per dues persones) i es basa en tres elements:

- La memòria
- La defensa pública davant el tribunal qualificador
- El procés d'elaboració (informe del tutor/a)

Cal aprovar cadascun dels tres elements com a requisit per aprovar l'assignatura. L'estudiant ha de tenir en compte que cap dels tres elements és recuperable.

El lliurament de la memòria dins el termini establert i la defensa en la data fixada són condicions inexcusables per aprovar l'assignatura.

La ponderació dels tres elements de cara al càlcul de la qualificació final és la següent:

- La memòria   50%
- La defensa   20%
- El procés d'elaboració   30%

El calendari del procés de formació dels tribunals, realització de la defensa pública i avaluació està establert en el document d'orientacions generals del Treball de Final de Grau lliurat a finals del curs acadèmic 2012-2013.

BIBLIOGRAFIA:

De la Part I:

- Bisquerra, Rafael. *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: La Muralla, 2004.
- Cohen, Louis; Manion, Lawrence; Morrison, Keith. *Research Methods in Education*. New York: Routledge, 2007.
- Coles, Anthony; McGrath, Jim. *Your Education Research Project Handbook*. London: Pearson, 2010.
- Elliott, John. *Práctica, recerca i teoria en educació*. Vic: Eumo, 1989.
- Latorre, Antonio; Del Rincón, Delio; Arnal, Justo. *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: GR92, 1996.
- Quintanal, José; García, Begoña. *Fundamentos básicos de metodología de investigación educativa*. Madrid: CCS, 2012.

De la Part II:

- La bibliografia específica dependrà de l'àrea de la menció o itinerari i del tema treballat per l'estudiant. El/a tutor/a de la UVic serà l'encarregat/da d'orientar l'estudiant en aquest aspecte.

ASSIGNATURES OPTATIVES

Approaches and Methods for Teaching English

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Núria Medina Casanovas

OBJECTIUS:

- Introducing applied linguistics concepts for foreign language acquisition.
- Improving in English as a foreign language pedagogy by using new teaching materials, as well as project work in Early Years and Primary.
- Considering different methods and their implications on teaching.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Crea i / o adaptar materials didàctics. (RA 2)
- Adequa les metodologies sobre l'ensenyament de l'anglès a l'etapa educativa corresponent. (RA 5)
- Reflexiona sobre teories de l'ensenyament-aprenentatge de llengües estrangeres. (RA 3)
- Utilitza les estratègies necessàries per a la programació d'una unitat didàctica relacionada amb una metodologia. (RA 5)
- Reflexiona sobre diferents mètodes de treball i els aplica a l'aula (RA 7) (RA 8)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.
- Promoure l'aprenentatge del llenguatge i de les llengües en l'educació infantil en entorns multilingües a través de diferents estratègies i recursos que fomentin la sensibilitat literària i les competències comunicatives.

Transversals

- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

---

1. Theories and Approaches

- 1.1 The Grammar-Translation Method
- 1.2 The Phonetic Method
- 1.3 The Direct Method
- 1.4 The Audio-Lingual Method
- 1.5 Community Language Learning
- 1.6 Suggestopedia
- 1.7 The Silent Way
- 1.8 Total Physical Response
- 1.9 The Natural Approach
- 1.10 Self Access

2. CLIL Programmes

- 2.1 CLIL. Resources and materials to teach.
  - 2.1.1 CLIL in Primary
  - 2.1.2 CLIL for Very Young Learners.
- 2.2 The act of walking as an educational practice.

3. Types of learners

- 3.1 The Multiple Intelligences

4. Motivation

5. What to teach. Ways and Means

- 5.1 Visual materials
- 5.2 Using the www resources
- 5.2 Uses of the blackboard
- 5.3 The Digital Board
- 5.4 Realia

5.5 Scrapbook

6. The error friendly classroom

AVALUACIÓ:

Students will be regularly assessed by teachers with practice tests and class activities. The final result is assumed to be a true reflection of the applicant's ability and continuous work

The assessment will include:

Reading articles, scrapbook collection, preparing the session and reflective practice(10%)

Exam (45%)

Group essay (15%) with an individual oral presentation at a school (15%)

Written exam from a film watched in class (15%)

The students are required to get a pass mark 5 in all the exams and activities to be able to pass the subject. The students must sit all the exams and hand in all the essays during the year in order to have the chance of a second sitting.

The students are allowed to hand in the tasks a second time during the "closing week". They can resit the exams on the "recuperation week".

Assessment will account not only for theoretical knowledge but also for the English language level, according to an established rubric given to the students at the beginning of the year.

It will not be allowed to resit exams or hand in papers to improve the mark.

It will be required to pass every single assessed element with a 5. The students who fail any of the different elements either during the year or in the recuperation week, will have to repeat the subject.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Asher, J. *Learning English Through Actions. The Complete Teacher's Guidebook*. Los Gatos,CA: Sky Oaks Productions, 1994.
- Brewster, J. et al. *The Primary English Teacher's Guide*. Harlow: Penguin English Guides, 2002.
- Cook, G. *Applied Linguistics*. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Doughty, C.J.; Long, M.H. *The Handbook of Second Language Acquisition*. Malden, Oxford, Melbourne, Berlin: Blackwell, 2003.
- Gardner, H. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books, 1983.
- Lightbrown, P.M. and Spada, N *How languages are learned*. Oxford University Press, 1997
- Phillips, S. *Resource Books for Teachers. Young Lernasers*. Oxford, 1993.
- Reilly, V.; Wars, S.M. *Resource Books for Teachers. Very Young Learners*. Oxford, 1997.
- Slattery, M.; Willis, J. *English for Primary teachers*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Trappes-Lomax, H and Ferguson, G. *Language in Language Teacher Education* Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins, 2002.

Complementària

Revistes: Practical English Teaching / Applied Linguistics / ELT Journal / ELTS.

Aprendre Jugant. Psicopedagogia del Joc

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna M. Pujol Costa

OBJECTIUS:

- Infància equival a joc. L'assignatura pretén acostar-se i conèixer les característiques psicològiques de l'infant a través del joc, de cara a com a professionals de l'educació comprendre la seva necessitat de jugar.
- Infància i joc són inseparables. L'enfocament de l'assignatura té com a objectiu proporcionar un coneixement teoricopràctic sobre les autores i els autors referents així com de les característiques dels diferents tipus de jocs que corresponen a l'etapa educativa del 0-6 anys.

Objectius:

- Conèixer la importància i el significat del joc en l'etapa infantil.
- Saber distingir les diferents tipologies i modalitats de joc.
- Aprofundir en els principals referents teòrics, psicològics i pedagògics, que han fet aportacions sobre el joc infantil.
- Prendre consciència del rol de l'adult com a facilitador de contextos de joc.
- Estudiar el desenvolupament del joc al llarg de l'etapa 0-6 anys.
- Fer una aproximació al joc en diferents cultures.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Identifica els processos d'aprenentatge bàsics i desenvolupar estratègies metodològiques i curriculars per a la seva intervenció a l'aula. (RA1)

Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de treball de la educació infantil. (RA8)

Mostra habilitats per a la reflexió críticament en els processos vinculats a l'Exercici de la professió. (RA4)

Incorpora els referents pedagògics essencials en el disseny d'espais d'aprenentatge Incorpora els referents pedagògics essencials en el disseny d'espais d'aprenentatge. (RA5)

Analitza críticament les modalitats de joc que s'estableixen dins de l'aula a través de les relacions amb l'entorn i els iguals. (RA7)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

---

1. Què s'entén per joc? El sentit del joc. El rol de l'adult en el joc de l'infant. Les funcions del joc.
2. Importància del joc a través dels grans referents de la psicologia i la pedagogia. Des de Fröbel, Maria Montessori, Steiner, Piaget, Vigotski, Bruner fins a Winnicott, Erikson, Freud, Paul Harris, així com l'aproximació a Reggio Emilia.
3. Característiques i tipus de joc. Modalitat de joc segons grau de maduresa social (Patern), segons grau de maduresa cognitiva (Piaget) i segons proposta pedagògica (Goldsdmith).
4. Aspectes a considerar per promoure contextos de joc.
5. Joc i cultura.

AVALUACIÓ:

- Participació a classe (20%)
- Anàlisi i observació i registre d'unes sessions d'observació de situacions de joc (30%)
- Reflexió significativa sobre la importància del joc (35%)
- Sessió dirigida pel mateix alumne (25%)

BIBLIOGRAFIA:

- Bettelheim, B. (1988). *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica.
- Bruner, J. (1990). *La elaboración del sentido*. Barcelona: Paidós.
- Bruner, J. (2004) ?Joc, pensament i llenguatge?. *Infància*, n. 136, p. 7-14.

- Claparede, E. *L'educació funcional*. Vic: Eumo Editorial.
- Clouder, C. (2002). *Educación Waldorf*. Madrid: Rudolf Steiner.
- Escuelas Infantiles de Reggio Emilia (2011). *La inteligencia se construye usandola*. Madrid: Morata.
- Freud, A; *Psicoanàlisi per a pedagogs*. Vic: Eumo Editorial.
- Froebel, F. (1989). *L'educació de l'home i el jardí d'infants*. Vic: Eumo Editorial.
- Garvey, C. (1974). *El juego infantil*. Madrid: Morata.
- Goldschmied, E. (1999) ¿La Panera dels Tresors?. *Infància*, n. 110, p. 11-15.
- Harris, P. L. (2005). *El funcionamiento de la imaginación*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Hirsh-Pasek, Golinkoff, R. (2006). *Einstein nunca memorizó, aprendió jugando*. Madrid: Morata.
- Irene de Puig (2000). *Tot pensant*. Recursos per a l'educació infantil. Vic: Eumo Editorial.
- Kagan, J. (1981). *The second year. The emergence of self-awareness*. Harvard: University Press.
- Linaza, J.I. (1987). *Los juegos y el deporte en el desarrollo psicológico del niño*. Barcelona: Anthropos.
- Majem, T.; Ódena, P. (1994). *El joc de la descoberta*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Molina, L.; Jiménez, N. (1989) *La escuela infantil. Lugar de acción y cooperación*. Barcelona: Laia.
- Montessori, M. (1984). *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial.
- Moragas, J. (1985). *L'infant i la persona*. Vic. Eumo Editorial.
- Pestalozzi, J:H. (1986). *Com Gertrudis educa als seus fills*. Vic: Eumo Editorial.
- Piaget, J. i Inhelder, B. (1969). *Psicología del niño*. Madrid: Morata. ¿El juego simbólico?
- Rubin, Z. (1981). *Amistades infantiles*. Madrid: Morata.
- Rogoff, B. (1990). *Aprendices del pensamiento*. Barcelona: Paidós.
- Stern, D. (1985). *El mundo interpersonal del infante*. Barcelona: Paidós.
- Vygotski, L.S. *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Madrid: Crítica. ¿El papel del juego en el desarrollo del niño?
- Wild, R. (2003). *Calidad de vida. Educación y respeto para el crecimiento interior de niños y adolescentes*. Barcelona: Herder.

Art i Joc a l'Escola. 0-6 anys

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Maria Assumpta Cirera Bergadà
- Montserrat Rierola De Mas

OBJECTIUS:

Assignatura que vincula l'art amb el joc per potenciar processos i recorreguts a través de l'estimulació de la imaginació. Amb el disseny i la realització de propostes a l'entorn del joc, la descoberta de referents artístics, el tractament del llenguatge plàstic i l'observació d'elements creatius, elaborem materials i espais per jugar a l'aula.

Objectius

- Establir nexes de relació entre l'art, el joc, l'escola i la societat.
- Fomentar l'aprenentatge a través de propostes innovadores, creatives i imaginatives.
- Aprendre a equipar els espais i els ambients tenint cura de l'estètica: dels materials realitzats pels docents i de la informació visual de l'escola.
- Fer ús de recursos lúdics de l'educació artística utilitzant diferents objectes i materials com les maletes pedagògiques.
- Experimentar amb diferents materials per crear jocs a l'aula.
- Saber documentar les tasques artístiques. Analitzar i observar detalladament.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Dissenya activitats de caire lúdic i artístic. (RA2)
- Planifica activitats creatives en l'àmbit de l'educació infantil. (RA3)
- Utilitza correctament les principals tècniques de documentació en la etapa 0-6. (RA6)
- Analitza críticament les relacions que s'estableixen dins de l'aula a través del joc i de la creació artística. (RA7)
- Compren els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de l'educació infantil. (RA8)
- Utilitza el joc, el joc dramàtic i l'expressió corporal com a recurs d'aprenentatge en l'educació artística (RA1)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació i els diferents llenguatges audiovisuals tot valorant les potencialitats comunicatives i creatives que comporten.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.

CONTINGUTS:

---

1. Els recursos lúdics a l'escola a través de l'art:

- Els objectes i els materials a l'aula: formes, textures, colors, elements quotidians que ens proposen un joc en l'art.
- Les maletes pedagògiques: continguts i continents. Material educatiu per aprendre art a través del joc.
- Els espais del centre: l'estètica, l'adaptació i la transformació.
- Escoles i experiències de jocs fets amb l'art.

2. Realització de materials didàctics d'art i joc:

- La diversitat de propostes i la seva elaboració. Del projecte al recurs.
- Utilitzem recursos d'art i joc amb interdisciplinarietat.
- Contactem amb creadors i especialistes. L'obra i el taller.
- Tenim cura de l'estètica: el disseny de l'objecte i de l'aula.

3. Els museus, els centres d'art i les sales d'exposicions:

- Espais per estimular el joc dels infants.
- Una aproximació als centres: què s'exposa i com s'exposa.
- Visitem llocs amb propostes educatives. Educar la mirada per interpretar i comunicar.
- Els museus d'art creats exclusivament per a nens i els museus de jocs.
- Anàlitzem els recursos que s'utilitzen: guies, objectes i materials.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés: s'avaluarà el procés d'assimilació de continguts teòrics i pràctics a través del seguiment de l'aprenentatge en les sessions de treball dirigit i les tutories individuals o en petit grup. L'estudiant no pot millorar la nota de les activitats proposades.

Avaluació de resultats: en el temps de durada de l'assignatura els alumnes realitzaran diverses propostes individualment i en grup. Per aprovar l'assignatura cal assistir a les classes i presentar les activitats d'avaluació. Amb el conjunt de tots els exercicis es farà l'avaluació dels resultats segons el següent barem:

- Joc d'art 20%
- Un artista un joc 30%
- Espai d'art i joc a l'aula 40%
- Documentació amb infants 10%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Acaso, M. (2009). *La educación artística no són manualidades*. Madrid: Catarata.
- Barbe-Gall, F. (2009). *Com parlar d'art als infants*. Donostia: Nerea, 2009.
- Bordes, J. (2007). *La infancia de las vanguardias. Sus profesores desde Rousseau a la Bauhaus*. Madrid: Cátedra.
- Caja, J.; Berrocal, M.; Izquierdo, F.; Fosati, A.; González, J.M.; Moreno, F.M.; Segurado, B. (2003). *La educación visual i plàstica hoy. Educar la mirada, la mano y el pensamiento*. Barcelona: Graó
- Carlé, Soledad (2006). *El juego del arte*. Barcelona: Octaedro/Associació de Mestres Rosa Sensat. (Temes d'Infància 13).

Complementària

- Belner, M.H.; Acaso, M.; Merodio, I. (2005). *Arte infantil y cultura visual*. Eneida.
- Bonàs M.[et al.]. (2007). *Entramados. La experiencia de una comunidad de aprendizaje*. Barcelona: Graó.
- Bosch, Eulàlia. (2003). *Educació i vida quotidiana*. Vic: Eumo Editorial.
- Bosch, Eulàlia [et al.].(1999). *Fer plàstica un procés de diàlegs i situacions*. Barcelona: Temes d'Infància. Rosa Sensat
- Escuelas infantiles de Reggio Emilia (5ª Ed. 2011) *La inteligencia se construye usandola*. Madrid: Morata.
- Gardner, H. (1994). *Educación artística i desarrollo humano*. Barcelona: Paidós.
- Harcourt, C. (2001). *Mirar con lupa*. Barcelona: Diagonal/Grup 62.
- Lidón, C. i Mir, B. (2005). *Educación como Mediación en Centros de Arte Contemporáneo*. Artdidaktion.
- Majem, T. i Òdena, P. (1994). *Educar de 0 a 6 anys. El joc de la descoberta*. Barcelona: A.M. Rosa Sensat. In-fàn-ci-a.
- Ritscher, P. (1994). *Educar de 0 a 6 anys. El Jardí dels secrets*. Barcelona: A.M. Rosa Sensat. In-fàn-ci-a.
- Tonucci, F. (2008). *Los materiales*. Buenos Aires: Losada.
- Vecchi, V. (2013) *Arte y creatividad en Regio Emilia. El papel de los talleres y sus posibilidades en educación infantil*. Madrid: Morata.

Maletes pedagògiques

- CRP d'Osona i el Lluçanès. Maletes pedagògiques per àrees.
- MACBA. Expressart. Museu portàtil.
- Museu Episcopal de Vic. L'arqueta de l'Antic Egipte.

Webs/ enllaç

- ACVIC Centre d'Arts Contemporànies. Interferències pedagògiques <http://WWW.acvic.org>
- Caixa Fòrum Barcelona. El laboratori de les Arts. <http://www.educaixa.com>
- Centre d'Art Tecla Sala. Servei Educatiu <http://www.teclasala.net>
- CRP d'Osona i el Lluçanès <https://sites.google.com/a/xtec.cat/crp-osona-maletespedagogiques/home>

- El Museu Episcopal de Vic. L'arqueta de l'Antic Egipte <http://www.museuepiscopalvic.com>
- Experimentem amb l'art <http://www.experimentem.org>
- MACBA / educació/ Espressart Museu

Audició, Repertori i Educació Estètica

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Lluís Solé Salas

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura contempla endinsar-nos en el món sonor. Es treballaran diferents estratègies per poder seguir i gaudir de les diferents audicions musicals mentre s'aprofundeix en el repertori musical del món, de tots els temps, cultures i estils. Es vol mostrar la transversalitat i la potencialitat de la música en l'apropament cultural i contribuir a difondre les visions des d'una mirada no etnocèntrica. Partint d'un enfocament lúdic, distès i de gaudi sense oblidar el rigor necessari. L'assignatura planteja tres objectius bàsics: Escoltar i aprendre a escoltar; aprendre a ensenyar a escoltar (recursos estratègies, processos, mitjans, adaptats i adequats a educació infantil i primària); experimentar, valorar, i saber transmetre el valor de l'experiència estètica com a procés iniciàtic i inclusiu.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Assolir un coneixement ampli del ventall de músiques de tots els temps, cultures i tradicions, amb un enfocament i una mirada oberts i transculturals. (RA7)

Cerca, programa, gestiona i porta a terme audicions musicals de qualsevol estil, adequades a les diferents etapes educatives i enfocades a objectius d'aprenentatge de qualsevol àrea. (RA4, RA6)

Mostra creativitat artística i sensibilitat musical. (RA5)

Planifica projectes i propostes educatives de caràcter multidisciplinars per al desenvolupament i estímul del llenguatge corporal i musical i l'educació estètica (RA1)

Selecciona materials curriculars atenent a diversos criteris per a l'estimulació sensorial i l'experimentació mitjançant el cos, la música i la veu. (RA2)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

CONTINGUTS:

- L'escolta. La importància de l'escolta com a font de plaer i d'informació. Escolta profunda. Paisatge sonor i so.
- La música com a experiència estètica.
- El paper transversal i la potencialitat de la música. Música i inclusió
- L'audició i l'escola. Implicacions didàctiques i pedagògiques.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura serà continuada. L'alumnat realitzarà diverses tasques avaluables, individuals i de grup.

Avaluació dels resultats:

- La nota final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials de les activitats.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Malagarriga, T.; Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil*. Ediciones CEAC.
- Montoro, M.P. (2004). *Audiciones musicales activas para el aula*. Editorial CCS
- Murray Shafer, R. (2005). *Hacia una educación sonora*. Mèxic. D.F.: Ricordi Americana.
- Stravinsky, I. (2006). *Poètica musical*. Barcelona: Acantilado.
- Vilar, J.M. (1994). *Recursos per aprendre a escoltar música*. Barcelona: Rosa Sensat.

Complementària

Artigues, M. et al. (1983) *51 Audicions*. Barcelona: Teide.

Cançó i Veu

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Mercè Carrera Peruga

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura aprofundeix en el treball a l'aula de música. Donarà eines per tal de desplegar i seqüenciar els continguts del currículum de música partint d'una base vivencial on l'infant n'és el protagonista. La cançó i la veu seran l'eix vertebrador de l'assignatura.

Els principals objectius són:

- ? Saber interpretar el currículum per tal de dissenyar i seqüenciar activitats d'ensenyament aprenentatge per treballar els continguts de l'àrea de música
- ? Conèixer els recursos vocals i el seu treball a l'aula.
- ? Reflexionar sobre les diferents estratègies del mestre a l'aula de música
- ? Analitzar les diferents maneres de la gestió de l'aula de música
- ? Aprofundir en l'avaluació de les competències musicals.
- ? Desplegar les estratègies i les eines necessàries del mestre de música per fomentar la presència de la música a l'escola.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

1. Compren els aspectes teòrics i pràctics i de l'educació artística i musical en l'educació infantil (RA8) 2. Reconeix els diferents elements del desenvolupament musical del nen per a dissenyar intervencions educatives (RA3) 3. Compren els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de treball de l'educació musical (RA8) 4. Utilitza la pràctica musical i l'audició musical com a recursos per a l'ensenyament de l'educació musical (RA4) 5. Domina diferents recursos i expressions musicals i artístiques (la veu, el cant, teatre musical, la dansa, ...) per a la seva aplicació a la didàctica de la música (RA7)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar establint llaços de comunicació amb les famílies.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.

- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.

CONTINGUTS:

? El currículum musical i el seu desplegament a l'aula ? La veu. La cançó ? Metodologies i estratègies de gestió d'aula ? Fonaments de l'atenció a la diversitat aplicats a la música ? La presència de la música a l'escola i al seu entorn. ? La música com a eina vehicular a l'escola ? L'avaluació

AVALUACIÓ:

L'alumnat haurà de demostrar la seva capacitat de: ? Crear, ensenyar i dirigir cançons i relacionar-les amb d'altres àrees del coneixement. ? Vincular de manera transversal la cançó en tots els altres aspectes musicals ? Adaptar i adequar els materials d'ensenyament-aprenentatge a tot l'alumnat i a diferents nivells, dins un enfocament inclusiu. ? Gestionar la classe de música de manera que tots els alumnes puguin aprendre de manera significativa i vivencial dins d'un bon clima d'aula. ? Gestionar i coordinar equips de treball interdisciplinaris on la música n'és el nexa. Les activitats d'avaluació es faran a través de treballs individuals, en grup i proves pràctiques i escrites. 1/3 de la nota final serà de la prova escrita 1/3 de la nota serà dels exercicis pràctics 1/3 de la nota serà de la participació i intervenció a classe. En les qualificacions finals es tindran en compte aspectes avaluatius de procés i de resultat.

BIBLIOGRAFIA:

Alsina, P. (1997) El area de educación musical. Barcelona: Graó. Bonal, E. et al. (2005) Diversita't. Barcelona. Generalitat de Catalunya Giráldez, A. (2014) Didáctica de la música en Primària. Síntesis. Schafer, R.M. (1998) Cuando las palabras cantan. Buenos Aires: Ricordi Americana. Storms, G. (2005) 101 juegos musicales. Divertirse y aprender con juegos musicales. Barcelona: Graó. Subirachs, M., Miranda, S. Aprenem música. Una programació per sessions. Barcelona. Horsori Vanderspar, E. (1990) Manual Jaques-Dalcroze. Barcelona: Dinsic. Complementària Autors diversos (2004) La veu. Orientacions pràctiques. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Alsina, J. (2003) Olla de grills. Cançons i danses per celebrar les festes. Barcelona: Graó. Blaser, A. (2001) Música y movimiento. Actividades rítmicas en el aula. Barcelona: Graó. González, O. (2010) Cançons d'arreu del món. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Maideu, J. (1992) Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes. Vic: Eumo Editorial. Thilde, L. (2001) 66 juegos de manos: Juegos rítmicos para manos y dedos. Barcelona: Akal. Webgrafia www.percusion-corporal.com/ <http://www.telermusica.com/ca>

De l'Acte al Pensament. Moviment Corporal Lliure

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna Valls Arnau
- Margarita Tió Codina

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pretén aprofundir en el coneixement de l'aproximació pikleriana.

Objectius:

- Transmetre la importància de l'observació i l'escolta per arribar a un coneixement global de l'infant i poder ajustar-se a la seva individualitat
- Conèixer com es produeix el passatge del moviment corporal al moviment psíquic o de pensament
- Treballar les condicions per l'establiment d'un vincle de seguretat i confiança
- Adquirir estratègies per poder afavorir l'autonomia dels infants a través del joc i el moviment lliure
- Treballar a partir de la "Tècnica Alexander" postures i moviments que ens permetin una consciència corporal de moviment lliure i de desbloqueig
- Exercitar a través del treball expressiu del cos el descobriment conscient de la nostra rigidesa corporal diària en funció de percebre, sentir i reflexionar cap a un bon acompanyament corporal per a l'infant.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Coneix els diferents esquemes evolutius a nivell psicomotor de l'etapa 0-6. (RA1).
- Coneix els avantatges del joc i el moviment lliure de cara a l'evolució motriu, cognitiva i emocional del nen (RA8)
- Coneix en profunditat com el nen realitza el passatge del moviment més extern al moviment intern o de pensament. (RA4)
- Mostra estratègies perquè el nen pugui resoldre el seu quefer quotidià d'una manera autònoma i amb l'establiment d'un vincle segur i confiat. (RA7)
- Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de l'educació infantil. (RA8)
- Planteja intervencions en coherència als valors democràtics i de sostenibilitat mostrant respecte als drets fonamentals de les persones. (RA9)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

- Observació i escolta
- Vincle segur i confiat
- Autonomia, joc i moviment lliure
- Tècnica Alexander

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà continuada i es tindrà present el procés de canvi personal per part de l'alumne, així com la realització de diferents propostes de treball connectades amb la pràctica amb infants.

Assistència i participació activa: 30%

Activitats individuals, de parella i grupals, orals i escrites: 40%

Treball final: 30%

BIBLIOGRAFIA:

- Gelb, M. *El cuerpo recobrado*. Juan Luppi, 2011.
- Herrigel, E. *Zen en el arte del tiro con arco*. Buenos Aires: Kier, 2007.
- Kálló, E.; Balog, G. *Los orígenes del juego libre Budapest*. 2013.
- Motos, T ; Aranda, L. *Práctica de la expresión corporal*. Ciudad Real: Ñaque, 2007.
- Pikler, E. *Moverse en libertad*. Madrid: Narcea, 1984.
- Tardos, A. *L'adult i el joc de l'infant*. Barcelona: Rosa Sensat, 2011.

Dinamització de la Bebeteca

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Vanesa Amat Castells

OBJECTIUS:

L'assignatura està orientada a proporcionar als estudiants, futurs mestres d'Educació Infantil, els coneixements, les estratègies i els recursos necessaris per a la creació i la dinamització d'espais de Bebeteca o Biblioteca; ambients rics i estimulants que permetin que l'infant descobreixi i explori l'art del llenguatge dit, escrit o il·lustrat. S'aprofundeix en els diferents elements que cal tenir en compte per desenvolupar el llenguatge i fomentar el gust per la lectura en l'etapa de 0 a 6 anys: la tria de les obres tenint en compte la diversitat i la qualitat, l'adequació dels espais, la creació de materials i les estratègies docents més adients per convidar a llegir i promoure la imaginació i la capacitat d'interpretació.

Objectius

- Adquirir criteris sòlids per a la selecció adequada de materials que facilitin la descoberta del llibre i la lectura.
- Saber crear espais i ambients adients amb l'objectiu de desenvolupar el llenguatge i fomentar el gust per la lectura des de les primeres edats.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a una bona actuació docent en l'àmbit de la dinamització de la Bebeteca a Educació Infantil.
- Aprofundir en el desenvolupament d'habilitats personals per explicar contes, recitar poemes, llegir en veu alta diferents tipus de textos, etc.
- Conèixer les principals propostes d'animació a la lectura, que relacionen l'escola, la família i l'entorn, i els autors més rellevants en aquest àmbit.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Dissenyar activitats de caràcter lúdic i educatiu en el marc de la bebeteca per a la motivació cap a la lectura (RA2).
- Planifica activitats d'acord amb les característiques i les funcions de la bebeteca a l'educació infantil (RA2).
- Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de l'educació infantil en relació als recursos literaris i audiovisuals (RA8).
- Mostra sensibilitat i interès cap a les tradicions literàries i les diferents manifestacions artístiques en un context intercultural (RA4, RA9).

- Selecciona els materials adequats tenint en compte les necessitats de la infància i els objectius proposats (RA2).

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

---

1. Bebeteca i Biblioteca a l'Educació Infantil

- 1.1. Característiques i adequació dels espais
- 1.2. Criteris de selecció i anàlisi de materials: imatgieris, àlbums, pop-up, revistes infantils, etc.
- 1.3. Qui, com, on, per què dinamitzar la Bebeteca/Biblioteca

2. La lectura, l'escola i l'entorn

- 2.1. Projectes de foment de la lectura des de les primeres edats
- 2.2. Vincles entre Biblioteca Escolar i Biblioteca Pública
- 3.3. Maletes viatgeres: tipologia i utilització

3. L'art de contar, el plaer d'escoltar

- 2.1. Les primeres literatures orals i la seva transmissió a l'escola
- 2.2. L'univers del contacontes: experiències
- 2.3. El mestre com a recitador i narrador

4. Espais compartits: del lector individual a la comunitat lectora

- 4.1. Converses lectores
- 4.2. Imaginari compartit i imaginari propi: els referents culturals en la confecció del propi itinerari lector
- 4.3. Les exposicions temàtiques

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. Convé tenir en compte que:

- Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius d'ortografia, lèxic, morfosintaxi, puntuació i fonètica).
- Pel que fa a les activitats orals, es tindran en compte els criteris de correcció propis de l'estàndard oral i l'aplicació i seguiment de les pautes de producció de textos orals proposades a l'assignatura "Tècniques de comunicació i d'expressió" de 1r curs del Grau.

Avaluació de resultats:

La nota final de l'assignatura serà el resultat de les tasques que s'indiquen a continuació:

- Selecció d'obres a partir d'un eix conductor - 25%
- Anàlisi d'un espai de Bebeteca - 25%
- Activitat de contacontes i de recitació - 25%
- Seguiment d'una activitat de promoció de la lectura - 25%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Aliagas, C.; Baró, M.; Gorchs, G. *Com crear un ambient lector a l'escola?* Barcelona: Fundació Bofill, 2013.
- Bonmatí, R. *La poesia a l'escola. Com fer grans lectors i recitadors*. Barcelona: Rosa Sensat, 2008.
- Bryant, Sara C. *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària, 1996.
- Centelles, J. *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.
- Chambers, A. *El ambiente de la lectura*. México: Fondo de Cultura Económica, 2007.
- Colomer, T.; Duran, T. «La literatura en la etapa de educació infantil». Dins: Bigas, M.; Correig, M; *Didàctica de la llengua en la educació infantil*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Duran, T. i Ros, R. *Primeres literatures: llegir abans de saber llegir*. Barcelona: Pirene, 1995.
- Duran, T. i Luna, M. *Un i un i un... fan cent: cent personatges de la literatura infantil i juvenil*. Barcelona: La Galera, 2002.
- Duran, T. *Àlbums i altres lectures. Anàlisi dels llibres per a infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2007.
- Duran, T. (comissària). *Personatges a la vista! Llibres que fan lectors*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2005.
- Escardó, M. «Bebeteca o quan la lectura és mirar i escoltar». *Infància*, núm. 77, 1994, p. 25-28.
- Escardó, M. «Nius de paraules». *Infància*, núm. 150, 2006, p. 36-39.
- Equio de mestres de l'escola bressol Cucafera de Tona. *Poesia a l'escola bressol. Poemes per a cuques*. Roda de Ter: Ajuntament de Roda de Ter, 2008.
- Fons, M.; Colomer, T. (coord.) *Narratives gràfiques*. Barcelona: Graó, 2010.
- Gorchs, G. «Reflexions al voltant dels bebès i la lectura: Els imatgiaris». *Faristol*, núm. 62, nov. 2008, p. 13-18.
- López, M. I. (coord.) *La comunicació literària en las primeras edades*. Madrid: MECD, 2003.
- Lluch, G. *Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes*. Asturias: Ediciones Trea, 2010.
- Queralt, E. (coord.) *La biblioteca mediateca. Educació infantil i primària. Proposta de treball*. Barcelona: Rosa Sensat, 2007.

- Mata, J. *10 ideas clave. Animación a la lectura. Hacer de la lectura una práctica feliz trascendente y deseable*. Barcelona: Graó, 2009.
- Mendoza, A. (coord.) *La seducción de la lectura en edades tempranas*. Madrid: MECED, 2002.
- Molist, P. *Dins del mirall. La literatura infantil i juvenil explicada als adults*. Barcelona: Graó, 2008.
- Monogràfic: «Parlem de... Nascuts per llegir». *Guix d'Infantil*, núm. 067, 2012.
- Schiano, M. «¿Por qué narrar?». *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 397, 2010, p. 72-74.

Complementària:

- Albero, J. *El simbolisme màgic en el conte popular*. Lleida: Pagès editors, 2005.
- Arizaleta, L. *La lectura, ¿afición o hábito?* Madrid: Anaya, 2003.
- Besora, R. i Fluvià, M. *Del plaer de llegir al joc d'escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1985.
- Cedeira L. *Guía de recursos para leer en la escuela: más de 180 propuestas de lectura, más de 50 ideas para desarrollar en la biblioteca escolar y en el aula*. Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- Colomer, T. *Andar entre libros*. México: FCE, 2005.
- Escardó, M. *La biblioteca, un espacio de convivencia*. Madrid: Anaya, 2003.
- Fijalkow, J. *Malos lectores, ¿por qué?* Salamanca-Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Pirámide, 1989.
- García, J. *Actividades de dinamización desde la biblioteca escolar*. Màlaga: Aljibe, 2002.
- Lluch, G. (Ed.) *De la narrativa oral a la literatura per a infants. Invenció d'una tradició literària*. Alzira: Bromera, 2001.
- Lluch, G.; Valriu, C. *La literatura per a infants i joves en català. Anàlisi, gèneres i història*. Alzira: Bromera, 2013.
- Orquín, F. [et al.]. *La educación lectora. Encuentro iberoamericano*. Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2001.
- Pennac, D. *Com una novel·la*. Barcelona: Empúries, 2002.
- Petit, M. *Lecturas: del espacio íntimo al espacio público*. México: FCE, 2001.
- Rodarii, G. *Gramàtica de la fantasia: introducció a l'art d'inventar històries*. Barcelona: Proa, 2008.
- Teixidor, E. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna, 2007.

Revistes:

- *Faristol. Revista del Llibre infantil i juvenil* (Consell Català del Llibre Infantil y juvenil)- <http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/index.php>
- *Cuadernos de literatura infantil y juvenil* (Clij)- <http://www.revistaclij.com/>
- *Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura*
- *Infància*
- *Guix*
- *Escola Catalana*

Pàgines web:

- Foment de la Lectura. Ministerio de Educación: www.leer.es
- Fundación Germán Sánchez Ruipérez: <http://www.fundaciongsr.com/>
- Nascuts per llegir: <http://www.nascutsperllegir.org/>

Diversitat i Diferència a l'Escola. Eixos de Desigualtat i d'Educació

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Jordi Collet Sabe

OBJECTIUS:

L'assignatura es proposa analitzar les estratègies per a atendre la diversitat a l'aula i el paper que l'escola pot jugar en la reducció i/o eliminació de desigualtats en el marc d'una educació inclusiva. L'assignatura vol donar les eines per a comprendre els fenòmens socials contemporanis i les mesures, propostes i conceptualitzacions teòriques gràcies a les quals es poden dur a terme polítiques i pràctiques d'inclusió social.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Intervé en situacions educatives en què cal implementar projectes per implementar estratègies que aprofundeixin en l'equitat a l'escola. (RA2)

Identifica el funcionament, les característiques i les problemàtiques del sistema educatiu a Catalunya i, d'una manera més general, a Europa. (RA1)

Recopila i interpreta dades i informacions sobre les que fonamentar les seves conclusions incloent-hi, la reflexions sobre assumptes d'índole social, científica o ètica. (RA6)

Reflexiona i mostra una actitud responsable entorn als drets dels alumnes i les seves famílies en el marc educatiu actual. (RA3)

COMPETÈNCIES

Generals

- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

CONTINGUTS:

---

1. Diversitat i diferència a l'escola

- Diversitat i diferència: conceptualització bàsica
- L'escola comprensiva com a marc de referència
- Processos de socialització, d'institucionalització i diversitat

2. De les diferències a les desigualtats

- Estructures socials i globalització
- Àmbits d'exclusió
- Alteritat i discriminació. Prejudicis i estereotips

3. Eixos de desigualtat i respostes educatives

- La desigualtat per raó de classe social
- La desigualtat per raó de sexe i de gènere
- La desigualtat per raó d'edat i d'edat social
- La desigualtat per raó d'ètnia
- La desigualtat per raó de territori
- La desigualtat per raó de necessitats educatives especials
- Noves formes de desigualtat

4. La diversitat cultural. Immigració, escola i sistema educatiu.

- L'acollida a les aules. Experiències i valoracions
- Programes institucionals. Plans d'entorn i similars.
- Pràctiques educatives innovadores en immigració.

AVALUACIÓ:

---

1. Descripció, anàlisi i avaluació d'un recurs educatiu, projecte o programa dirigit a la lluita contra les desigualtats en educació. Especialment d'aquells que siguin més innovadors. Grups de 3 persones. És recuperable. 40%. Lliurament i presentació 12 de desembre.

2. Redacció d'un assaig a partir de la lectura d'un llibre que es podran escollir entre els que es proposin a l'inici de l'assignatura. És recuperable. Individual. 40%. Lliurament 21 de novembre (en paper a l'aula)

Guió del assaig (12 ? 15 pàgines)

- 4 -5 pàgines exposant les grans idees del llibre i justificant per què les has triat com a més rellevants en relació als temes de diferència i desigualtat.

- 4-5 pàgines d'anàlisi de les diversitats/desigualtats que surten al llibre i vincular-ho als continguts de l'assignatura

- 2 pàgines de propostes educatives i escolars per tal de combatre les desigualtats assenyalades en el llibre

- 1 pàgina de conclusions
- Bibliografia emprada

3. Seguiment actiu de les activitats d'aula: textos escrits, debats a l'aula i comentari d'articles. No és recuperable. 20%

Caldrà haver superat totes les parts per poder aprovar l'assignatura

BIBLIOGRAFIA:

BIBLIOGRAFIA Bàsica ? llibres per a la lectura obligatòria:

- Bauman, Z. (2011) Daños colaterales. Desigualdades sociales en la era global. Mèxic, Fondo de Cultura Económica.
- Besalú, X. (2002) Diversidad cultural y educación. Madrid, Síntesis.
- Bonal, X. (2003) Apropiacions escolars. Usos i sentits de l'educació obligatòria en l'adolescència. Barcelona, Octaedro.
- Bonal, X.; Tarabini, A. (2010) Ser pobre en la escuela. Buenos Aires, Miño d'Ávila.
- El Hachmi, N. (2004) Jo també sóc catalana. Barcelona, Columna
- Guène, F. (2006) Demà, si fa no fum. Barcelona, Funambulista.
- Jansen, S. (2014) El paraíso de los pobres. Barcelona, Ático de los libros.
- Marchesi, A. (2004) Qué será de nosotros los malos alumnos. Madrid, Alianza.
- Martínez García, S. (2013) Estructura social y desigualdad en España. Madrid, Catarata.
- Rollock, N.; Gillborn, D.; Vincent, C.; Ball, S. (2015) The colour of class. The educational strategies of the Black middle class. London, Routledge,.
- Serra, C. (2006) Diversitat, racisme i violència. Conflictes a l'educació secundària. Vic, EUMO.
- Torredadella, L.; Tejero, E. (2005) Pioners i pioneres. Trajectòries biogràfiques de fills i filles de famílies immigrades a Catalunya. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- ? Ben Jelloun, T. (1998). El racisme explicat a la meva filla. Barcelona: Empúries.
- ? Benlloch, M.; Feu, M.T.; Sellarès, R. (2002). Com fer escola de tots i per a tots. Barcelona: Rosa Sensat. (Temes d'Infància).
- ? Bourdieu, P. (dir.) (1993). La miseria del mundo. Madrid: Akal.
- ? Bourdieu, P. (2000). La dominació masculina. Barcelona: Edicions 62.
- ? Carbonell, J.; Simó, N.; Tort, A. (2002). Magribins a les aules. El model de Vic a debat. Vic: Eumo Editorial.
- ? Carrasco, S. (2008). "Segregació escolar i immigració: repensant plantejaments i alternatives", Revista Nous Horitzons, 190, 31-41 <http://noushoritzons.cat/sections/revista>
- ? Collet, J.; Tort, A. (coord.) (2011). Escoles, famílies i èxit escolar. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- ? Delgado, M. (1998). Diversitat i integració lògica i dinàmica de les identitats a Catalunya. Barcelona: Empúries.
- ? Dubet, F.; Martucelli, D. (1998) En la escuela. Sociología de la experiencia escolar. Barcelona: Losada.
- ? Essomba, M.A. (2005). L'atenció a la diversitat a Catalunya. Debat en el sistema educatiu. Vic: Eumo Editorial.
- ? Gimeno Sacristán, J., (2004). "Qui fracassa quan hi ha fracàs escolar?" I Congrés anual sobre fracàs escolar 2004. Palma de Mallorca. <http://www.fracasoescolar.com/congrescat/conclusiones2004.html>
- ? Gimeno Sacristán, J (2005). "Diversitat i desigualtat a l'escola". Recuperat el 15 de març de 2011 del lloc web de Papers d'Educació n. 1. <http://papers.uvic.cat/files/2009/11/gimeno-entrevista.pdf>
- ? Gómez-Granell, C. (Coord.) i Marí-Klose, P. (Dir.) (2008). Informe de la Inclusió social a Espanya 2008. Barcelona: Caixa Catalunya. Obra social
- ? Gratacós, P.; Ugidos, P. (2011). Diversitat cultural i exclusió escolar. Dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat. Barcelona: Fundació Bofill
- ? Hernandez, F.; Tort, A., (2009). "Cambiar la mirada sobre el fracaso escolar desde la relación de los jóvenes con el saber." Revista Iberoamericana de Educación. núm. 49. Julio de 2009. Ed. OEI.

- ? Martínez, X.; Marín, A. (2010). Educació i ascens social a Catalunya. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/520.pdf>
- ? Nusche, Deborah. (2009) What Works in Migrant Education? A Review of Evidence and Policy Options, OECD Education Working Papers, 22. <http://www.oalis.oecd.org/oalis/2009doc.nsf/linkto/edu-wkp%282009%291>
- ? OECD (2010). Closing the Gap for Immigrant Students: Policies, Practice and Performance, OECD Reviews of Migrant Education. www.oecd.edu/migration
- ? Rambla, X. (coord.); Mora, E.; Moreno, S.; Parella, S.; Tarabini, A.; Verger, T. (2008). Les fractures de l'estructura social. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB.
- ? Sennett, R. (1998). La corrosión del carácter. Barcelona: Anagrama.
- ? Síndic de Greuges (2008). La segregació escolar a Catalunya. Informe extraordinari. Recuperat el 14 d'octubre de 2011 del lloc web Síndic de Greuges de Catalunya: http://www.sindic.cat/site/unitFiles/2266/segregacio_escolar_web.pdf
- ? Subirats, J. (Dir.) (2005). Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- ? Velasco, H.M.; García, F.J.; Díaz, A. (eds.) (1993) Lecturas de antropología para educadores. El ámbito de la antropología de la educación y de la etnografía escolar. Madrid: Trotta.

Diversitat i Relacions en el Joc

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català, Anglès

PROFESSORAT

- Itxaso Tellado Ruiz De Gauna
- Maria Teresa Segué Morral
- Marta Bertrán Ramón

OBJECTIUS:

L'objectiu principal de l'assignatura és aprofundir en el coneixement i anàlisi dels recursos materials, d'espai i temporals com a elements d'inclusió. Adquirir criteris per a l'organització de les activitats a l'aula i prendre consciència de la importància de les relacions i el joc, com a factors primordials per a l'acollida de les diferents necessitats educatives de tots els nens i nenes, tenint en compte les característiques de la primera infància.

- Tractar la diferència com a font de riquesa i com a valor de les relacions.
- Adquirir criteris de reflexió per a l'anàlisi de les relacions en les aules d'educació infantil.
- Concebre i dissenyar els espais i materials com a elements d'inclusió, de participació i d'interacció, per atendre les totes les singularitats.
- Aprendre a mirar i escoltar els infants per a l'organització de l'aula inclusiva.
- Aprendre a observar i documentar contextos de joc i de convivència i processos d'aprenentatge i reflexionar-hi.
- Entendre el rol de l'adult com a acompanyant en els processos d'aprenentatge en les diverses accions i situacions educatives.
- El rol de l'adult en el joc de l'infant.
- Conèixer experiències internacionals d'inclusió i pràctiques innovadores a l'educació infantil.
- Aprendre com les propostes de joc afavoreixen els diferents estils d'aprenentatge.
- Entendre el joc des d'una perspectiva globalitzadora per donar resposta a les diferents necessitats, dins el marc d'una escola inclusiva.
- Saber optimitzar les relacions, capacitats i intel·ligències dels infants, a través del joc.
- Saber promoure el joc simbòlic i el joc heurístic per atendre les diferents necessitats
- Conèixer la dimensió pedagògica de les relacions i interaccions a la primera infància, per promoure la participació i el treball cooperatiu.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de l'educació infantil. (RA8)

Planteja intervencions en coherència als valors democràtics i de sostenibilitat mostrant respecte als drets fonamentals de les persones. (RA9)

Utilitza el joc, el joc dramàtic i l'expressió corporal com a recurs d'aprenentatge en l'educació infantil. (RA1)

Analitza críticament les relacions que s'estableixen dins de l'aula a través del joc. (RA5)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

---

1. Les relacions i interaccions en la vida de l'aula a l'educació infantil.
  - Interaccions i emocions a l'educació infantil.
  - La diversificació dels processos d'ensenyament aprenentatge.
  - Les dinàmiques quotidianes com a font de projectes.
2. L'espai i el temps de joc i la interacció didàctica.
  - Els recursos didàctics i els materials en el joc a la primera infància.
  - Els espais i els materials i l'atenció a la diversitat.
  - El valor del joc com a element d'inclusió. Experiències internacionals.
3. El rol del mestre en les relacions entre infants i entre infants i adults.
  - L'escolta com a estratègia per atendre la diversitat.
  - El mestre de suport en una perspectiva inclusiva a l'educació infantil.
4. Documentar la vida de la diversitat a l'aula.
  - La documentació com a suport del joc dels infants.
  - La documentació del joc i dels diferents processos d'aprenentatge, interessos i necessitats.

AVALUACIÓ:

La modalitat d'avaluació de l'assignatura serà continuada. Aquesta és la modalitat d'avaluació per defecte. D'acord amb els objectius, l'avaluació exigirà la implicació personal i permanent de l'alumne i del grup d'alumnes, l'assistència a classe haurà de ser per tant, regular i continuada.

Per dur a terme aquesta avaluació, s'empraran les tasques i procediments següents:

- 1) Assistència i participació (10%). Procediment no recuperable.

2) Carpeta d'aprenentatge que inclogui els treballs vinculats als diferents temes de l'assignatura i un raonament del procés que està seguint per aprendre (60%). Activitats recuperables i susceptibles de pujar nota quan així s'indiqui.

3) Treball de reflexió teòrica sobre un tema de l'assignatura (30%). Buscar un mínim de dos articles científics sobre el tema i relacionar-ho amb els continguts de l'assignatura. Tasca no recuperable.

L'avaluació continuada requereix que l'estudiant (o grup d'estudiants), realitzi i lliuri d'acord amb les dates i condicions indicades per les professores, la totalitat de tasques i treballs sol·licitats. El termini d'execució i lliurament de totes les activitats d'avaluació és improrrogable. Si no s'acompleix aquest requisit la qualificació de l'assignatura serà de SUSPENS. Els treballs dels estudiants hauran de ser originals, elaborats per ells i elles mateixes - individualment o en grup- per tal de poder valorar el seu aprenentatge real. En cas contrari, la qualificació del treball serà de SUSPENS (revisar Normativa en cas de plagi).

Acomplerts aquests requisits, la puntuació global de l'assignatura s'establirà entre 0 i 10 punts i serà el resultat de la suma obtinguda en les diferents tasques. La nota mínima per aprovar l'assignatura, un cop superats els criteris anteriors, serà de 5 punts. Les puntuacions parcials obtingudes seran vàlides únicament en la convocatòria corresponent i en cap cas es podran mantenir per a convocatòries posteriors de l'assignatura.

Caldrà haver superat totes les parts per poder aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

-
- Abad, J.; Ruiz de Velasco, A., *El juego simbólico*. Barcelona: Graó. Biblioteca de Infantil, núm. 31.
  - Altimir, D. *Com escoltar els infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
  - Bassedes, E.; Huguet, T. i Solé, I. (2007). *Aprendre i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó.
  - Benlloch, M.; Feu, M.T.; Sellarès, R. *Com fer escola de tots i per a tots*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002. Col. Temes d'infància, 41.
  - Cruz Ruiz, D. (2009). *Uso del tiempo y el espacio en el aula infantil*. Màlaga: Didáctica y Pedagógicas
  - Dahlberg, G., Moss, P., Pence, A. (2005). Más allá de la calidad en educación infantil. Barcelona: Graó.
  - De la Cerda Toledo, M. (2013). *Per una pedagogia d'ajuda entre iguals*. Barcelona: Graó.
  - Echeita, G. (2006). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Madrid: Narcea.
  - Giné, C (coord.) (2009) *La educación inclusiva. De la exclusión a la plena participación de todo el alumnado*. Barcelona: ICE-Horsori.
  - Jubete M. (ed.) *Espais i temps per al joc*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004. Col. Temes d'infància, n. 47.
  - Macarulla, I. i Saiz, M. (2009). *Bones pràctiques d'escola inclusiva*. Barcelona: Graó.
  - Paniagua, G.; Palacios, J. (2005). *Educación infantil. Respuesta educativa a la diversidad*. Madrid: Alianza Editorial.
  - Pérez, M.L.; Reyes, M.; Juandó, J. (2001). *Afectos, emociones y relaciones en la escuela*. Barcelona: Graó.
  - Pujolàs, P. *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
  - Sarlé, P.M. (2001). *Juego y aprendizaje escolar: los rasgos del juego en educación infantil*. Buenos Aires: Novedades Educativas.

Documentar. Reflexió Pedagògica i Tècniques de Documentació

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Irene Llop Jordana
- Miquel Pérez Mas

OBJECTIUS:

L'enfocament de l'assignatura cerca aportar als estudiants un coneixement fonamentalment pràctic relacionat amb la documentació pedagògica. Amb diferents suports i metodologies es presentaran els processos relacionats amb el concepte, el disseny i la realització de documents visuals a l'educació infantil. Els continguts de l'assignatura s'adrecen a la recollida d'imatges i l'anàlisi de la intervenció educativa a l'escola bressol i el parvulari.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Organitza situacions d'aprenentatge interdisciplinaris per a l'adquisició de la competència digital i del tractament de la informació. (RA6)

Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de l'educació infantil. (RA8)

Utilitza el llenguatge audiovisual i les seves diferents recursos, per expressar i presentar continguts vinculats al coneixement específic de l'àmbit. (RA6)

Planteja intervencions en coherència als valors democràtics i de sostenibilitat mostrant respecte als drets fonamentals de les persones. (RA9)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació i els diferents llenguatges audiovisuals tot valorant les potencialitats comunicatives i creatives que comporten.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

Guió assignatura:

La documentació com un instrument fonamental per al registre, la planificació, la reflexió de la intervenció pedagògica i la comunicació amb les famílies a l'educació de 0 a 6 anys.

Part I. Programació *versus* projectació.

- Idea d'infant, d'adult i d'aprenentatge.
- Projectació: espiral que connecta l'observació, la documentació i la interpretació
- Documentació pedagògica. Fonaments, arrels, experiències

Part II. Documentació com a exercici d'autoavaluació i autoformació

- Interpretació dels processos individuals i de grup
- La documentació com a instrument per a la organització escolar
- Documentar i avaluar la tasca educativa

Part III. Tècniques per a la documentació

- Tècniques bàsiques de registre i observació (fotografia, vídeo, documents impresos, panells, ppt, esquemes...).
- Vincles i consideracions tècniques, relació amb l'eficàcia comunicativa i amb la visibilitat dels processos d'aprenentatge dels infants
- Planificació de l'estratègia documentativa
- Diferents tipologies de documentació: webs ? blocs, panells, documents de presentació d'escoles, documentacions de projectes
- Documentacions individuals i de grup

Part IV. Les TIC a l'abast dels infants.

- Recollida d'imatges *in progress*: la continuïtat del projecte de recerca d'infants i adults
- Ús de les TIC com a estratègia que pren com a protagonista el cos i l'acció de l'infant i que pretén ampliar sensacions i emocions
- Transformacions de fotografies i dibuixos d'infants
- Jocs corporals i vídeo
- TIC i espais de joc a l'escola

AVALUACIÓ:

La nota final de la valoració de l'assignatura serà el resultat de tres notes. El pes de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

o Treballs sobre la Reflexió pedagògica: tres treballs (10% cadascun)

o Treball sobre Tècniques de documentació: tres treballs (10% cadascun)

o Treball de documentació: treball grupal (40%). Es valorarà el procés (10%), l'elaboració (20%) i la

presentació (10%)

En el Pla de Treball es concretaran les característiques dels treballs així com els terminis i les possibilitats de recuperació dels no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Cal haver lliurat tots els exercicis. Si després de les activitats de recuperació el resultat global de l'assignatura suposa que no s'ha superat, quedarà pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

- Altimir, D. *Com escoltar els infants?* Col·lecció Temes d'Infància, 53. Barcelona: Rosa Sensat, 2011.
- Gallardini, A.L., Iozelli, S., Davoli, M. i Tognetti, G. *Documentar: afinar els ulls per captar moments*, Rosa Sensat/Col·lecció Temes d'Infància n. 62, Barcelona: Rosa Sensat, 2010.
- Monogràfic núm.039. *La Documentación*. Setembre-octubre 2007. Aula de Infantil. Barcelona: Graó.
- Xarxa territorial d'Educació Infantil a Catalunya. *Documentar la vida dels infants a l'escola*. Col·lecció Temes d'Infància, 59. Barcelona: Rosa Sensat, 2008.
- Xarxa territorial d'Educació Infantil a Catalunya. *Documentar, una mirada nova*. Col·lecció Temes d'Infància, 60. Barcelona: Rosa Sensat, 2009.

A banda de la bibliografia es recomana consultar regularment les revistes:

- *Guix d'Infantil*
- *In-fàn-cia*
- *Infància a Eu-ro-pa*
- *Cuadernos de Pedagogía*
- *Aula de Infantil*
- *Perspectiva Escolar*
- I la col·lecció de llibres de Graó *Biblioteca d'Infantil?* i de Rosa Sensat *Temes d'Infància?*

Webgrafia:

- <http://www.rosasensat.org/comissio/?tipus=infantil> (Mostra itinerant de la Xarxa Territorial d'Educació Infantil de Catalunya)

English I

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Llorenç Comajoan Colomé

OBJECTIUS:

The course English I (6 credit units) aims to improve the students' language competence, which means reinforcing the traditional linguistic areas of English (e.g. lexis, grammar, writing), but also areas that have more recently come to the fore, such as pragmatics, intercultural communication, or media analysis. The course also includes some literature readings, which are directly connected to the education field. Finally, academic writing and academic text-based discussion groups will also be developed through practical essays.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Utilitza estratègies per a expressar-se de forma oral i escrita en llengua anglesa (RA 4)
- Utilitza estructures gramaticals i vocabulari adients per al context acadèmic (RA 4) (RA 5)
- Entén i contrasta elements de vocabulari i de gramàtica de la llengua anglesa (RA 4)
- Escriu diverses tipologies textuais amb un registre adequat (RA 6)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Desenvolupar processos d'avaluació dels aprenentatges, a nivell individual i de grup, que utilitzin les tècniques i estratègies d'observació i documentació pedagògica.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Promoure l'aprenentatge del llenguatge i de les llengües en l'educació infantil en entorns multilingües a través de diferents estratègies i recursos que fomentin la sensibilitat literària i les competències comunicatives.

Transversals

- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

---

1. Develop vocabulary to debate current educational issues
2. Develop writing skills both in academic and general areas
3. Increase grammar accuracy both in writing and speaking
4. Promote 2.0 skills in the academic sphere
5. Enhance intercultural awareness using English as a Lingua Franca

AVALUACIÓ:

The evaluation of the module is continuous. Students will carry out various tasks inside and outside the classroom that will be graded. All parts must be passed separately. The final grade will be the result of the percentages listed below:

- ? Exams (2): 40% (only one exam can be retaken)
- ? Written tasks (2): 30% (can be retaken)
- ? Oral tasks (2): 20% (can be retaken)
- ? Participation: 10% (cannot be retaken)

BIBLIOGRAFIA:

- Eastwood, J. (2009). Oxford practice grammar intermediate. Oxford: Oxford University Press.
- Huddleston, R., & Pullum, G. (2005). A students' introduction to English grammar. Cambridge: Cambridge University Press.
- Halliwell, S. (2003). Teaching English in the primary Classroom. 11th ed. Harlow: Longman.
- Harmer, J. (2003). The practice of English language teaching. 3rd ed. London: Longman.
- Lott, H. (2005). Real English grammar. The new intermediate grammar CEF B1-B2. London: Marshall Cavendish Education.
- Murphy, R. (2007). Essential grammar in Use. Cambridge: Cambridge University Press.
- Root, C.B., & Blanchard, K. (2003). Phrasal verbs in context. New York: Longman.
- Swan, M. (2005). Practical English usage. Oxford: Oxford University Press.

Dictionaries

- Oxford Wordpower Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Longman Dictionary of Contemporary English. Harlow, Essex: Longman, 2003.
- Oxford Advanced Learner's CD-ROM Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 2003.

English II

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Anna M. Vallbona González

OBJECTIUS:

L'assignatura de Llengua Anglesa 1 pretén millorar la capacitat comunicativa en anglès dels alumnes tant mitjançant un estudi dels sistemes lexicals i gramaticals de l'anglès des d'un punt de vista d'ús com a través d'una exposició continuada a textos autèntics de llengua oral. Tanmateix, l'assignatura té un vessant didàctic d'anàlisi crítica de materials pel que fa a la presentació i seqüenciació de continguts lingüístics en els cicles d'Infantil i Primària.

Els objectius específics d'aquesta assignatura són:

- Desenvolupar competència léxica per tal d'argumentar i expressar idees més abstractes sobre temes culturals i socials.
- Desenvolupar competència gramatical suficient per evitar situacions d'interferència comunicativa.
- Promoure estratègies per monitoritzar les pròpies habilitats lingüístiques.
- Promoure competència sociolingüística per adequar el discurs a la situació de comunicació.
- Afavorir l'esperit crític en l'anàlisi de materials didàctics.
- Aprendre a seqüenciar estructures lingüístiques.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- 171.1 Sap programar activitats didàctiques relacionades amb la llengua oral del'etapa educativa corresponent
- 171.2 Sap crear i o adaptar activitats didàctiques relacionades amb la llengua oral
- 172.2 Adequa el llenguatge oral i el fa comprensible per l'alumnat de l'etapa educativa corresponent
- 173.1 Reflexiona sobre recursos i estratègies que cal utilitzar per l'ensenyament de la llengua oral
- 174.1 Analitza les diferències de la llengua oral i les contrasta amb la llengua materna

COMPETÈNCIES

Bàsiques

- Ser capaç de transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.

Transversals

- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.

CONTINGUTS:

Llengua:

1. Desenvolupament metòdic de presentacions i descripcions sobre una àmplia gamma de temes afrontant preguntes diverses.
2. Escripció de textos clars i detallats sobre temes diversos.
3. Ressenyes d'esdeveniments culturals.
4. Correcció d'errors habituals i vigilar conscientment el discurs.
5. Comprensió de llenguatge oral estàndard a través de mitjans de comunicació sobre temes de la vida social, professional o acadèmica.
6. Lectura de literatura no adaptada en llengua anglesa.
7. Utilització de la llengua en converses d'una certa llargada sobre temes d'interès general.
8. Desenvolupament d'estratègies de comunicació intercultural.

Didàctica:

1. L'ensenyament de la gramàtica a primària i infantil.
  - 1.1 Presentació i seqüenciació de l'*input* gramatical: tasques i activitats.
  - 1.2 Interacció i *output* gramatical: estructuració i expectatives.
  - 1.3 Avaluació.
    1. La gramàtica als llibres de text, una mirada crítica.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del curs l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, a dins i a fora de l'aula. Cal aprovar totes les tasques per separat. Només es poden recuperar les tasques presentades i no superades. La qualificació final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Exàmens escrits: 50%
- Treballs individuals 20%
- Presentació oral d'una activitat 20%
- Participació activa 10%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Eastwood, J. 2009. *Oxford Practice Grammar Intermediate*. Oxford: Oxford U.P.
- Halliwell, S. *Teaching English in the Primary Classroom*. 11th ed. Harlow: Longman, 2003.
- Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. 3rd ed. London: Longman 2003.
- Lott, H. *Real English Grammar. The New Intermediate Grammar CEF B1-B2*. London: Marshall Cavendish Education, 2005.
- Swan, M. *Practical English Usage*. Oxford: Oxford University Press, 2005.

Complementària

- Huddleston, R.; G.K. Pullum. 2005. *A Students Introduction to English Grammar*. Cambridge: Cambridge U.P.
- Murphy, R. 2007. *Essential Grammar in Use*. Cambridge: C.U.P.
- Murphy, R. *English Grammar in Use. Supplementary Exercises*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- Root, C.B.; Blanchard, K. 2003. *Phrasal Verbs in Context*. New York: Longman.

Llibre de lectura

- Haddon, Mark. *The Curious Incident of the Dog in the Night-time*.

Diccionaris

- *Oxford Wordpower Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- *Longman Dictionary of Contemporary English*. Harlow, Essex: Longman, 2003.
- *Oxford Advanced Learner's CD-ROM Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2003.

Webgrafia

- <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish>
- <http://www.britishcouncil.org/>
- <http://www.english-at-home.com/>
- <http://www.englishforums.com>
- <http://www.english-to-go.com/>
- <http://www.learnenglish.org.uk/>
- <http://www.usingenglish.com/>

English Literature

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Auba Llompart Pons

OBJECTIUS:

This course aims to acquaint students with landmark works of British and American children's fiction aimed at readers aged 3-12 through a variety of practical tasks and in-class discussions about the selected texts. Course contents are organized chronologically and thematically so as to familiarize students with both the evolution of the genre and its main themes, conventions and narrative strategies. The analysis and discussion of the selected works will be complemented with an overview of some of the main theoretical and critical currents in the studies of Children's Literature.

RESULTATS D'APRENTATGE:

With this course, students will

- Become acquainted with some of the most celebrated British and American children's writers and their works.
- Gain a better understanding of what children's literature is, the assumptions surrounding it, and the reading public's expectations of this genre.
- Learn to read children's literature critically and assess its value.
- Identify some of the main themes of British and American children's books.
- Reflect on the constructions of childhood that the texts endorse.
- Learn about the evolution of this genre from a historical perspective.
- Apply their knowledge of the English language to the reading, writing and discussion of the selected texts.

COMPETÈNCIES

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Analitzar, reflexionar i promoure el valor de la funció docent en relació amb la comunitat educativa, amb la societat en general i amb la cultura.
- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació i els diferents llenguatges audiovisuals tot valorant les potencialitats comunicatives i creatives que comporten.

Bàsiques

- Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau alt d'autonomia.

Transversals

- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

Introduction: Defining Children's Literature

UNIT 1: Didacticism and entertainment

- 1.1. The didactic works of John Newbery and Sarah Fielding
- 1.2. Towards a new way of writing for children: Edward Lear and Lewis Carroll
- 1.3. The Fairy Tale in England: Andrew Lang's collections

UNIT 2: The dual audience of children's books

- 2.1. C. S. Lewis's essay "On Three Ways of Writing for Children"
- 2.2. Three examples: Beatrix Potter's The Tale of Peter Rabbit, J. M. Barrie's Peter Pan, and Frances Hodgson Burnett's The Secret Garden

UNIT 3: The American Fairy Tale

- 2.1. The influence of Lewis Carroll, the Brothers Grimm and Hans Christian Andersen on L. Frank Baum
- 2.2. The Wonderful Wizard of Oz: close reading, adaptations and modern retellings

UNIT 4: Subversion in Children's Literature

- 4.1. Discussing suitability, the uses of humour and the appeal of violent entertainment
- 4.2. Roald Dahl, Maurice Sendak, Dr Seuss and their modern imitators

UNIT 5: Children's Literature as a Commercial Phenomenon

- 5.1. J. K. Rowling and the success of Harry Potter: what is 'good' children's literature?
- 5.2. The Gothic turn of children's books

AVALUACIÓ:

All students must complete the following activities in accordance with deadlines in order to reach a passing mark (5) for the whole course:

- a. Oral presentation to be done in class (30%)
- b. Essay 1 (20%)
- c. Essay 2 (20%)
- d. Final questionnaire to be done on the last day of class (20%)
- e. Attendance and participation (10%)

Students must obtain a grade of at least 5 out of 10 in each of the tasks to reach a passing mark for the whole course. Students who fail more than 50% cannot pass the course. Failed assignments can be redone during the closing week.

BIBLIOGRAFIA:

Apart from class notes and materials that will be handed out in class, all students will have to get hold of the following books, both of them available at the UVic library:

- Baum, Frank L. *The Wonderful Wizard of Oz*. London: Penguin Books, 1995.
- Baum, Frank L. *American Fairy Tales*. New York: Dover's Children's Classics, 1978 [New edition].

Estratègies de Planificació i Organització de l'Aula Inclusiva

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Josep Castillo Adrián
- Olga Pedragosa Xuclà

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura vol ser un aprofundiment d'alguns dels aspectes treballats de forma més general a l'assignatura de Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat. Es pretén, a més, que per la transversalitat dels continguts que es treballaran complementi i contribueixi a la formació general dels futurs mestres.

- Oferir criteris de reflexió per a l'anàlisi de la vida de les aules i per a la conseqüent transformació amb tendència inclusiva.
- Adquirir instruments dirigits a estructurar els processos d'ensenyament aprenentatge de forma cooperativa.
- Adquirir habilitats per al disseny d'activitats simples i complexes per a l'atenció a la diversitat a les aules.
- Aprendre a recollir i usar la perspectiva dels infants per a l'anàlisi i organització de l'aula inclusiva.
- Assumir el rol del mestre de suport des d'una perspectiva inclusiva.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Analitza situacions d'aprenentatge des d'una perspectiva inclusiva. (RA1)

Dissenya intervencions i estratègies per a la resposta a la diversitat en el context del aula d'educació infantil. (RA2)

Identifica els suports i serveis necessaris que contribueixen a una intervenció global i en xarxa. (RA5)

Planifica l'acció educativa aplicant estratègies de treball cooperatiu i programació multinivell. (RA2)

Identifica els elements claus per a una avaluació personalitzada en el marc de la inclusió. (RA4)

Comprèn les diferents tècniques d'organització d'una aula a partir de la col·laboració entre docents. (RA8)

Mostra una actitud responsable i compromesa davant l'atenció a la diversitat i la inclusió. (RA7).

COMPETÈNCIES

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.

CONTINGUTS:

Tema 1: Una mirada a la inclusió escolar avui. El context social i normatiu.

- 1.1 El canvi a l'escola (des de la perspectiva de la inclusió escolar). Cinc cèntims d'història
- 1.2 Referents internacionals i estatals en relació a l'atenció a la diversitat i a la inclusió escolar
- 1.3 Què vol dir inclusió escolar? Des de la perspectiva de qualitat educativa
- 1.4 Barreres per a la inclusió
- 1.5 L'organització i l'atenció a la diversitat en l'actual context educatiu
- 1.6 El centre educatiu com a element de canvi i innovació: anàlisi de realitats educatives i accions de millora

Tema 2: Principis i mesures organitzatives, metodològiques i curriculars per a la inclusió a l'aula

- 2.1 Organització i metodologia a l'aula inclusiva
- 2.2 La programació multinivell
- 2.3 L'avaluació i el seu sentit en un context inclusiu i competencial.
- 2.4 Eines per a l'avaluació diversificada
- 2.5 Índex per a la inclusió i pràctiques d'aula
- 2.6 Recursos didàctics i pedagògics
- 2.7 Estratègies comunicatives i dinàmiques d'aula

Tema 3: La resposta a les necessitats educatives: suports i serveis específics per a l'aula inclusiva

- 3.1 Els Serveis Educatius Específics
- 3.2 El mestre d'educació especial. Tasques i funcions en el context de l'escola inclusiva
- 3.3 Els serveis d'educació especials en un context inclusiu
- 3.4 Els Plans Individualitzats
- 3.5 Bones pràctiques educatives a l'aula

AVALUACIÓ:

L'avaluació es realitzarà d'acord als següents elements:

Activitats de caràcter individual:

- Realització qüestionari 1* (15%)
- Realització qüestionari 2* (15%)
- Participació a l'aula i lliurament de les activitats de classe (10%)

- Valoracions individuals de l'equip (10%)

Activitats de caràcter grupal:

- Activitat: Caminem cap a la inclusió (10%)
- Disseny Unitat de Programació Multinivell (10%)
- Elaboració d'un Pla Individualitzat (10%)
- Un Projecte d'escola inclusiva (10%)
- Valoracions grupals (10%)

L'estudiant podrà recuperar els dos qüestionaris individuals. Pel que fa a les activitats grupals es podrà recuperar l'elaboració dels informes escrits o documentació a lliurar, però no es podran repetir les exposicions a classe. En qualsevol cas, la part recuperar no podrà ser superior al 50% de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Ainscow, M. *Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas i experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Madrid: Narcea, 2001.
- Huguet, T. *Aprender juntos a l'aula. Una proposta inclusiva*. Barcelona: Graó, 2006.
- Organización de las Naciones Unidas. (2006)a: *Convención sobre los Derechos del niño: Los derechos de los niños con discapacidad. Declaración adoptada y proclamada por el comité de los derechos del niño*. Ginebra 11 a 29 de setiembre de 2006.
- Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes: els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Ruiz, R. *Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic: Eumo Editorial. 2008.
- Soriano, V.; Kyriazopoulou, M. et.al (editors): *Jóvenes Voces: Encuentro sobre Diversidad y Educación*. European Agency for Development in Special Needs Education. 2007.
- Stainback, S.; Stainback, W. *Aulas Inclusivas*. Madrid: Narcea. 1999.
- Vlachou, A.D. *Caminos hacia una educación inclusiva*. Madrid: La Muralla. 1999.

Complementària

- Ainscow, M. "Escuelas inclusivas: Aprender de la diferencia". Dins *Cuadernos de Pedagogía*, núm 307, pp. 44-49. 2001.
- Idol, L. "Qüestions clau realcionades amb la construcció d'escoles col·laboradores i inclusives". Dins *Suports. Revista catalana d'Educació Especial i Atenció a la Diversitat*, vol. 2, núm. 2, pp. 42-56. 1998.
- Meijer, J.W. (editor): *Inclusivament Education and Effective Classroom Practices*. European Agency for Development in Special Needs Education. 2003.
- Muntaner, J.J. "Un modelo de apoyo alternativo" dins DDAA: *La Escuela Inclusiva. Prácticas y reflexiones*. Barcelona: Graó. pp. 137-145. 2004.
- Porter, G.L. "Elements crítics per a escoles inclusives. Creant l'escola inclusiva: una perspectiva canadenca basada en 15 anys d'experiència" dins *Suports. Revista catalana d'Educació Especial i Atenció a la diversitat*, Vol.5, núm 1, pp.6-15. 2001.
- Pujolàs, P (ed); Lago, JR et.al (coord): *Cap a una educació inclusiva*. Vic: Emo Editorial, 2006.
- Pujolàs, P. *9 ideas clave. El aprendizaje cooperativo*. Barcelona: Graó. 2008.
- *Revista de Educación*: "Educación inclusiva". Núm 327. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deportes. 2002
- *Revista de Educación*: "La educación ante la inclusión del alumnado con necesidades específicas de apoyo", núm, 349. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deportes. 2009.

Les principals revistes relacionades amb la temàtica d'aquesta assignatura consultables a la Biblioteca de la UVic són:

- *Journal of Learning Disabilities*
- *Suports*
- *Siglo Cero*
- *Teaching Exceptional Children*
- *The Journal of Special Education*

Fonaments de la Didàctica de la Música

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Elisabet Pujol Mayans

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura apropa l'alumnat al marc conceptual i teòric de les pedagogies específiques en l'àmbit de l'educació musical a l'escola i la seva aplicació pràctica.

- Conèixer els fonaments i l'aplicació a l'aula de les diverses metodologies i pedagogies en el camp de l'educació musical.
- Aprofundir en el coneixement del desenvolupament musical de l'infant.
- Analitzar l'aplicabilitat a l'aula d'una manera crítica les diverses propostes metodològiques de treball musical a l'aula.
- Donar a l'alumnat eines i recursos per a un posicionament personal davant l'aprenentatge de la música a l'escola.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Mostra creativitat artística i sensibilitat musical. (RA5)

Reconeix els diferents elements del desenvolupament musical al nen per a la seva consideració en el disseny de les intervencions educatives. (RA3)

Domina els diferents recursos i expressions musicals o artístics (la veu, el cant, teatre musical, la dansa, ...) per a la seva aplicació en la didàctica de la música. (RA7)

Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de treball de la educació musical. (RA8)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de formació permanent.

Específiques

- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

CONTINGUTS:

---

1. La música i l'educació
2. El desenvolupament musical del nen.
3. La música en els diversos models de societat
4. Les grans aportacions de les pedagogies musicals del s. XX
5. El currículum musical i el seu desplegament
6. Noves tendències en educació musical

AVALUACIÓ:

Les activitats d'avaluació es faran a través de treballs individuals, en grup i proves pràctiques i escrites.

- Comentaris de text: 20%
- Prova escrita: 40%
- Exercicis pràctics i participació: 40%

En les qualificacions finals es tindran en compte aspectes avaluatius de procés i de resultat.

L'alumnat haurà de poder demostrar:

- el coneixement i aplicació de les diverses metodologies de la didàctica musical.
- saber adequar materials didàctics musicals a l'etapa evolutiva i el moment curricular de l'infant.
- ser capaç de relacionar algun aspecte de l'educació musical dins del marc contextual educatiu general a l'escola.
- saber adaptar activitats, materials i processos per a una participació, accés i progrés de tot l'alumnat en un enfocament inclusiu.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Dalcroze, J. (1965). *El ritmo, la música y la educación*. Lausane:Ed. Frères S.A.
- Pujol, A. *L'avaluació a l'àrea de música*. Barcelona: Dinsic.
- Segarra, I. (2008) *Proposta didàctica musical 1, 2, 3, 4, 5 i 6*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat
- Vilar, M. (1998). *Formación del profesorado de música para la escuela primaria: Análisis de 3 procesos*. Barcelona: Graó Eufonía.
- Willems, E. (1979) *El ritmo musical*. Buenos Aires: Eudeba.
- Wuyttack, J. (1994) *Cantan y bailan*. València: Nau Llibres.

Complementària

- Balsera, F. J. i Gallego, D. (2010) *Inteligencia emocional y enseñanza de la música*. Barcelona: Dinsic.
- Blacking (1999) *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo Editorial.
- Hargreaves, D. (2007) *Música y desarrollo psicológico*. Barcelona: Graó Eufonía.
- Lines, D. (2009). *La educación musical para el nuevo milenio*. Madrid: Morata.
- Schafer, R. M. (1998) *El nuevo paisaje sonoro: Un manual para el maestro de música moderno*. Buenos Aires: Ricordi Americana.
- Stravinsky, I. (2006) *Poética musical*. Barcelona: Acantilado.

Identificació i Resposta davant de les Dificultats d'Aprenentatge

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Rosa M. Guitart Aced

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura, vinculada a la menció en "Educació Inclusiva i atenció a la diversitat", pretén que els estudiants adquireixin nocions bàsiques sobre les principals dificultats d'aprenentatge que poden presentar els/les alumnes amb l'objectiu de facilitar-ne la seva correcta identificació. I, alhora, cerca també que els estudiants coneguin estratègies i línies d'actuació, tant a nivell individual com a nivell d'aula i de centre, que els permetin dissenyar mesures, suports, pràctiques i metodologies que, des del marc d'una escola inclusiva, permetin elaborar una adequada resposta educativa en contextos de diversitat que ajudin a prevenir l'aparició d'aquestes dificultats i/o a millorar la resposta educativa que reben.

Objectius:

- ? Delimitar conceptualment les dificultats d'aprenentatge i la seva classificació. Analitzar els paradigmes conceptuals en els que es recolzen.
- ? Adquirir coneixements i estratègies que permetin identificar, delimitar i analitzar les dificultats d'aprenentatge.
- ? Adquirir coneixements i estratègies que permetin planificar, aplicar i valorar la resposta educativa adequada a cada alumne/a en la prevenció i el tractament de les diferents dificultats d'aprenentatge.
- ? Adquirir coneixements i estratègies que permetin dissenyar respostes educatives a nivell d'aula i de centre que potenciïn la prevenció i el tractament de dificultats d'aprenentatge.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

1. Analitza els diferents contextos escolars d'aprenentatge des d'una perspectiva inclusiva (RA1)
2. Dissenya intervencions psicopedagògiques dins de l'aula que permeten atendre a les barreres d'aprenentatge que troben els alumnes (RA2)
4. Identifica els processos d'aprenentatge bàsics així com les principals necessitats que poden derivar-se de les diferents dificultats d'aprenentatge (RA4)

5. Mostra capacitat per intervenir de forma coordinada amb equips multiprofessionals interns i externs al centre educatiu (RA5)
6. Recopila i interpreta dades i informacions sobre les que fonamentar les seves conclusions incloent les reflexions sobre assumptes de caire social, científica o ètica (RA6)
7. Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió (CT1) (RA7)
8. Avalua pràctiques professionals en contextos emergents y globals i proposa línies d'intervenció ajustada a les diferents realitats (CT3) (RA8)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.
- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.

CONTINGUTS:

Bloc I. Marc conceptual i aspectes generals

Tema 1. Dificultats en l'aprenentatge: Marc conceptual i aspectes generals

? Definicions de DA

? Classificacions de DA

? Factors relacionats amb DA

Tema 2. L'aprenentatge a l'escola infantil. Quan la diferència es transforma en un problema?

? Què s'ha d'aprendre?

? Processos afectius, motivacions i socials en l'aprenentatge

? El procés d'ensenyament adequat a les característiques i necessitats de l'alumnat

Tema 3. La resposta educativa a les dificultats d'aprenentatge dins el marc de l'escola inclusiva

? Prevenció i tractament de les DA

? Estratègies i recursos de resposta educativa

Bloc II. Les dificultats en l'aprenentatge específiques: Identificació i resposta

Tema 4. Dificultats en l'àmbit matemàtic

Tema 5. Dificultats en l'àmbit lingüístic

Tema 6. Dificultats psicomotrius i d'organització espaciotemporal

Tema 7. Dificultats en l'atenció: TDA i TDAH

AVALUACIÓ:

D'acord amb els objectius, els continguts i el funcionament proposat, l'assignatura exigirà la implicació personal i permanent de l'alumnat en les activitats programades i en el control i regulació de l'aprenentatge individual i de grup. Des de la perspectiva de l'avaluació, serà necessari controlar la implicació responsable dels alumnes en la proposta de treball i, en conseqüència, la seva assistència regular.

Avaluació de procés

? Treball individual

? Treball en grup

? Assistència i participació a classe

Avaluació de resultats

? Prova escrita al final de l'assignatura

El percentatge de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

? Prova escrita 30%

? Activitats d'aula 30%

? Treball d'equip 40%

Per aprovar l'assignatura cal un mínim d'un 5 en cadascun dels instruments d'avaluació. Només es podrà superar en la recuperació un 50% de la nota. No hi ha instruments d'avaluació en els que, una vegada realitzats, es pugui pujar nota. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda suspesa.

La qualificació obtinguda en la recuperació no podrà superar l'Aprovat.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica ? Andreu i Barrachina, Ll.(coord.) L'adquisició de la lectura i les seves dificultats. Editorial UOC: Barcelona, 2013. ? Andreu i Barrachina, Ll.(coord.) Les dificultats de l'aprenentatge de l'escriptura i les matemàtiques.. Editorial UOC: Barcelona, 2013. ? Badia, A. (coord.). Dificultats d'aprenentatge dels continguts curriculars. Barcelona: UOC, 2012 ? Defior, S. Definición y clasificación de las dificultades de aprendizaje. Las dificultades de aprendizaje un enfoque cognitivo. Lectura, escritura y matemáticas. Málaga: Aljibe, 1996. ? González Valenzuela, M.J. (coord.). Prevención de las dificultades de aprendizaje. Madrid: Pirámide, 2012. ? Ortiz, M.R. Manual de Dificultades de aprendizaje. Madrid: Pirámide, 2004. Complementària ? Acosta, V. i Moreno, A. Dificultades de lenguaje en ambientes educativos. Del retraso al trastorno específico del lenguaje. Barcelona: Masson, 2005 ? Aguilera, A. Introducción a las dificultades de aprendizaje. Madrid: McGraw-Hill, 2003. ? Barberà, E.; Gómez-Granell, C. Las estrategias de enseñanza y evaluación en matemáticas a Monereo, C. i Solé, I (coords): El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista. Barcelona: Alianza Psicología, 1997, cap. 16 ? Bonals, J.; Sánchez-Cano, M. (coords.) Manual de asesoramiento psicopedagógico. Barcelona: Graó, 2007. ? Castejón, J.L. I Navas, L. Dificultades y trastornos del aprendizaje y del desarrollo en infantil y primaria. Alicante: ECU, 2011. ? Cuetos Vega, Fdo. Psicología de la escritura. Madrid:Wolters Kluwer España, 2008. ? Cuetos Vega, Fdo. Psicología de la escritura. Madrid:Wolters Kluwer España, 2009. ? Calero Guisado, Andrés. Cómo mejorar la comprensión lectora. Estrategias para lograr lectores competentes. Madrid: Wolters Kluwer España, 2011. ? Canals, M.A. Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. Vic: Eumo Editorial, 1992. ? Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. Ensenyar llengua. Barcelona: Graó. 1993. ? Deaño, M. Cómo prevenir las dificultades de cálculo. Málaga: Ed. Aljibe, 2000. ? Díez Navarro, M. Carmen; Palau, Pascual (coord.) Los transtornos infantiles. Guía de acompañamiento familiar y profesional. Barcelona: Graó, 2013 ? Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa. L'ús del llenguatge oral a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge. Servei de Difusió i Publicacions del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. 2003. ? Dolz, J. et al. Producció escrita i dificultats d'aprenentatge. Barcelona: Graó, 2013. ? Escoriza, J. Dificultades de aprendizaje: contenidos teóricos y actividades prácticas. Barcelona: Universidad de Barcelona,

Publicaciones y ediciones, 2002. ? Gispert, D.; Ribas, L. Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura. Barcelona: Graó, 2010. ? Huguet, T. Aprender juntos a l'aula una proposta inclusiva. Barcelona: Graó, 2006. ? Julià Dinarès, Tessa: Encetar l'escriure. Per a un aprenentatge lúdic i funcional de la llengua escrita. Barcelona: Rosa Sensat, 1995. ? Marchesi, A.; Martín, E. Desarrollo metacognitivo y problemas de aprendizaje a A. Marchesi; C. Coll; J. Palacios Desarrollo psicológico y educación. III: Necesidades educativas especiales y aprendizaje escolar. Madrid: Alianza Editorial, 1990, pàg. 35-47 ? Martínez Montero, J. Enseñar matemáticas a alumnos con necesidades educativas especiales. Madrid: Wolters Kluwer España, 2010. ? Mateo, Joan. Claves para el diseño de un nuevo marco conceptual para la medición y la evaluación a Revista de Investigación Educativa, 2006, vol. 24, núm 1, pp 165-168, ? Ministère d'Éducation du Québec. L'évaluation des apprentissages au préscolaire et a primaire. Cadre de référence. Ministère d'Éducation du Québec, 2002. (disponible a <http://www.mels.gouv.qc.ca/DGFJ/de/pdf/cadreprescolprim.pdf>). ? Miranda, A.; Fortes, C.; Gil, M.D. Dificultades del aprendizaje de las matemáticas. Un enfoque evolutivo. Archidona (Málaga): Aljibe, 2000. ? Miranda, A. et al. Evaluación e intervención psicoeducativa en dificultades de aprendizaje. Madrid: Pirámide, 2002. ? Molina García, S. Cómo prevenir las dificultades en el aprendizaje de la lectura. Guía didáctica para la escuela infantil. Málaga: Ed. Aljibe, 2000. ? Nicasio, J. Manual de dificultades de aprendizaje. Lenguaje, lecto-escritura i matemáticas. Madrid: Narcea, 1995. ? OCDE. Marco de la evaluación. Conocimientos y habilidades en ciencia, matemática y lectura. 2006 (disponible a <http://www.ince.mec.es/marcasteoricospisa2006.pdf>). ? Ontario Ministry of Education: Education for all: The report of the Expert Panel on Literacy and Numeracy Instruction for students with especial needs, Kindergarten to Grade 6. Toronto. 2005. ? Paniagua, Gema; Palacios, Jesús. Educación infantil. Respuesta educativa a la diversidad. Alianza Editorial: Madrid, 2008 ? Pujolàs, P. Aprender juntos alumnos diferentes: els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula. Vic: Eumo Editorial, 2003. ? Ruiz, R. Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva. Vic: Eumo Editorial, 2008. ? Salvador Mata, Fco. Cómo prevenir las dificultades en la expresión escrita. Málaga: Ed. Aljibe, 2000. ? Salvador Mata, Fco. ; Gutiérrez Cáceres, R. Atención educativa al alumnado con dificultades en lectura y escritura. Málaga: Ed. Aljibe, 2005. ? Sans Fitó, Anna. Per què em costa tant aprendre? Transtorns de l'aprenentatge. Barcelona: Edebé, 2008. ? Sociedad Andaluza de Educación Matemática "Thales". Principios y estándares para la educación matemática. Sevilla, 2003. ? Solé, I. Projectes i programes d'innovació en l'ensenyament i l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura a Badia, Mauri i Monereo (coords): La pràctica psicopedagògica en educació formal. UOC: Barcelona, 2004, Cap. 10. ? Suárez Yáñez, A. Iniciación escolar a la escritura y la lectura: Diseño de programas adaptados a la diversidad. Madrid: Pirámide, 2000. ? Tough, J. El lenguaje oral en la escuela. Madrid. Visor/MEC, 1996. ? Vaughn, S.; Linan-Thompson, S.; Hickman, P. "Response to instruction as a means of identifying students with reading/learning disabilities". Exceptional Children, 69, 391-409. 2003. Durant el curs s'aniran lliurant lectures específiques per cadascun dels blocs de continguts de l'assignatura.

Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Gemma Riera Romero

OBJECTIUS:

La finalitat de l'assignatura vinculada a la menció d'educació inclusiva és:

- Aprofundir en el coneixement de les característiques evolutives i educatives dels alumnes amb trastorns del desenvolupament i amb discapacitats adquirides, dins un context educatiu inclusiu.
- Assolir un domini bàsic d'aquesta temàtica per tal de poder observar, analitzar i prendre decisions, amb l'objectiu de donar una bona resposta educativa a aquest alumnat, des d'un enfocament inclusiu.
- Identificar i conèixer les diferents psicopatologies associades a les persones amb discapacitat amb l'objectiu de millorar la resposta educativa.
- Conèixer les necessitats de les famílies i dels infants amb discapacitat i/o trastorns en el desenvolupament per saber intervenir i afavorir el seu desenvolupament i el benestar psicològic i físic amb l'objectiu de millorar la seva qualitat de vida.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Analitza els diversos contextos escolars des d'una perspectiva inclusiva. (RA1)
- Dissenyja intervencions psicopedagògiques dins de l'aula que permetin atendre les barreres d'aprenentatge en què es troben els alumnes. (RA2)
- Identifica els processos d'aprenentatge bàsics així com les principals necessitats que poden derivar-se dels diferents trastorns del desenvolupament i de les dificultats de aprenentatge. (RA4)
- Mostra habilitats per intervenir de manera coordinada amb equips multiprofessionals interns i externs al centre educatiu. (RA5)
- Mostra habilitats per a la reflexió crítica en els processos vinculats a l'exercici de la professió. (RA7)

COMPETÈNCIES

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Bàsiques

- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

---

1. Concepte i aspectes generals de la intervenció psicopedagògica en els trastorns del desenvolupament:

- 1.1 Definició i classificació
- 1.2 Factors de risc i factors protectors
- 1.3 Senyals d'alerta en la primera infància.
- 1.4 CDIAP, servei d'atenció primerenca per a persones amb qualsevol tipus de discapacitat o risc de patir-la
- 1.5 El paper dels contextos i la qualitat de vida: La família, l'escola i la comunitat

2. Discapacitat Intel·lectual

- 2.1 Nou paradigma (AADID)
- 2.2 Anàlisi dels components del nou paradigma

QI

Conducta adaptativa, instruments per avaluar-la

Salut (diagnòstic dual) intruments per avaluació

Participació

Context

- 2.3 Suports (EIS, eina per conèixer i avaluar l'intensitat de suports)
- 2.4 Resultats personals/qualitat de vida
- 2.5 Síndromes més comuns

3. La discapacitat visual

- 3.1. Definició i classificació dels dèficits visuals en funció de la seva etiologia.
- 3.2. La intervenció psicopedagògica a l'escola: elements per preparar l'entrada.
- 3.3. Intervencions educatives específiques i inespecífiques per aquest dèficit.
- 3.4. El suport psicotècnic i pedagògic:

3.4.1. L'Educació en la mobilitat i el domini en l'espai

3.4.2. L'aprenentatge del sistema en Braille

3.4.3. L'estimulació multisensorial

3.4.4 El suport tiflotecnològic i el domini dels suports òptics.

4. La discapacitat auditiva

- 4.1. Definició, tipus de sordesa i la seva classificació
- 4.2. Repercussió de la sordesa en el desenvolupament global de l'alumne sord
- 4.3. La intervenció a l'escola i estratègies educatives
- 4.4. Sistemes de comunicació i llenguatge en l'alumne sord

5. La discapacitat motriu

- 5.1. Definició, classificació.
- 5.2. La paràlisi cerebral: definició i classificació
- 5.3. Espina bífida: definició i classificació
- 5.4. La distròfia muscular: definició i classificació
- 5.5. Característiques bàsiques del desenvolupament dels infants amb discapacitat motriu
- 5.6. L'Educació dels alumnes amb discapacitat motriu, criteris i condicions per a la seva escolarització
- 5.7. Tècniques augmentatives i alternatives de comunicació

6. Els trastorns de conducta

- 6.1. Classificació dels principals trastorns de conducta
- 6.2. Trastorns generalitzats del desenvolupament
- 6.3. Trastorns per dèficit d'atenció i comportaments perturbadors

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements d'avaluació:

- Un examen al final del semestre (50%)

Durant el procés:

- Treball en grup (25%)
- Activitats individuals (25%)

Per aprovar l'assignatura els estudiants hauran d'haver superat tots aquests elements d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Badia, T. i altres (2004). Intervención psicopedagogia en educación formal. UOC.

Bonals, J.; Sánchez-Cano, M. (coords.) (2007). La evaluación psicopedagógica. Barcelona: Graó.

Fletcher, R., Loschen E., Stavrakaki Ch. i, First M. (2007). *Diagnostic Manual of intellectual disability (DM-ID)*. New York: NADD-Press.

Font, J. (2004). L'avaluació de la conducta adaptativa: noves aportacions per a la seva comprensió i mesura. *Suports 8*, 28-41.

García, J.N. (1999). Intervención psicopedagógica en los trastornos del desarrollo. Pirámide.

Giné, C. (Coord.) (2000). Intervenció psicoeducativa en els trastorns del desenvolupament. UOC.

Giné, C., Alomar, E., Balcells, A. i col. (2006). L'Escala d'Intensitat de Suports (EIS): un instrument per promoure el benestar de les persones amb discapacitat intel·lectual. *Suports, 10*, 66-72.

Giné, C. i Font, J. (2012). Infants i adolescents amb discapacitat a Catalunya: situació actual i factors de discriminació. UNICEF, Comité Catalunya.

Giné, C. (Coord.) (2003). *Trastorns del desenvolupament i necessitats educatives especials*. Barcelona: UOC.

Leonhardt, M. (1992). El bebé ciego. Barcelona: Masson

Marchesi, A.; Coll, C. i Palacios, J. (2007). Desarrollo psicológico y educación. Trastornos en el desarrollo y necesidades educativas especiales. Madrid: Alianza.

Montero, D. (1999). El sistema valoración-enseñanza-evaluación de destrezas adaptativas: ICAP, CALS y ALSC. Departamento de pedagogía de la universidad de Deusto. Ponencia presentada a las III jornadas científicas de investigación sobre personas con discapacidad dentro del simposio "Retos en la respuesta al retraso mental en la vida adulta: formación, oportunidades y calidad de vida", Salamanca.

Thompson, J., Bryant, B., Campbell, E. i col. (2007). *Escala d'intensitat dels suports*. Barcelona (AAIDD i APPS).

Verdugo, M. A. (2003). Análisis de la definición de discapacidad intelectual de la asociación americana sobre retraso mental de 2002. *Siglo Cero. Revista Española sobre Discapacidad Intelectual*, 34, 1-17

Verdugo, M.A., Arias, B., Gómez, L i Schalock, R. (2008). Escala GENCAT de Qualitat de Vida. Generalitat de Catalunya, Departament d'acció social i ciutadania.

Verdugo Alonso, M.A. (1995). Personas con discapacidad. Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras. Madrid: Siglo XXI.

Jocs Matemàtics i Exploratius

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Isabel Sellas Ayats
- Sebastià Riera Cusí

OBJECTIUS:

- Els jocs exploratius i manipulatius: fer ciència i matemàtiques a través del joc.
- Continguts relacionats amb les didàctiques de les ciències i les matemàtiques a l'educació infantil, des d'una perspectiva de treball global interdisciplinari.
- L'assignatura donarà coneixements per a l'elaboració de projectes d'investigació i descoberta del medi i les matemàtiques (mesura, estadística, etc.) i que prestin atenció a la representació del coneixement dels infants a través d'instruments de registre escrit i gràfic (dibuix, fotografia, digital).
- Adquirir habilitats i recursos per gestionar activitats científiques i matemàtiques
- Valorar les possibilitats dels parcs públics com a eina d'ensenyament i aprenentatge a l'educació infantil tant en l'educació formal com informal.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Dissenya activitats de l'àmbit matemàtic. (RA1)

Planifica activitats en el marc de l'exploració científica D'acord a les característiques de l'etapa 0-6. (RA2)

Analitza críticament les relacions que s'estableixen dins de l'aula a través dels jocs de lògica, matemàtica, geometria etc. (RA7)

Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de l'educació infantil. (RA8)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Adquirir els sabers bàsics de la construcció del coneixement per integrar-los en propostes didàctiques que promoguin processos d'aprenentatge significatiu.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

Bàsiques

- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.

Transversals

- Actuar amb esperit i reflexió crítics davant el coneixement en totes les seves dimensions. Mostrar inquietud intel·lectual, cultural i científica i compromís cap al rigor i la qualitat en l'exigència professional.

CONTINGUTS:

Identificació i anàlisi de diferents parcs de la ciutat de Vic

Reconèixer els continguts que es poden treballar de ciències i matemàtiques amb infants d'educació infantil a l'exterior:

- Meteorologia (sol, ombres, núvols, vent...)
- Conceptes geomètrics: lluny, a prop, a sobre, a sota...
- Flotabilitat
- Fauna i flora
- Comptatge i mesura de diferents elements dels parcs
- Gronxadors, tobogans, ponts de mico... (com funcionen, pendent, fregament...)

AVALUACIÓ:

- Llibreta individual. 30% de la qualificació final. Control periòdic. Activitat no recuperable.
- Assistència i participació continuada en les activitats de l'assignatura. 20% de la qualificació final. Activitat no recuperable.
- Proposta de treball complementària. 20% de la qualificació final. Imprescindible ser defensada davant de la resta del grup.
- Guia d'ús i utilització d'un parc. 30% de la qualificació final. Activitat recuperable.

La qualificació final de l'assignatura serà la mitjana ponderada de les quatre activitats d'avaluació descrites i per calcular-la és imprescindible que cadascuna d'elles tingui una puntuació igual o superior a 5.

BIBLIOGRAFIA:

Al llarg de l'assignatura es facilitaran recursos digitals, llibres, articles relacionats amb el joc, amb les ciències i/o amb les matemàtiques que formaran la part teòrica de l'assignatura juntament amb les explicacions del professorat

La Convivència a l'Aula i a l'Escola. Prevenció i Resolució de Conflictes

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna Girbau Ferrés

OBJECTIUS:

La promoció i la millora de la convivència a l'aula i a l'escola és, juntament amb la superació del fracàs escolar, un dels reptes claus dels sistemes educatius europeus. L'augment de la violència i dels conflictes als centres escolars en els darrers anys es considera un problema central que afecta el desenvolupament educatiu, emocional i social de la comunitat educativa en general, i dels nens i les nenes en particular. En aquesta assignatura es treballarà el desenvolupament emocional i social que afavoreix entorns d'aprenentatge que promouen el benestar emocional de l'alumnat i del professorat. Es treballaran els fonaments teòrics i de la recerca internacional sobre educació emocional, es presentaran diversos models de prevenció i resolució de conflictes, així com recursos psicopedagògics per a una òptima gestió de l'aula.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Adquireix coneixements sobre l'educació emocional i social per afavorir el benestar personal i social de les persones i els grups. (RA5)

Coneix recursos psicopedagògics per a la gestió del grup-classe i el desenvolupament de projectes de convivència a l'aula i al centre. (RA2)

Intervé en la resolució constructiva de conflictes i la seva prevenció. (RA3)

Àmplia la mirada cap al nen i busca una comprensió de les seves accions (RA4)

Realitza intervencions educatives incorporant un sistema d'actituds que afavoreixi el procés d'aprenentatge, la cohesió grupal i la inclusió. (RA8)

COMPETÈNCIES

Generals

- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

Específiques

- Actuar en contextos de diversitat i inclusió en col·laboració amb la família i amb els diferents professionals i serveis i aplicar estratègies i recursos que redueixin les barreres en l'aprenentatge i promoguin el desenvolupament individual.
- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.
- Identificar i comprendre els elements clau i les característiques generals del desenvolupament infantil per a una intervenció educativa que atengui les necessitats especials d'aquesta etapa.

Transversals

- Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i de recerca.

CONTINGUTS:

Bloc 1. Educació emocional i social

- 1.1. Consciència Emocional
- 1.2. Empatia
- 1.3. Autoestima
- 1.4. Autocontrol emocional
- 1.5. Habilitats socials i solució de conflictes

Bloc 2. La conflictivitat i la violència en els centres escolars

- 2.1. Definició de conflicte escolar
- 2.2. Causes del conflicte (gènere, orientació sexual, discapacitat física o intel·lectual, origen ètnic o religiós)
- 2.3. Tipus de conflicte:
  - 2.3.1 Bullying
  - 2.3.2 Ciberbullying
  - 2.3.3 Violència de gènere
- 2.4. Conseqüències educatives, psicològiques i socials del conflicte

Bloc 3. Prevenció i abordatge dels conflictes

- 3.1. Model disciplinar d'abordatge dels conflictes
- 3.2. Model mediador d'abordatge dels conflictes
  - 3.2.1. Mediació experta
  - 3.2.2. Mediació entre iguals
- 3.3. Model dialògic de prevenció dels conflictes
- 3.4. Model de socialització preventiva de les violències de gènere

Bloc 4. La gestió de l'aula

- 4.1. Recursos psicopedagògics per a la gestió del grup-classe
- 4.2. El docent i la comunitat en la gestió de l'aula
- 4.3. Organització de l'aula per a la prevenció dels conflictes:
  - 4.3.1 Grups cooperatius
  - 4.3.2 Grups interactius
  - 4.3.3. Assemblea
  - 4.3.4. Delegats/des d'aula

Bloc 5. Autoestima del docent

- 5.1. Actituds del professorat i síndrome del burnout

AVALUACIÓ:

S'avaluarà l'assoliment de l'objectiu i de les competències genèriques i específiques. El sistema d'avaluació tindrà en compte els ítems que s'exposen a continuació:

- Realització de les STD. Lectura i treball sobre els articles. Participació als seminaris debat (20%)
- Treball en grup. Elaboració d'una intervenció pràctica de millora de la convivència (30%)
- Treball individual. Lectura d'un llibre i realització d'un treball d'assaig en relació al contingut de l'assignatura (50%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Aubert, A; Duque, E.; Fisas, M.; Valls, R. (2004) *Dialogar y transformar. Pedagogía crítica del siglo XXI*. Barcelona: Graó
- Evertson, C. M., & Weinstein, C.S. (2006) *Handbook of Classroom Management: Research, Practice, and Contemporary Issues*. Lawrence Erlbaum Associates
- Goleman, D. (1996). *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós.
- Ortega, R.; Del Rey, R. (2003) *La violencia escolar. Estrategias de prevención*. Barcelona: Graó.

Complementària

- Arnaiz, P.; Ballester, F. (2001) *Diversidad y violencia escolar*. Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado. Núm 41. pp. 39-58.
- Bibou-Nakou, I.I.; Stogiannidou, A.A.; Kiosseoglou, G.G. (1999) *The relation between teacher burnout and teachers' attributions and practices regarding school behaviour problems*. School Psychology International, 20(2), 209-217.
- Bisquerra, R. (2000) *Educación emocional y bienestar*. Barcelona: Praxis.
- Buchs, C.; Butera, F.; Darnos, C.; Mugny, G. (2004) *Conflict Elaboration and Cognitive Outcomes. Theory into practice*, Volume 43, Number 1, Winter 2004.
- Díaz-Aguado, M.J. (2004) *Prevención de la violencia y lucha contra la exclusión desde la adolescencia*. Madrid: INJUVE. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- Díaz-Aguado, M.J. (2005) *Por qué se produce la violencia escolar y cómo prevenirla*. Revista Iberoamericana de educación. Número 37: Enero-Abril. pp 17-47.
- Elboj, C.; Niemelä, R. (2010). *Sub-communities of Mutual Learners in the Classroom: The case of Interactive groups*, Revista de Psicodidáctica, 15(2), 177-189.
- Greenberg, M.T.; Weissberg, R.P.; O'Brien, M.U.; Zins, J.; Fredericks, L.; Resnik, H.; Elias, M.J. (2003) *Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning*, American Psychologist, Vol. 58, No. 6/7, 466-474.
- Jennings, P.A.; Greenberg, M.T. (2009). *The Prosocial Classroom: Teacher Social and Emotional Competence in Relation to Student and Classroom Outcomes*. Review of Educational Research, 79(1), 491-525.
- Johnson, D.; Johnson, R. (1996) *Conflict resolution and peer mediations programs in Elementary and secondary schools: a review of research*. Review of Educational Research, Vol. 66, N 4, pp 459-506.
- Luthar, S.; Cicchetti, D.; Becker, B. (2000). *The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work*. Child Development, 71, 543-562.
- Noddings, N. (2003) *Happiness and education*. New York: Cambridge University Press.
- Olweus, D. (1993) *Bullying at school. What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell.
- Torrego, J.C. (coord) (2006) *Modelo integrado de mejora de la convivencia. Estrategias de mediación y tratamiento de conflictos*. Barcelona: Graó.
- Valls, R. (2005) *Prevenció de la violència de gènere en el context educatiu a partir de noves formes d'organització escolar*. Institut Català de la Dona. Generalitat de Catalunya.

- Valls, R.; Puigvert, L.; Duque, E. (2008). *Gender Violence amongst teenagers: socialization and prevention*. *Violence against Women*, 14(7), 759-785.
- Werner, E.E.; Smith, R.S. (2001). *Journey from childhood to midlife: Risk, resilience, and recovery*. Ithaca, NY: Cornell University Press.

Música i Cos

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Mercè Carrera Peruga

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura introdueix els aspectes d'aplicació dels recursos musicals a l'aula. Es treballaran les diferents dimensions musicals (cos, veu, dansa, moviment, l'escola, la percepció) a partir de propostes que desenvolupen capacitats de gestió d'aula, paper del mestre i les pròpies dinàmiques de l'aula. Objectius: 1. Conèixer, saber entendre l'aula de música, com un espai inclusiu i constructivista 2. Pendre consciència del paper del mestre de música a l'escola. 3. Saber emprar el cos com a vehicle didàctico- pedagògic 4. Conèixer i saber aplicar a l'aula un ampli repertori de cançons i danses de diferents temàtiques i estils. 5. Dissenyar activitats musicals a l'aula i saber-les dirigir. 6. Ser capaç d'adaptar i adequar els materials d'ensenyament-aprenentatge a tot l'alumnat dins un enfocament inclusiu.

RESULTATS D'APRENTATGE:

---

1. Compren els aspectes teòrics i pràctics i de l'educació artística i musical en l'educació infantil (RA8)
2. Reconeix els diferents elements del desenvolupament musical del nen per a dissenyar intervencions educatives (RA3)
3. Compren els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de treball de l'educació musical (RA8)
4. Utilitza la pràctica musical i l'audició musical com a recursos per a l'ensenyament de l'educació musical (RA4)
5. Domina diferents recursos i expressions musicals i artístiques (la veu, el cant, teatre musical, la dansa, ...) per a la seva aplicació a la didàctica de la música (RA7)

COMPETÈNCIES

Generals

- Establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

Específiques

- Dissenyar i planificar ambients i seqüències d'aprenentatge que permetin el desenvolupament i la promoció del currículum a través de l'adequació dels materials i del foment del joc.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

CONTINGUTS:

---

1. La importància de la cançó i el cos en l'educació musical i en el desenvolupament cognitiu i emocional de l'infan
2. Cançó i repertori
3. El cos i la música.
4. Danses
5. Jocs musicals i transversalitat
6. La gestió musical a l'aula
7. L'atenció a la diversitat

AVALUACIÓ:

L'alumnat haurà de demostrar la seva capacitat de:

Crear, ensenyar i dirigir cançons i danses, i relacionar-les amb d'altres àrees del coneixement.

Vincular de manera transversal la cançó i la dansa en les diverses activitats escolars.

Adaptar i adequar els materials d'ensenyament-aprenentatge a tot l'alumnat i a diferents nivells, dins un enfocament inclusiu.

Les activitats d'avaluació es faran a través de treballs individuals, en grup i proves pràctiques i escrites.

40% de la nota final serà de la prova escrita

40% de la nota serà dels exercicis pràctics

20% de la nota serà de la participació i intervenció a classe.

En les qualificacions finals es tindran en compte aspectes avaluatius de procés i de resultat.

En les qualificacions finals es tindran en compte aspectes avaluatius de procés i de resultat.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Alsina, P. (1997) El area de educación musical. Barcelona: Graó.

Giráldez, A. (2014) Didáctica de la música en Primária. Síntesis.

Maideu, J. (1992) Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes. Vic: Eumo Editorial.

Schafer, R.M. (1998) Cuando las palabras cantan. Buenos Aires: Ricordi Americana.

Storms, G. (2005) 101 juegos musicales. Divertirse y aprender con juegos musicales. Barcelona: Graó.

Vanderspar, E. (1990) Manual Jaques-Dalcroze. Barcelona: Dinsic.

Complementària

Autors diversos (2004) La veu. Orientacions pràctiques. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Alsina, J. (2003) Olla de grills. Cançons i danses per celebrar les festes. Barcelona: Graó.
Blaser, A. (2001) Música y movimiento. Actividades rítmicas en el aula. Barcelona: Graó.
González, O. (2010) Cançons d'arreu del món. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Thilde, L. (2001) 66 juegos de manos: Juegos rítmicos para manos y dedos. Barcelona: Akal.
Webgrafia

www.percusion-corporal.com/

Recerca Educativa

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Laura Domingo Peñafiel

OBJECTIUS:

Educational Research

Changes in social contexts (economic, family and school) require a new type of professionalism from teachers who need new skills and competencies. Undoubtedly, one of the key elements of this new professionalism is the ability to research, design, implement and evaluate innovative educational processes and to promote reflexivity. The course Educational Research, through the preparation of the final grade, will be a practical introduction to research in the world of education.

Objectives

- a) A first approach to educational research.
- b) Support the implementation of the final grade.
- c) Know and understand the different qualitative research methods in relation to models which are based on research.
- d) Develop processes for the analysis and interpretation of data in the context of educational research.
- e) Acquiring methodological tools for research, analysis and interpretation of education.

RESULTATS D'APRENTATGE:

- Analitza els elements de la realitat educativa actual des d'una perspectiva crítica i global
- S'introdueix en la recerca educativa en relació al fet educatiu i el model del professional reflexiu
- Coneix els principals models i debats de la recerca a nivell ontològic, epistemològic i metodològic
- Coneix les principals tècniques de recollida d'informació qualitatives en la recerca
- Duu a terme una recerca en totes les seves fases (disseny, planificació, treball de camp i anàlisi) en relació amb el Treball Final de Grau

COMPETÈNCIES

Generals

- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir curiositat intel·lectual.

- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.

Bàsiques

- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

CONTINGUTS:

Topic 1 : Conceptual approach to educational research

Characterization of educational research
Nature of qualitative research perspective
Qualitative research methods

Topic 2: Process design and educational research

Decisions around data collection
Rigor in qualitative research
Parts of a research project

Topic 3: Planning Research

The entrance to the field: negotiating
The construction of information in the field: social maps, spatial and temporal
The selection of key informants

Topic 4: Data collection

Tools for data collection in the field: discussion group , (participant) observation and interview
Additional tools for data collection: document analysis and questionnaires
The ethics of research

Topic 5: Data analysis

Characteristics of qualitative analysis
Stages for carrying out the analysis of qualitative data
Validation: categorization and triangulation

Topic 6: The research report

Characteristics of research reports on educational research
Writing the research report
Ways to communicate results

AVALUACIÓ:

- a) Process: attendance, group work and deliver marks in the 4 phases of the research (40%) .
- b) Oral and written presentation of the research report (40%) .
- c) Individual paper on (qualitative) research (20 %).

The final individual mark can be improved by an extra paper on research. Students must pass all parts pf the subject.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Bertely, M. (2000) *Conociendo nuestras escuelas. Un acercamiento etnográfico a la cultura escolar*. Barcelona: Paidós.
- Blaxter, L. et al. (2008) *Cómo se investiga?* Barcelona: Graó.
- Cohen, L.; Manion, L. (2000) *Métodos de investigación educativa*. Madrid: Muralla.
- McMillan, J. H.; Schumacher, S. (1995) *Investigación educativa*. Madrid: Pearson.
- Quivy, R. (1997) *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder.
- Rincon, D. i altres. (1995) *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson.
- Rodríguez, G; Gil, J.; García, E. (1996) *Metodología de la investigación cualitativa*. Málaga: Aljibe.
- Salgueiro, A. (1998) *Saber docente y práctica cotidiana. Un estudio etnográfico*. Barcelona: Octaedro.
- Sancho, J. M. i altres. (1993) *Aprendiendo de las innovaciones en los centros*. Madrid: CIDE.
- Sandín, M. P. (2003) *Investigación cualitativa en educación. Fundamentos y tradiciones*. Madrid: MacGraw-Hill.
- Santos Guerra, M.A. (1999) *Hacer visible lo cotidiano. Teoría i pràctica de la evaluación cualitativa de los centros escolares*. Madrid: Akal.
- Vallès, M. (1999) *Técnicas cualitativas de investigación social*. Madrid: Síntesis.
- Walker, R. (1988) *Métodos de investigación para el profesorado*. Madrid: Morata.
- Willis, P. (1980) *Aprendiendo a trabajar. Cómo los chicos de clase obrera consiguen trabajos de clase obrera*. Madrid: Akal.
- Wittrock, M. C. (1988) *La investigación en la enseñanza. Enfoques, teorías y métodos*. Vols I, II, III. Barcelona: Paidós.
- Woods, P. (1989) *La escuela por dentro*. Barcelona: Paidós.

Bibliografia complementària

- Bardon, L. (2002). *Análisis de contenido*. Madrid: Akal.
- Barley, N. (1989) *El antropólogo inocente*. Barcelona: Anagrama.
- Bertaux, D. (2005) *Los relatos de vida. Perspectiva etnosociológica*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- Bourdieu, P. (1993) *La miseria del mundo*. Madrid: Akal.
- Callejo, J. (2001). *El grupo de discusión: Introducción a una práctica de investigación*. Madrid: Ariel.
- Caballero, Z. (2001) *Aulas de colores y sueños. La cotidianidad en las escuelas multiculturales*. Barcelona: Octaedro-EUB.
- Carbonell, J. i altres. (2002) *Magribins a les aules. El model de Vic a debat*. Vic: Eumo Editorial,
- Cochran-Smith, M.; Lytle, S.L. (2002) *Dentro/Fuera. Enseñantes que investigan*. Madrid: Akal.
- Denzin, N.K.; Lincoln, Y. (eds.) (2005). *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks, Ca.: SAGE
- Elliott, J. (1986) *Pràctica, recerca i teoria en educació*. Vic: Eumo Editorial.
- Fierro, C. (1999) *Transformando la práctica docente. Una propuesta basada en la investigación-acción*. Barcelona: Paidós.
- Flick, U. (2004) *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata.
- Goetz, J.P.; Lecompte, M.D. (1988) *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Madrid: Morata.
- Jackson, P.H. (1991) *La vida en las aulas*. Madrid: Morata.
- Hammersley, M.; Atkinson, P. (2001). *Etnografía. Métodos de Investigación*. Barcelona: Paidós.
- Íñiguez, L. (2003) *Análisis del discurso. Manual para las ciencias sociales*. Barcelona: EDIUOC.
- Pérez Serrano, G. (2004). *Investigación cualitativa. Retos Interrogantes. Vol. I Métodos*. Madrid: La Muralla.
- Stake, R.E. (1998) *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata.
- Subirats, M.; Brullet, C. (1988) *Rosa y azul: la transmisión de los géneros en la escuela mixta*. Madrid: Instituto de la Mujer.
- Taylor, S.J.; Bogdan, R. (1998) *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona:

Paidós.

- Torrabadella, L; Tejero, E; (2005) *Pioners i pioneres: trajectòries biogràfiques de fills i filles de famílies immigrades a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Valles, M. (2002) *Entrevistas cualitativas*. Madrid: CIS.
- Velasco, H; (1993) *Lecturas de antropología para educadores*. Madrid. Trotta.
- Villasante, T.R.; Montañés, M.; Martí, J. (coords.) (2000) *La investigación social participativa. Vol. 1. Construyendo ciudadanía*. Barcelona: El Viejo Topo
- Woods, P. (1997) *Experiencias críticas en la enseñanza y el aprendizaje*. Barcelona: Paidós.
- Woods, P.; Hammesley, M. (1996) *Género, cultura y etnia en la escuela*. Barcelona: Paidós.
- Woods, P. (1998) *Investigar: el arte de la enseñanza*. Barcelona: Paidós.

Referents Pedagògics Essencials en l'Educació Infantil

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joan Soler Mata

OBJECTIUS:

- ? Conèixer i analitzar els llocs i espais de la infància en el marc de l'educació contemporània.
- ? Aprofundir en els referents pedagògics contemporanis en l'educació infantil.
- ? Relacionar les aportacions teòriques amb les pràctiques educatives en relació a l'educació infantil.
- ? Conèixer, des d'una perspectiva comparada, les tendències actuals en l'educació infantil.
- ? Ampliar els coneixements pedagògics adquirits durant els anteriors semestres del Grau.
- ? Aprofundir en els temes i problemàtiques educatives actuals que siguin d'interès per als estudiants.

RESULTATS D'APRENTATGE:

Al final del període de docència i avaluació, l'estudiant:

- ? Analitza la configuració social i cultural de la infància des d'una perspectiva crítica, global i situada en el context històric.
- ? Incorpora els referents pedagògics essencials en el disseny d'espais d'aprenentatge.
- ? Analitza críticament les relacions que s'estableixen dins de l'aula.
- ? Comprèn els aspectes teòrics i pràctics i de la metodologia de l'educació infantil.
- ? Planteja intervencions en coherència amb els valors democràtics i de sostenibilitat mostrant respecte envers els drets fonamentals de la infància i de les persones.

CONTINGUTS:

---

1. Els llocs i espais de la infància en l'educació contemporània. La descoberta de l'infant. La natura i l'espai exterior. El jo i l'espai interior. El grup, els ambients i les relacions socials. L'espai jurídic i la humanitat.
2. Les bases de l'educació infantil en l'època contemporània. El pensament i treball educatiu de J.H. Pestalozzi. Fröbel i el model educatiu dels Kindergärten. Les aportacions de les germanes Agazzi a Itàlia.
3. L'educació infantil a l'Escola Nova. Maria Montessori, l'educació sensorial i les Case dei Bambini. La Maison des Petits de Mina Audemars i Louise Lafendel: la influència de Claparède i el model pedagògic de l'Institut Rousseau de Ginebra.

4. La psicoanàlisi i l'educació dels més petits. Les aportacions d'Anna Freud.
5. L'educació infantil a partir de l'epistemologia genètica i el constructivisme: de Piaget a Vigotsky, Ausubel i Bruner. Les aportacions de l'Institut Municipal d'Investigació en Psicologia Aplicada de l'Educació (IMIPAE) de Barcelona.
6. Loris Malaguzzi i els llenguatges de l'infant. El model educatiu infantil de Reggio Emilia a Itàlia.
7. Altres pedagogies amb o sense nom propi. Les escoles Waldorf. John Holt i l'escola a casa. Emmi Pickler i l'Institut Lóczy de Budapest. Les intel·ligències múltiples de Gardner. Les aportacions de la neurociència a l'educació infantil.
8. Els organismes internacionals i les perspectives actuals de l'educació infantil. Els informes internacionals: UNESCO, OMEP, UNICEF i OCDE.
9. Els drets de la infància i l'educació dels més petits. Els pedagogs i els drets de l'infant: E. Jebb, J. Korczak, J. Cots i Ph. Meirieu. La Convenció dels Drets de l'Infant (1989).
10. Escenaris de futur: diàlegs sobre l'educació infantil amb un científic, un historiador, una política, un filòsof i una escriptora.

AVALUACIÓ:

L'avaluació dels resultats d'aprenentatge es farà a partir de l'aplicació dels següents instruments:

? Observació de la participació i registres de seguiment i activitats

Durant el període de docència es realitzaran activitats de classe i de treball personal que seran avaluades. La realització de les activitats és imprescindible per al seguiment de l'assignatura. També es portarà un registre de seguiment de la participació a classe i de la realització de les activitats.

Una de les activitats programades tindrà un caràcter col·lectiu i consistirà en l'edició d'un reportatge per a una revista digital sobre un tema monogràfic del programa de l'assignatura.

? Confecció d'un dossier o carpeta d'aprenentatge

Cada estudiant haurà de fer un recull ordenat i estructurat d'activitats, materials, documents i reflexions sobre els problemes i casos plantejats i les activitats realitzades durant l'assignatura. Aquest dossier o carpeta d'aprenentatge es revisarà al llarg del semestre en les entrevistes individuals de seguiment i s'haurà de presentar complet a final de curs. Es pot realitzar en format paper o en format digital.

? Treball en petit grup (dues persones): Exposició oral

Presentació de llibres, pel·lícules o institucions i revistes relacionades amb l'educació infantil.

Aquesta activitat tindrà continuïtat durant el semestre i serà realitzada per parelles. Consistirà en la realització de dues exposicions orals: 1ª) Presentació i comentari a la classe d'una pel·lícula i una novel·la que tinguin com a protagonistes un mestre i/o una escola; 2ª) Presentació d'una institució (entitat, associació, etc.) i una revista especialitzada en l'àmbit de l'educació infantil.

Els primers dies de classe es donaran orientacions i calendari per a la preparació i realització d'aquesta activitat.

? Treball individual

Opció a) Lectura d'un llibre sobre educació infantil d'un pedagog/a contemporani.

Opció b) Anàlisi del model pedagògic d'una escola d'educació infantil (llar d'infants o parvulari).

L'estudiant podrà escollir un dels dos tipus de treball segons els seus interessos o possibilitats. Segons el tipus de treball s'acordarà, de forma conjunta entre professor i estudiant, la manera d'avaluar-lo: presentació oral individual a la classe; entrevista individual; realització d'un pòster, etc. Els primers dies de classe es donaran orientacions i es fixaran els terminis sobre la realització d'aquest treball.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. Hi haurà un període de realització d'activitats de recuperació els dies 16 i 17 de gener de 2017.

La nota final es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

-Observació, registre de seguiment i activitats (30%).....	3
-Dossier o carpeta d'aprenentatge (20%)	2
-Treball en petit grup (procés i resultat) (20%)	2
-Treball individual (oral i escrit) (30%).....	3
Total.....	10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament. Les possibilitats de recuperació i la planificació d'aquestes activitats s'establiran a l'inici de curs i es concretaran en un document de *Planificació general* que estarà disponible a l'aula virtual de l'assignatura. Si després de la realització de l'avaluació dins el període de docència i de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic. D'altra banda només es pot millorar la nota del treball individual, ampliant o refent el treball, en la mateixa data fixada per a la recuperació.

BIBLIOGRAFIA:

Llibres i articles

- ANCHETA, A. (2011): *La Escuela Infantil Hoy. Perspectivas Internacionales de la Educación y Atención de la Primera Infancia*. Valencia: Tirant Lo Blanch.
- CARLGREN, F. (1989). *Pedagogía Waldorf: una educación hacia la libertad*. Madrid: Rudolf Steiner.
- EGIDO, I. (coord.) (2013) "La educación infantil en perspectiva europea". Monogràfic de la *Revista española de Educación comparada*, núm. 21, pp. 11-176. Disponible a:
http://www.uned.es/reec/pdfs/21-2013/REEC_21_2013.pdf [Consulta 27-04-2014].
- FREUD, A. (1990) *Psicoanàlisi per a pedagogs*. Vic: Eumo.
- FOSCHI, R. (2014) *Maria Montessori*. Barcelona: Octaedro.
- FRÖBEL, F. (1989). *L'educació de l'home i el jardí d'infants*. Vic: Eumo.
- GARDNER, H. (1993). *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas*. Barcelona: Paidós.
- KAMII, C.; DEVRIES, R. (1983) *La teoría de Piaget y la educación preescolar*. Madrid: Visor.
- KORCZAK, J. (1999) *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo.
- MALAGUZZI, L. (2001) *La educación infantil en Reggio Emilia*. Barcelona: Octaedro/ Rosa Sensat.
- MATA, M. (2010). *Per avançar en l'educació*. Vic: Eumo.
- MEIRIEU, Ph. (2003). *El pedagog i els drets de l'infant: història d'un malentès?*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- MONTESSORI, M. (1984). *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo.
- MOOS, P.; DAHLBERG, G.; PENCE, A. (2005) *Más allá de la calidad en educación infantil*. Barcelona: Graó.
- PERREGAUX, C.; RIEBEN, L.; MAGNIN, Ch. (dir.) (1996) *Une école où les enfants veulent ce qu'ils font*. Lausanne: LEP/ Éditions des Sentiers.
- PESTALOZZI, J.H. (1986). *Com Gertrudis educa als fills*. Vic: Eumo.
- PESTALOZZI, J.H. (1982). *Cartas sobre educación infantil*. Madrid: Humanitas.
- SANCHIDRIAN, C.; RUIZ BERRIO, J. (coords.) (2010) *Historia y perspectiva actual de la educación infantil*. Barcelona: Graó.
- TRÖHLER, D. (2014). *Pestalozzi y la educacionalización del mundo*. Barcelona: Octaedro.

Revistes

- In-fàn-ci-a 0-6*
InfanciaEu-ro-pa
Enfants d'Europe
Children in Europe
Revista AULA de Infantil. Àmbit 0-6
Young Children Journal

Le Journal des professionnels de la petite enfance

Webgrafia

www.omep.org.ar

UNESCO

www.unicef.org

www.reggiochildren.it

Resources and Strategies for Teaching English

Tipologia: Optativa (OP)

Crèdits: 6,0

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Marta Corominas Salom

OBJECTIUS:

Presentation and objectives

This subject aims at making students aware of several resources and strategies for the teaching of English at Early Years and Primary Education. The students will also have the opportunity to practise such resources and strategies in school and, thus, to acknowledge their own potential as future teachers and to be conscious of their own mistakes.

Students will be required to:

- learn resources and strategies for the teaching of English at Early Years and Primary Education
- learn different methods of planning teaching units at Early Years and Primary Education
- create activities, teaching units and projects to teach and learn English at Early Years and Primary Education
- learn different methods of assessment and evaluation at Early Years and Primary Education
- reflect upon their own practice as future teachers

RESULTATS D'APRENTATGE:

- 171.1 Sap programar unitats didàctiques destinades a alumnes de l'etapa educativa corresponent
- 171.2 Sap crear i/o adaptar unitats didàctiques destinades de l'etapa educativa corresponent
- 172.1 Adequa les unitats didàctiques a les necessitats dels alumnes de l'etapa educativa corresponent
- 172.2 Imparteix activitats, unitats didàctiques o projectes en un context escolar.
- 173.1 Sap analitzar i reflexionar sobre els recursos i les estratègies apreses a l'assignatura
- 175.1 Sap avaluar activitats, unitats didàctiques i habilitats lingüístiques.

- 175.2 Sap analitzar i reflexionar sobre la pròpia actuació a l'escola.
- 177.1 Sap analitzar i reflexionar de forma escrita sobre els continguts de l'assignatura

COMPETÈNCIES

Específiques

- Gestionar i fomentar els processos propis de l'ensenyament i aprenentatge a través de la funció tutorial a l'aula d'educació infantil en un entorn de convivència i de comunicació afectiva.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació i els diferents llenguatges audiovisuals tot valorant les potencialitats comunicatives i creatives que comporten.

Bàsiques

- Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau alt d'autonomia.

Transversals

- Emprar diferents formes de comunicació, tant orals com escrites o audiovisuals, en la llengua pròpia i en llengües estrangeres, amb un alt grau de correcció en l'ús, la forma i el contingut.
- Exercir la ciutadania activa i la responsabilitat individual amb compromís amb els valors democràtics, de sostenibilitat i de disseny universal, a partir de pràctiques basades en l'aprenentatge i servei i en la inclusió social.

CONTINGUTS:

Contents

1.Learning strategies and resources through:

1.1.Working on emotions and social skills

1.1.1.Circle-Time Approach

1.1.2.Drama Techniques

1.1.3.Calming Rituals

1.2.Real Books Approach to Reading

1.2.1.Storybooks and readers

1.2.2.Phonics versus Real Books (top-down and bottom-up models of reading)

1.3.Intercultural Practice

1.3.1 Developing cultural and intercultural awareness

1.3.2 Developing intercultural competences

2.Planning teaching sequences

2.1.Different approaches to plan a teaching sequence

- 3. Assessing and evaluating teaching sequences
  - 3.1. Different methods to assess and evaluate a teaching sequence
  - 3.2. European Portfolio
- 4. Classroom management
  - 4.1. Classroom language
  - 4.2. Multilevel classrooms
  - 4.3. Implementing different types of activities (objectives, methodology and assessment)
  - 4.4. Handling discipline
- 5. Creating activities, teaching sequences and projects
- 6. Teaching activities, teaching sequences and projects in school
- 7. Reflexive Practice (ALACT)

AVALUACIÓ:

Assessment

Process evaluation

The subject will be continuously assessed, with evaluation of personal work, directed work, an exam and sessions taught in schools. The students will be required to develop their communicative competence in English language, both in spoken and written form.

The assessed pieces of work will be done both individually and in groups. They will be performed in the university and in the school. The lecturer will be monitoring students during the directed work sessions, tutorials and in the school.

Evaluation of results

Written exam: 40%

Written group work - Didactic Sequence 15%

School practice: 25%

Written group work - Reflexive Practice (ALACT) 10%

Active participation: 10%

Students are required to obtain a mark of 5 or more for each of the assessed tasks and exams. All assessed pieces of work must be presented in accordance with the established deadline. It is not possible to recuperate any assessed work that was not presented on time.

The assessed tasks can be presented again, with the appropriate improvements made, during the final week of the subject. The recuperation of the exam will be done during the recuperation week.

Recuperations are only for those students who failed the first evaluation. It is not possible to present again pieces of assessed work that obtained a mark of 5 or more, or retake exams that were passed, in order to try to obtain a higher mark.

If one (or more) of the assessed pieces of work fails to obtain a mark of 5 or more after the recuperation period, the whole subject will have to be repeated.

If the percentage of the failed tasks and exam is more than 50% of the totality of the subject, this will be failed without an option to recuperate any of the parts during the recuperation week.

Both content and language will be assessed in all the tasks and exam. The language will be assessed in accordance with the document called Criteria of Evaluation which will be presented to the students at the beginning of the course.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Byram, M. *From Foreign Language Education to Education for Intercultural Citizenship. Essays and Reflections*. Clevedon: Multilingual Matters, 2008.

Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. (2015). *Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic: llengües estrangeres. Identificació i desplegament a l'educació primària*.

Ellis, G.; Brewster, J. *Tell it Again! The New Storytelling Handbook for Primary Teachers*. Middlessex: Longman, 2002.

Ioannou-Georgiou, S.; Pavlou, P. *Assessing Young Learners*. Oxford: Oxford University Press, 2003.

Mosley, J.; Child, P. *Bright New Ideas. Circle Time*. Warwickshire: Scholastic Publications, 2005.

UNESCO. (2013). *Intercultural Competences, Conceptual and Operational Framework*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002197/219768e.pdf>

Complementària

Artigal, J.M. *Explicar contes ensenya llengua a qui els explica*. Barcelona: Josep Maria Artigal Editor, 2009.

Brewster, J. et al. *The Primary English Teacher's Guide*. Harlow: Penguin English Guides, 2002.

Carpena, A. *Educació socioemocional a primària*. Vic: Eumo Editorial, 2006.

Phillips, S. *Resource Books for Teachers. Young Learners*. Oxford, 1993.

Reilly, V.; Wars, S.M. *Resource Books for Teachers. Very Young Learners*. Oxford, 1997.